

ÅRSRAPPORT 2019

INDHOLD

LEDELSESBERETNING

Forord	3
Kunderne og HOFOR	4
Koncernstruktur	6
Hoved- og nøgletal	10
Årets resultat i koncernen	10
De enkelte forretningsområder	12
Strategisk retning og resultater	28
Samfundsansvar	40
Risici	52

VAND OG SPILDEVAND LOKALT	56
---------------------------	----

ÅRSREGNSKAB

Ledelsespåtegning	92
Den uafhængige revisors revisionspåtegning	93
Resultatopgørelse	95
Balance	96
Pengestrømsopgørelse	98
Egenkapitalopgørelse	99
Noter – herunder anvendt regnskabspraksis	100

Forsiden

Den nye blok 4 på Amagerværket, som fyrer med bæredygtig biomasse, er beklædt med træ udvendigt, og stammerne gemmer på en sti op til toppen. Denne sti bliver senere åbnet for offentligheden, så alle kan nyde udsigten.

Udgivet april 2020

HOFOR A/S
Ørestads Boulevard 35
2300 København S
CVR-nr. 10073022
Telefon: 33 95 33 95
Mail: hofor@hofor.dk

Grafik og design: Reklamebureauet Realize
Foto: Carsten Andersen, Martin Dyrlov, Ulrik M. Eriksen/SEES Media, Niklas Tarp-Petzke, Mette Haurholm m.fl.
Tryk: HOFOR A/S
Denne rapport kan hentes på www.hofor.dk eller ved henvendelse til HOFOR A/S.
Årsrapporten for HOFOR Forsyning Holding P/S kan endvidere fås hos Erhvervsstyrelsen.

FORORD

Folketingsvalget i 2019 satte streg under, at hensyn til klimaet og den grønne dagsorden står højt på ønskelisten for danskerne. Folketingsvalget blev et klimavalg, og der blev i december indgået en bred politisk aftale om en klimalov med mål om, at Danmark i 2030 skal have reduceret sin CO₂-udledning med 70 pct. i forhold til udledningen i 1990. Den politiske aftale skal efter planen udmøntes i en egentlig klimahandlingsplan, og HOFOR er inviteret til at deltage i et af de 13 klimapartnerskaber, som regeringen har nedsat med henblik på at sætte ord på og handling bag, hvordan vi sammen kan nå målene.

HOFOR har i flere år arbejdet med at gøre forsyningerne grønnere, for de ambitiøse klimamål har vi haft, lige siden virksomheden blev dannet for syv år siden. Den brede politiske aftale og den kommende klimalov kan forhåbentlig gøre det lettere for os at skabe bæredygtige løsninger, som f.eks. at opstille vindmøller og solceller. Det er vigtige skridt frem mod at gøre København CO₂-neutral i 2025, og samtidig skridt i retning af at reducere hele landets udledning af CO₂ med 70 pct. frem mod 2030, som er regeringens mål.

Udover HOFORs arbejde med at reducere forsyningernes CO₂-påvirkning og opstille nye vindmøller arbejdes der intensivt på at forberede hovedstadsområdet på ændrede klimaforhold ved at skybruds- og klimasikre hovedstadsområdet.

Også i 2019 nåede vi en række milepæle på de to indsatsområder.

I slutningen af året producerede den nye blok 4 på Amagerværket for første gang både varme og elektricitet baseret på afbrænding

af bæredygtig biomasse. Så vi er tæt på at sige farvel til kul. I 2020 bliver fjernvarmen i de københavnske radiatorer mere end 80 procent CO₂-neutral. I foråret satte vi gang i detaljerede forundersøgelser af muligheden for at realisere mere end 400 MW vindmøller i Øresund, der blev truffet beslutning om at udbygge fjernkølingsnettet med en ny central og ledningsnet i Nordhavn, andelen af biogas i bygassen blev forøget, og vi deltager i udviklingen af nye CO₂-neutrale varmemetoder. Alt sammen bidrag til at nå både Københavns og regeringens CO₂-mål.

"Så vi er tæt på at sige farvel til kul. I 2020 bliver fjernvarmen i de københavnske radiatorer mere end 80 procent CO₂-neutral"

I vores arbejde med at forberede hovedstadsområdet på de stigende regnmængder, forhøjet grundvandsstand og på sigt også et stigende havvandsniveau, har vi også i 2019 realiseret tilfredsstillende fremskridt. Hele ti kommuner og seks forsyningsselskaber arbejder sammen om at øge kapaciteten i Harrestrup Å med henblik på mere afledning af regnvand til åen og er nu enige om i alt 40 projekter, der skal gennemføres over de kommende 20 år. Vi var i 2019 med til at indvie Enghaveparken, som både opsamler og forsinker større mængder regnvand fra om-

rådet omkring Carlsberg byen, så områder på Vesterbro, der under skybruddet i 2011 blev oversvømmet, nu er langt bedre beskyttet. Samtidig nyttiggør vi en del af regnvandet ved at bruge det i byens fejmaskiner. Den store pumpestation på Kløvermarken blev færdig og håndterer nu årligt 35 millioner kubikliter spildevand. Vi er godt i gang med en løsning, der vil mindske antallet af hændelser, hvor trafikken går i stå på Lyngbyvejen pga. oversvømmelser, og i Hvidovre afsluttede en tunnelboremaskine de sidste meter af en i alt 3,1 km lang udvidelse af kloaksystemet, som vil hjælpe borgerne, når et skybrud rammer.

Det er opgaver, vi har planlagt og været i gang med i årevis. Men det stopper ikke her. Vi arbejder målrettet på at understøtte og få udviklet morgendagens teknologier til CO₂-neutral varme, såsom store varmepumper, geotermi og lagring af varme produceret ved hjælp af grøn el. Herudover vil vi i løbet af de kommende år fortsætte med at tænke nye grønne løsninger ind i forsyningerne og hjælpe vores kunder til at bruge mindre varme og vand, så vi sammen kan spare på ressourcerne.

De grønne vinde har blæst over HOFOR længe, og vi har rapporteret vores indsatser til UN Global Compact, ligesom verdensmålene nu er en naturlig ramme for vores målsætninger. Det er sådan, vi skaber bæredygtige byer – vi sætter fokus på, at vores forsyninger hele tiden skal være grønnere, men uden at gå på kompromis med at vi skal levere en sikker og billig forsyning til vores mange kunder. Det arbejde glæder vi os til at fortsætte – ikke bare 2020, men i mange år frem.

Leo Bruno Larsen
Formand

Lars Therkildsen
Adm. direktør

KUNDERNE OG HOFOR

Trafik ved Christmas Møllers Plads på Amager..

HOFORs vision er at skabe bæredygtige byer. Det gør virksomheden ved at levere vand- og energiløsninger til omtrent en million kunder – grønt, sikkert og billigt. Kunderne spiller en vigtig rolle for virksomheden, for uden kunder var der faktisk intet HOFOR.

Hvis HOFOR skal skabe bæredygtige byer, skal kunderne være med. HOFOR skal kunne motivere kunderne til at spare på vandet, sommerlukke for varmen, samarbejde om dampkonvertering samt aflæse og betale til tiden. Derfor arbejder HOFOR for, at kunderne kender virksomheden og er trygge ved at bruge de ydelser og faciliteter, HOFOR tilbyder, f.eks. rådgivning og selvbetjeningsløsninger. Det skal være enkelt og attraktivt at være kunde i HOFOR.

HOFOR er ejet af otte kommuner. I alle otte ejerkommuner leverer HOFOR vand og afleder spildevand. Desuden forsyner HOFOR København med fjernvarme, bygas, fjernkøling og investerer i sol- og vindenergi.

Kunderne skal have grønne, sikre og billige forsyningsløsninger, og hvis man ser på prisudviklingen for en københavnerlejlighed de sidste fem år, så er det lykkedes HOFOR at holde den samlede udgift til forsyningerne i ro. I de syv andre kommuner i hovedstadsområdet, hvor HOFORs leverer vand og håndterer afledningen af spildevand, er priserne fortsat under eller tæt på lands gennemsnittet.

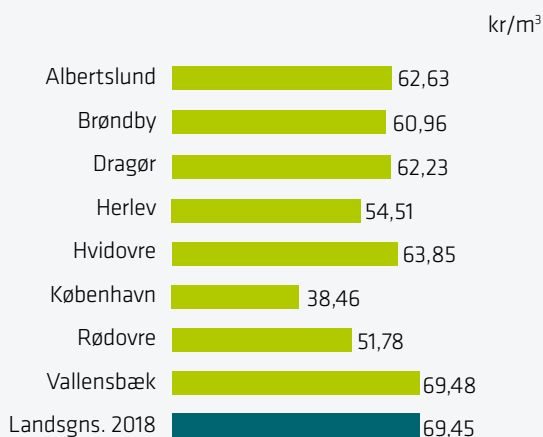
I de kommende år vil der være fokus på at fastholde den høje drikkevandskvalitet og udvikle blødere vand. Spildevandssystemet bliver udbygget, så det på trods af mere regnvand er muligt at undgå oversvømmelser i byerne, forbedre eller fastholde badevandskvaliteten ved strande og havnebade samt sikre vandmiljøet i en række å-systemer. Disse tiltag forventes at medføre prisstigninger over de kommende år.

HOFOR vil fortsat være en vigtig spiller på energimarkedet og levere fjernvarme og bygas så miljøvenligt som muligt ved hele tiden at have fokus på at mindske CO₂-påvirkningen fra produktion og levering. På den måde kan HOFOR være med til at indfri Københavns ambition om at være verdens første CO₂-neutrale hovedstad i 2025. For at nå det ambitiøse mål er det nødvendigt, at HOFORs investeringer i vindenergi lykkes, og at flere af byens virksomheder skifter til den klimavenlige fjernkøling.

Tegningen på side 5 giver et overordnet indtryk af de forskellige forsyninger, HOFOR står for, og hvor kunderne møder HOFOR. På de følgende sider kommer en beskrivelse af HOFORs juridiske og organisatoriske struktur, bestyrelsessammensætning, en gennemgang af hoved- og nøgletal samt årets resultat og til slut en præsentation af hvert forretningsområde – vand, spildevand, renseanlæg, fjernvarme, kraftvarme, bygas, fjernkøling, vind og sol.

Prisen for en m³ vand inkl. spildevandsafledning

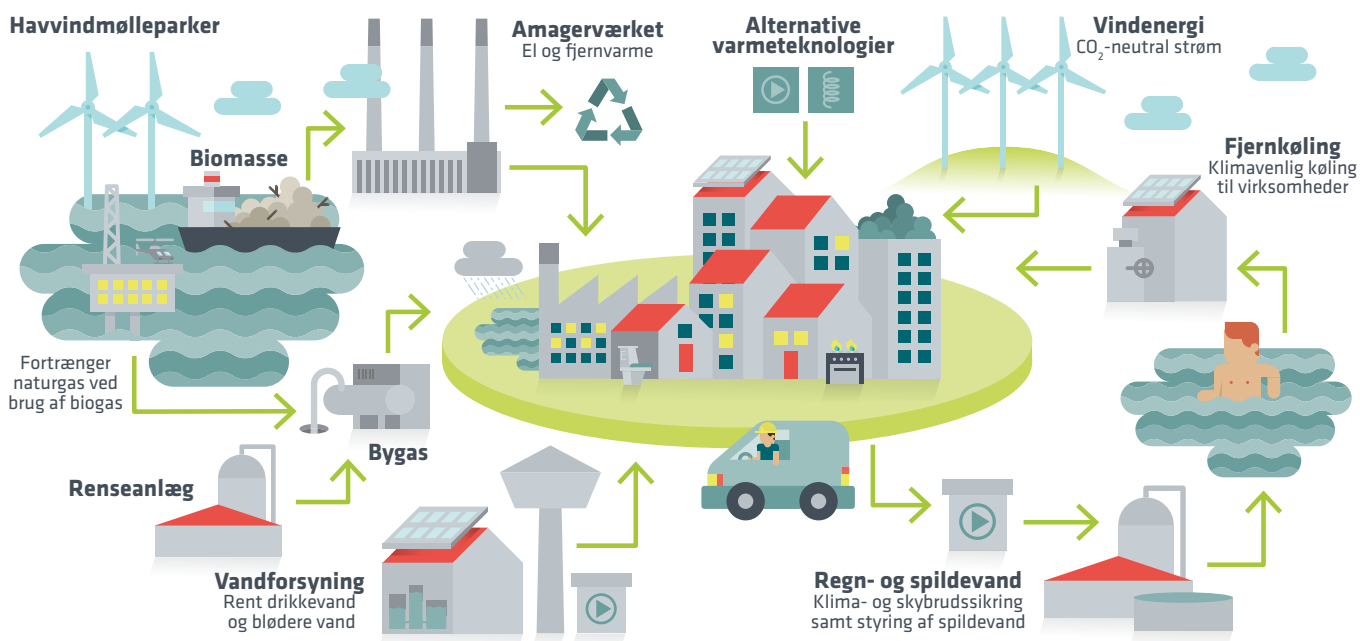
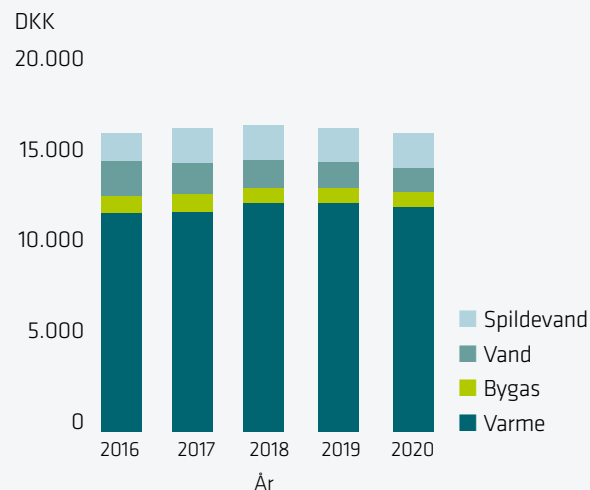
Prisen for en m³ vand/spildevandsafledning inkl. moms og afgifter i HOFORs forsyningsområde i 2020 sammenholdt med landsgen-nemsnittet i 2018-priser

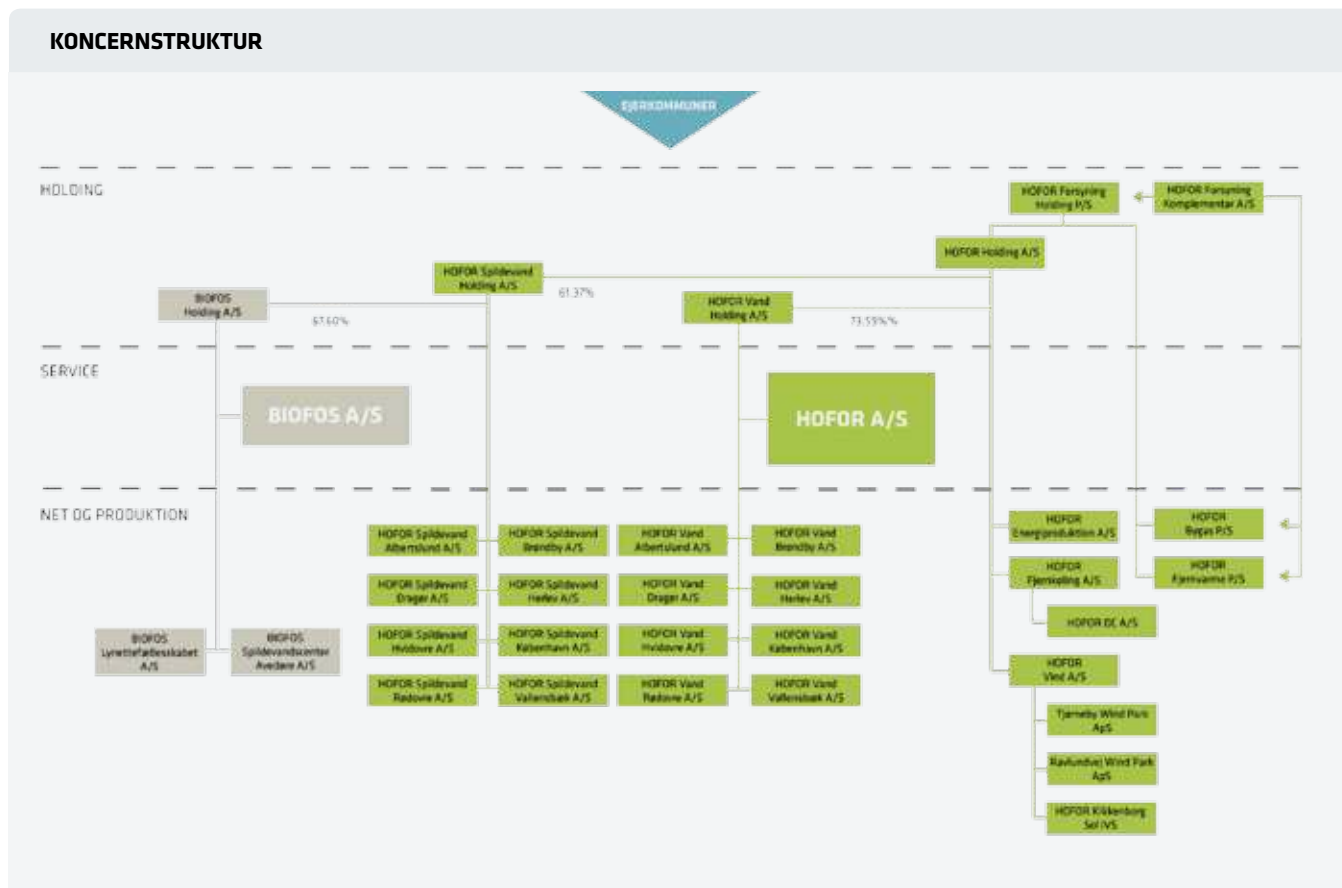
Fakta

- ▶ 1.000.000 vandkunder
- ▶ 800.000 spildevandskunder
- ▶ 600.000 varmekunder
- ▶ 300.000 bygaskunder
- ▶ 85 storkunder med en samlet effekt på 76 MW fjernkøl

Udvikling i samlet årlig udgift for en gennemsnitlig lejlighed i København inkl. afgifter og moms

KONCERNSTRUKTUR

JURIDISK STRUKTUR

HOFOR er kommunalt ejet. Forskellige dele af koncernen har forskellige ejerkommuner.

- HOFOR Forsyning Komplementar A/S er ejet af Københavns Kommune. Selskabets funktion er at være komplementar i selskaberne HOFOR Forsyning Holding P/S, HOFOR Fjernvarme P/S og HOFOR Bygas P/S. Disse tre selskaber er partnerselskaber og skal derfor have mindst en komplementar, der hæfter for deres forpligtelser.

- HOFOR Forsyning Holding P/S er ejet af Københavns Kommune. Selskabet ejer aktiekapitalen i datterselskaberne HOFOR Fjernvarme P/S, HOFOR Bygas P/S og HOFOR Holding A/S.

- HOFOR Holding A/S ejer aktiekapitalen i datterselskaberne HOFOR Fjernkøling A/S, HOFOR Vind A/S, HOFOR Energiproduktion A/S og ejer herudover 73,59 pct. af aktieka-

pitalen i HOFOR Vand Holding A/S og 61,37 pct. af aktiekapitalen i HOFOR Spildevand Holding A/S.

- HOFOR Fjernkøling A/S ejer datterselskabet HOFOR DC A/S.

- HOFOR Vind A/S ejer datterselskaberne Tjorneby Wind Park ApS, Ravlundvej Wind Park ApS og HOFOR Kikkenborg Sol IVS.

- HOFOR Vand Holding A/S er ejet af kommunerne Albertslund (3,19 pct.), Brøndby (5,98 pct.), Dragør (1,92 pct.), Herlev (3,40 pct.), Hvidovre (6,64 pct.), København via HOFOR Holding A/S (73,59 pct.), Rødovre (3,94 pct.) og Vallensbæk (1,34 pct.). Selskabet ejer vandselskaberne i ovennævnte kommuner og serviceselskabet HOFOR A/S.

- HOFOR Spildevand Holding A/S er ejet af kommunerne Albertslund (6,73 pct.), Brøndby (7,44 pct.), Dragør (2,49 pct.), Herlev (4,65 pct.),

Hvidovre (9,70 pct.), København via HOFOR Holding A/S (61,37 pct.), Rødovre (4,36 pct.) og Vallensbæk (3,26 pct.). Selskabet ejer spildevandsselskaberne i ovennævnte kommuner og 67,60 pct. af hovedstadsområdets rensekonzern BIOFOS.

HOFORs medarbejdere er ansat i HOFOR A/S, der fungerer som serviceselskab for alle selskaberne i HOFOR (bortset fra BIOFOS). Serviceselskabet udfører alle opgaver inden for drift, vedligehold og administration samt ny- og reinvesteringer for net- og produktionsselskaberne (dog står net- og produktionsselskaberne selv for varmekøb, køb af vand fra andre vandselskaber, brændsler mv.). Net- og produktionsselskaberne køber ydelser og investeringer af serviceselskabet til omkostningsbestemte priser, mens tredjepart handler på markedsvilkår. Samtlige udgifter og indtægter i serviceselskabet viderefaktureres til net- og produktionsselskaberne. Med undtagelse af en minimal forrentning af egenkapitalen og

enkelte udlejningsaktiviteter oparbejder serviceselskabet hverken over- eller underskud.

ORGANISATORISK STRUKTUR

HOFOR ledes af virksomhedsledelsen, som består af administrerende direktør Lars Therkildsen, teknisk direktør Bjarne Korshøj og direktør for økonomi og forretning Jan Kauffmann.

Organisationen under ledelsen er formet for at udnytte synergier på tværs af virksomheden og samtidig fastholde en stærk faglighed inden for de enkelte forretningsområder. F.eks. er der én projektafdeling, som opererer på tværs af forsyningerne, mens planafdelingerne fortsat mest hensigtsmæssigt er opdelt i vand/spildevand og fjernvarme/bygas/kraftvarme. Områderne fjernvarme, bygas, kraftvarme, vand og spildevand er organiseret under samme tekniske direktør. På den måde sikres det, at HOFOR agerer som én virksomhed, der træffer beslutninger ud fra et samlet hensyn på tværs af forsyningerne, hvilket er en fordel for kunderne og andre interessenter.

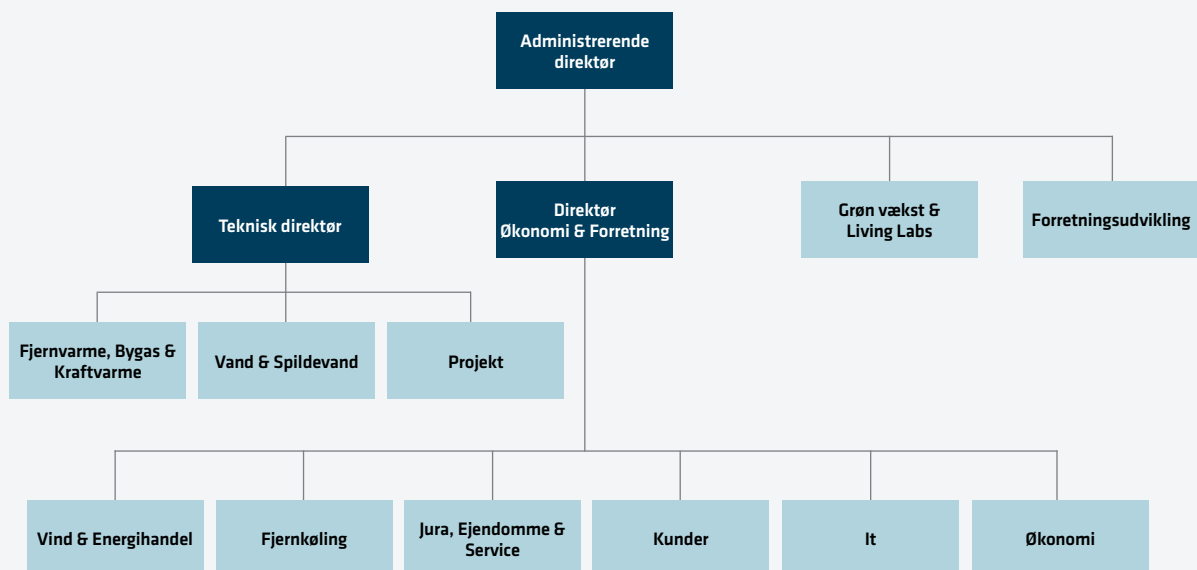
Fra venstre, teknisk direktør Bjarne Korshøj, adm. direktør Lars Therkildsen og direktør for økonomi og forretning, Jan Kauffmann..

De mindre områder – fjernkøling og vind – er organiseret med reference til virksomhedens direktør for økonomi og forretning.

Virksomhedens fællesfunktioner understøtter områderne med en række administrative ydel-

ser. Ansvar for HOFORs fællesfunktioner er fordelt, så forretningsudvikling, HR, kommunikation, arbejdsmiljø og beredskab hører under den administrerende direktør. Økonomi, jura, ejendomme, service, it og kunder hører under direktøren for økonomi og forretning.

ORGANISATORISK STRUKTUR

BESTYRELSE OG DIREKTION

HOFOR består af flere selskaber og har derfor flere bestyrelser med eksterne medlemmer og medarbejdervalgte medlemmer.

På tidspunktet for årsrapportens aflæggelse består bestyrelsen i HOFOR Forsyning Holding P/S, HOFOR Forsyning Komplementar A/S samt HOFOR Holding A/S af:

Leo Larsen, formand i HOFOR-koncernen
Formand i BIOFOS-koncernen. Bestyrelsesmedlem i Hovedstadens Letbane I/S og i Det Nationale Sorgcenter || Børn, Unge & Sorg. Tilknyttet bestyrelsesmedlem i Kunsthal 44 Møen

Marcus Vesterager, næstformand
Cand. arch. Medlem af Københavns Kommunes Borgerrepræsentation for Socialdemokratiet, herunder medlem af Teknik- og Miljøudvalget

Karina Vestergård Madsen
Chefkonsulent for IT og Kommunikation på VUC Lyngby. Bestyrelsesmedlem i KBH Film & Fotoskole. Medlem af Københavns Kommunes Borgerrepræsentation for Enhedslisten, herunder gruppeformand og medlem af Økonomiudvalget (ordfører) samt Socialudvalget

Anita Mac
Lektor; Ph.D. Roskilde Universitet

Lars Berg Dueholm
Advokat og partner i LOU Advokatfirma

Dorthe von Bülow*
Projektleder i HOFOR A/S

Astrid Skotte*
Chefkonsulent i HOFOR A/S

Helle Parsberg*
Teamleder i HOFOR A/S

* Medarbejdervalgte

DIREKTIONEN:

Lars Therkildsen, adm. direktør
Formand i DANVA, Lindø Port of Odense og Blue-Energy A/S. Næstformand i Dansk Fjernvarme og KLAR Forsyning koncernen. Endvidere bestyrelsesmedlem i Danmarks Grønne Investeringsfond og medlem af Advisory Board for energi- og forsyningssektorens klimapartnerskab

Jan Kauffmann, direktør for økonomi og forretning. Bestyrelsesmedlem i Fjernvarme Fyn-koncernen

HOFOR har etableret 100 grønne vejbede i København i starten af 2020.

På tidspunktet for årsrapportens aflæggelse består bestyrelsen i HOFOR Vand Holding A/S og HOFOR Spildevand Holding A/S af:

Leo Larsen, formand i HOFOR-koncernen

Allan Holst*

1. viceborgmester i Dragør Kommune

Leif Pedersen

Kommunalbestyrelsesmedlem i Albertslund Kommune

Kent Max Magelund

Borgmester i Brøndby Kommune

Thomas Gyldal Petersen

Borgmester i Herlev Kommune

Mikkel Dencker

Kommunalbestyrelsesmedlem i Hvidovre Kommune

Michel Berg

Kommunalbestyrelsesmedlem i Rødovre Kommune

Henrik Rasmussen

Borgmester i Vallensbæk Kommune

Dorthe von Bülow**

Projektleder i HOFOR A/S

Astrid Skotte**

Chefkonsulent i HOFOR A/S

Sarah C.B. Christensen**

Vandkvalitetsspecialist i HOFOR A/S

Helle Parsberg**

Teamleder i HOFOR A/S

* Næstformand indtil 6. marts 2020

** Medarbejdervalgte

DIREKTIONEN:

Lars Therkildsen, adm. direktør

FORBRUGERREPRÆSENTANTER:

På tidspunktet for årsrapportens aflæggelse er der endvidere følgende forbrugerrepræsentanter i bestyrelsen for HOFORs 16 vand- og spildevandsselskaber:

Povl Markussen

Centerleder i Agenda Center Albertslund

Anders Jørn Jensen

Centerleder i Miljøpunkt Nørrebro

På tidspunktet for årsrapportens aflæggelse består bestyrelsen i HOFOR A/S af:

Leo Larsen, formand i HOFOR-koncernen

Allan Holst*

1. viceborgmester i Dragør Kommune

Niels Carsten Bluhme

Selvstændig rådgivende ingeniør

Lars Berg Dueholm

Advokat og partner i LOU Advokatfirma

Anita Mac

Lektor; Ph.D. Roskilde Universitet

Dorthe von Bülow**

Projektleder i HOFOR A/S

Astrid Skotte**

Chefkonsulent i HOFOR A/S

Helle Parsberg**

Teamleder i HOFOR A/S

* Næstformand indtil 6. marts 2020

** Medarbejdervalgte

DIREKTIONEN:

Lars Therkildsen, adm. direktør

Jan Kauffmann, direktør for økonomi og forretning

HOVED- OG NØGLETAL

	2019	2018	2017	2016	2015	2014
mio. kr.						
Hovedtal						
Nettoomsætning	5.329	6.671	5.461	5.535	5.243	5.315
Andre driftsindtægter	70	58	68	55	163	110
Omkostninger til råvarer og hjælpematerialer mv.	-3.161	-3.357	-3.154	-3.224	-3.117	-3.436
Bruttoresultat	2.237	3.373	2.375	2.366	2.289	1.989
Personaleomkostninger	-677	-612	-592	-598	-578	-562
Af- og nedskrivninger	-1.270	-1.833	-1.306	-1.320	-1.187	-1.366
Driftsresultat	291	927	477	447	523	61
Finansielle poster, netto	-158	-173	-174	-152	-186	-174
Resultat før skat	132	754	303	295	337	-113
Skat af årets resultat	-33	1	1	-7	-2	-9
Årets resultat efter skat	99	755	304	288	335	-122
Investering i materielle anlægsaktiver	2.863	3.189	3.482	2.436	1.899	1.564
Balancesum	34.977	33.890	32.022	29.544	28.453	26.993
HOFOR Forsyning Holdings P/S andel af egenkapitalen	11.143	11.155	10.436	10.109	9.822	9.495
Minoritetsaktionærers andel af egenkapitalen	4.636	4.609	4.570	4.544	4.498	4.426
Egenkapital i alt	15.779	15.763	15.006	14.653	14.320	13.921
Nøgletal						
Overskudsgrad	5,5%	13,9%	8,7%	8,1%	10,0%	1,1%
Bruttomargin	42,0%	50,6%	43,5%	42,7%	43,7%	37,4%
Aktiver/Egenkapital	3,1	3,0	3,1	2,9	2,9	2,8
Egenkapitalforrentning	0,9%	7,0%	3,0%	2,9%	3,5%	-1,4%
Antal medarbejdere	1.373	1.331	1.304	1.286	1.201	1.118

Penneo dokumentnøgle: MVSH3-ICXNL-FQKIU-AKOE6-YZEYM-HHKP3

ÅRETS RESULTAT OG UDVIKLING I ÅRET

Hovedtallene for HOFOR er baseret på koncernregnskabet for HOFOR Forsyning Holding P/S.

Koncernregnskabet for 2019 omfatter indtægter og udgifter for samtlige koncernselskaber for et helt år. Dog er hvervede koncernen selskabet HOFOR Kikkenborg Sol IVS den 23. september 2019, hvorfor det alene

er resultatet for perioden 23. september til 31. december 2019, der indgår i koncernregnskabet. Koncernregnskabet pr. 31. december 2019 omfatter endvidere aktiver og passiver for samtlige selskaber i HOFOR koncernen.

Årets ordinære resultat før skat og minoritetsinteresser er et overskud på 132 mio.kr. (2018: 754 mio.kr.).

Resultatet indfrie koncernens forventninger til regnskabsåret 2019, idet der blev forventet et lavere resultat i forhold til 2018, som var præget af særlige forhold.

Koncernens samlede nettoomsætning inkl. andre driftsindtægter er faldet med 1.330 mio.kr. i forhold til 2018. Udviklingen kan primært henføres til følgende forhold:

Fjernvarmerør i centralen under Adelgade

- ▶ Salget af forbrugsydelser inkl. abonnementsbetalinger er faldet med 183 mio. kr., mens regulering af nettooverdækning i henhold til prisreglerne i vandsektorselskaberne samt fjernvarmeselskabet er faldet med 186 mio.kr. Dette indebærer samlet set, at omsætningen er reduceret med 369 mio.kr.
- ▶ Salget af el produceret på Amagerværket er reduceret med 373 mio.kr., mens salget af fjernvarme produceret på Amagerværket er steget med 73 mio.kr. Netto er salget fra Amagerværket faldet med 300 mio.kr.
- ▶ Salget af el produceret på vindmøller er netto steget med 101 mio.kr. i forhold til 2018. Samtlige vindmølleparker producerede et fuldt år, og 2019 har haft en gunstig prisudvikling.
- ▶ Årsregnskabet for 2018 indeholdt en særlig engangsindtægt, som vedrørte indregning af forrentningsbeløb på 761 mio.kr.

Omkostningerne til råvarer og hjælpematerialer samt andre eksterne omkostninger er samlet faldet med 195 mio.kr. i forhold til 2018. Faldet skyldes primært følgende forhold:

- ▶ Omkostninger til produktion af fjernvarme og el er faldet med 118 mio.kr.
- ▶ Årsregnskabet for 2018 indeholdt en engangsudgift, som vedrørte regulering af hensættelse til oprydningsforpligtelsen for Amagerværket på 52 mio.kr.
- ▶ Et samlet nettofald i øvrige omkostningsposter herunder produktionsomkostninger for Vand, Spildevand og Bygas på 25 mio.kr.

Personaleomkostninger er steget med 65 mio.kr. i forhold til 2018, hvilket primært skyldes en regulering af pensions- og feriepengeforpligtelser samt en stigning i antallet af ansatte.

De regnskabsmæssige af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle anlægsaktiver er faldet med 563 mio.kr., hvoraf de 421 mio. kr. skyldes en ekstraordinær nedskrivning i 2018. Nettofaldet i regnskabsmæssige afskrivninger i øvrigt på 142 mio.kr. kan primært henføres til:

- ▶ Lavere afskrivninger på fjernvarmeområdet (95 mio.kr.) og energiproduktionsområdet (99 mio.kr.) som dels kan henføres til ovennævnte nedskrivning dels, at en række anlæg på energiproduktionsom-

rådet nu er fuldt afskrevet som følge af, at de fra og med 2020 ikke længere skal anvendes.

- ▶ Ibrugtagningen af nye anlæg mv. på vand- og afløbsområdet (36 mio.kr.), bygasområdet (3 mio.kr.), vindmølleområdet (8 mio.kr.) samt øvrige aktiviteter (5 mio. kr.) har medført en samlet stigning på 52 mio.kr.

Koncernens finansieringsudgifter, netto er faldet med 15 mio.kr. primært som følge af et lavt renteniveau.

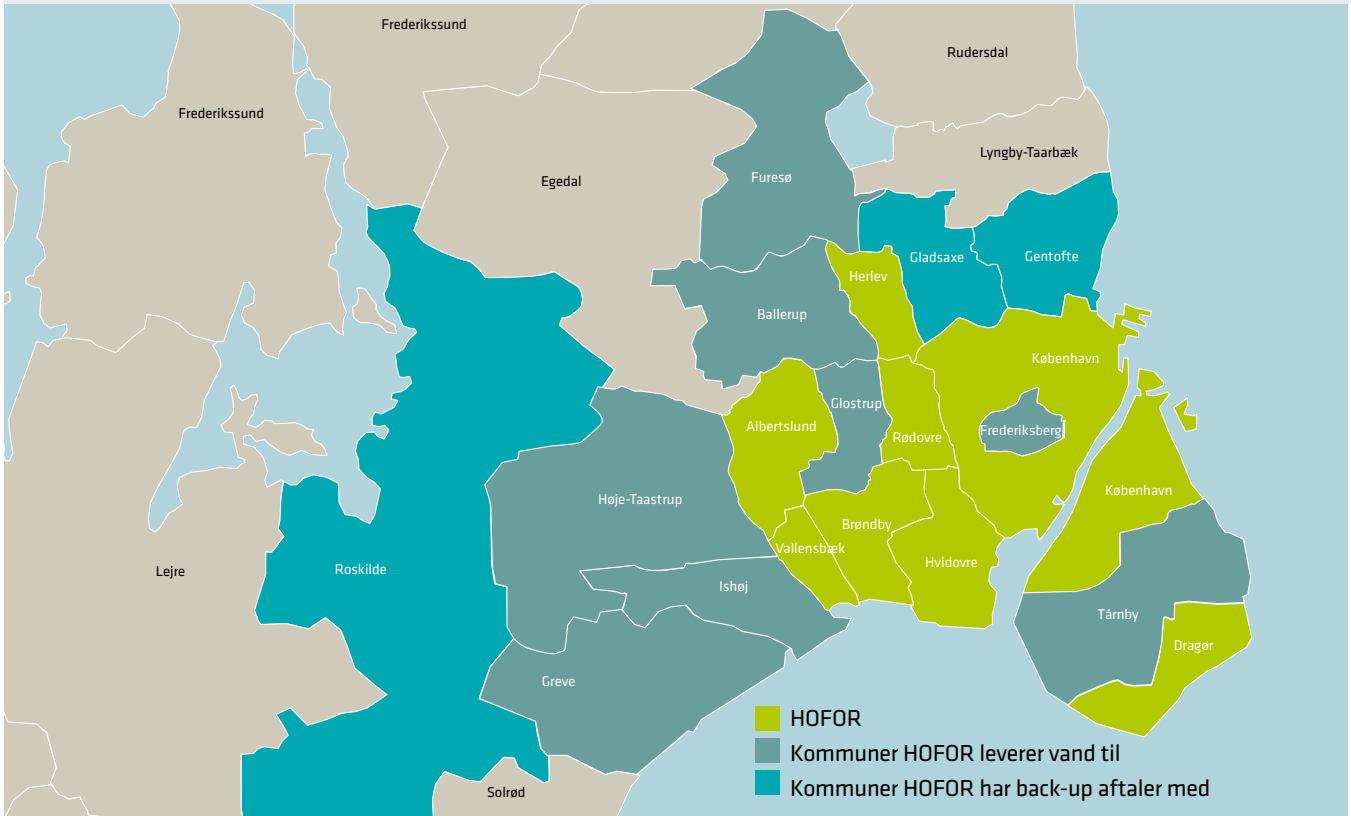
Forventninger for det kommende år

Koncernen drifter kritisk infrastruktur i hovedstadsområdet og har som følge af COVID-19 udbruddet iværksat beredskabsplaner samt aktiveret koncernens kriseledelse. Koncernen opretholder således forsyningsikkerheden, og omsætning og omkostninger for 2020 forventes kun i begrænset omfang at blive påvirket af følgerne af COVID-19 udbruddet. Det forventes imidlertid, at generel effektivitet i udførelsen af koncernens opgaver og fremdrift i anlægsprojekter i nogen grad vil blive påvirket.

Koncernens resultat for 2020 forventes at være på niveau med resultatet for 2019.

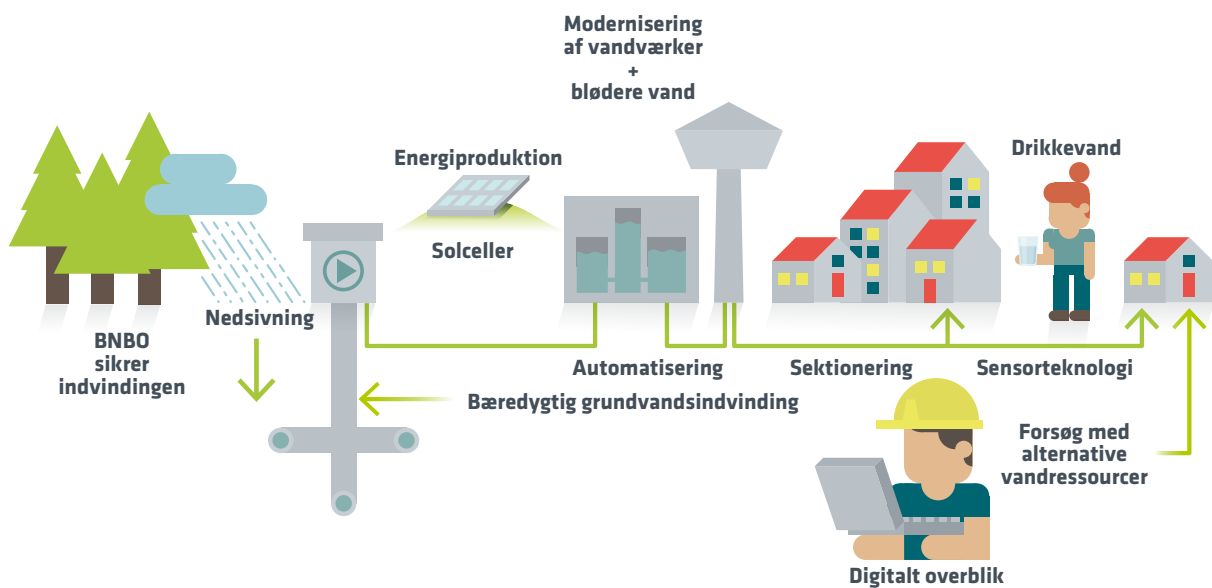
VAND

HER LEVERER HOFOR VAND

HOFORS VANDVÆRKER

HOFOR leverer rent drikkevand til cirka en mio. borgere i HOFORs forsyningsområde. Vandselskaberne i HOFOR er ikke fusioneret, hvorfor selskaberne har selvstændig økonomi og individuelle priser. HOFOR arbejder på at harmonisere priser og serviceniveauer mellem selskaberne, ligesom stordriftsfordele kommer kunderne i alle selskaber til gode.

HOFORs arbejde med drikkevand nu og i de kommende år er beskrevet i tegningen ovenfor.

Der er fortsat fokus på de boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) for at sikre rent drikkevand mange år frem i tiden. Der renoveres vandværker, og i den forbindelse introduceres blødere vand til kunderne. HOFOR

arbejder også med nye teknologier i hele processen fra vandindvinding, til kunden åbner hanen.

Hele vejen bliver kvaliteten sikret ved, at HOFOR lever op til standarderne i dokumenteret drikkevandssikkerhed (DDS), som er certificeret efter ISO 22000. Det betyder, at vandet bliver behandlet som en fødevarer. Herudover vurderes alle materialer, der er i kontakt med vandbanen, for at sikre, at der ikke sker afsmitning fra materialerne til drikkevandet.

For nærmere information om årets tiltag i de enkelte kommuner se side 56-91 i denne rapport.

Fakta om Vand

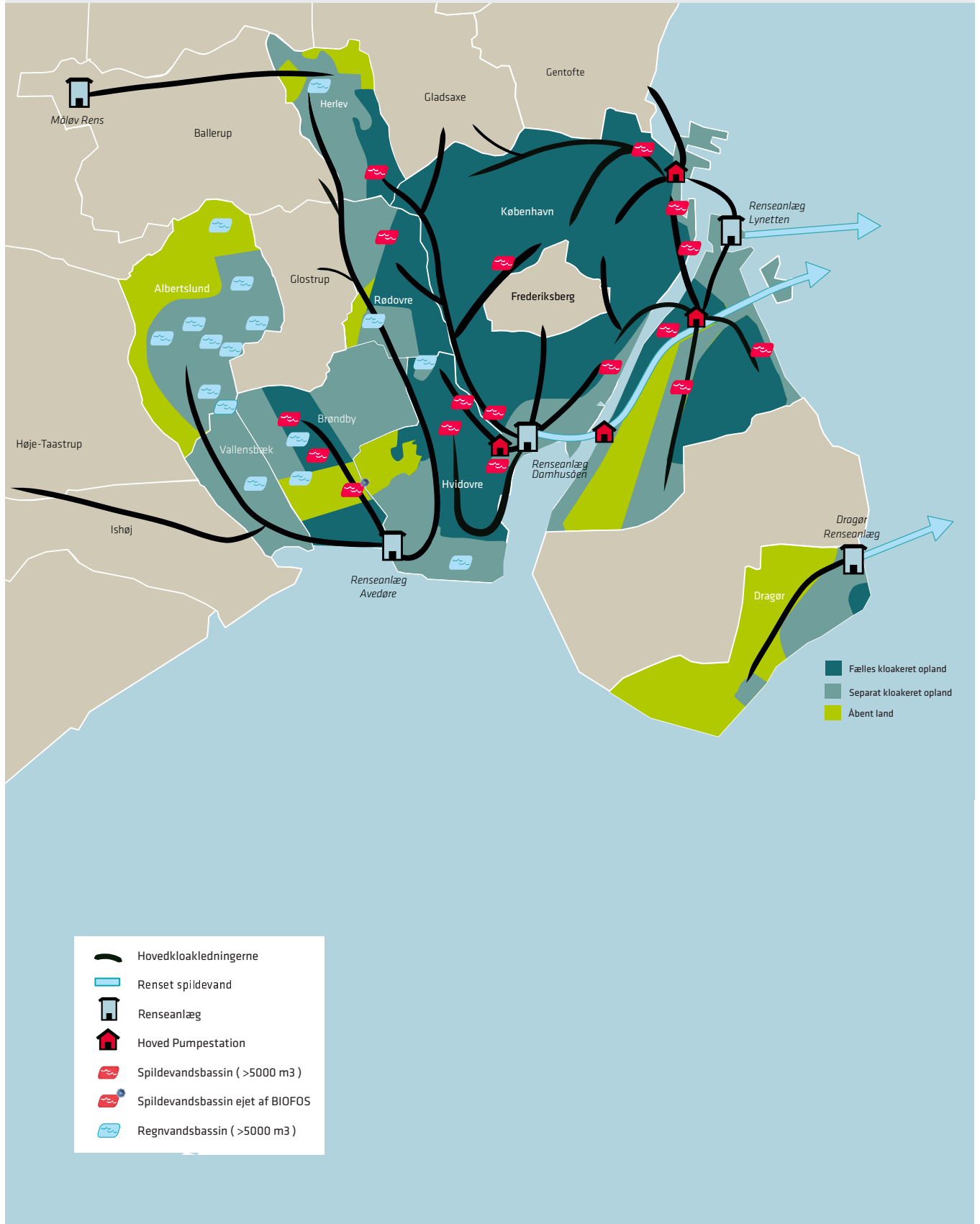
- ▶ HOFORs produktion af vand fordeler sig på syv regionale og syv lokale vandværker.
- ▶ Herfra leveres vand til HOFORs otte ejerkommuner og andre forsyninger i hovedstadsområdet, hvor HOFOR forsyner ca. 1 mio. borgere.
- ▶ I alt oppumpes 56 mio. m³ vand om året.
- ▶ Tilsammen ejer HOFORs vandselskaber ca. 2.000 km drikkevandsledninger.
- ▶ På nuværende tidspunkt har HOFOR medvirket til at rejse 2.700 hektar skov for at beskytte grundvandet, og har indgået frivillige aftaler med landmænd om ikke at bruge pesticider omfattende 1.020 hektar.

Mio. kr.

	2019	2018
Nettoomsætning inkl. andre driftsindtægter	422	467
Regulering over-/underdækning (-/+)	25	-24
Omkostninger til råvarer og hjælpemidler	-14	-19
Andre eksterne omkostninger	-244	-234
Afskrivninger	-172	-169
Financelle poster, netto	-26	-25
Årets resultat før skat	-8	-5
Anlægsaktiver	4.519	4.226
Egenkapital	2.148	2.132
Årets investeringer i materielle anlægsaktiver	420	289
Mængde - mio m ³	52	53

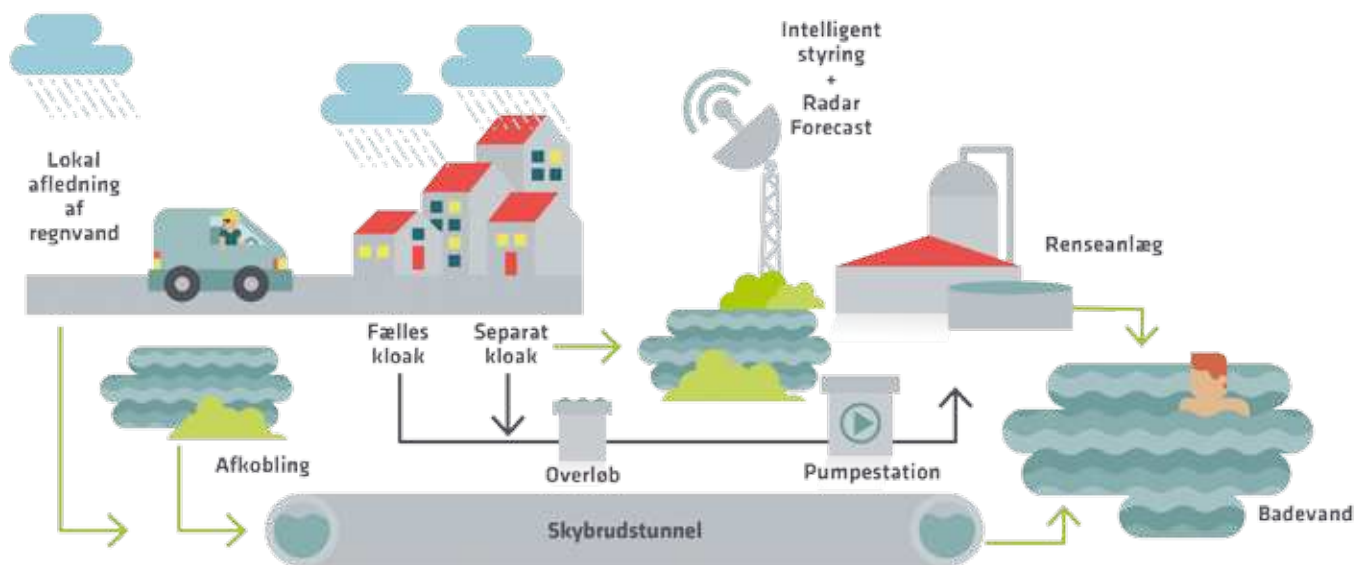
SPILDEVAND

HER HÅNDTERER HOFOR SPILDEVAND

- Hovedkloakledningerne
- Renset spildevand
- Renseanlæg
- Hoved Pumpestation
- Spildevandsbassin (>5000 m³)
- Spildevandsbassin ejet af BIOFOS
- Regnvandsbassin (>5000 m³)

Penneo dokumentnøgle: MVSH3-ICXNL-FQKIU-AK0E6-YZEYM-HHKP3

HOFOR afleder regn- og spildevand for omkring 800.000 borgere i HOFORs forsyningsområde. Spildevandsselskaberne i HOFOR er ikke fusioneret, hvorfor selskaberne har selvstændig økonomi og individuelle priser. HOFOR arbejder på at harmonisere priser og serviceniveauer mellem selskaberne, ligesom stordriftsfordele kommer kunderne i alle selskaber til gode.

HOFORs arbejde med spildevand nu og i de kommende år er beskrevet i tegningen ovenfor.

Udfordringer med stadig stigende regnmængder bliver større. For at dæmme op for dette sætter HOFOR bl.a. ind med anlæg til lokal afledning af regnvand (LAR), regnvandstunneler, og forbedrer og renoverer

eksisterende kloakledninger til transport af spildevand. HOFOR bidrager til at skabe bæredygtige byer ved at tænke i multifunktionelle byrum, som også kan håndtere regnvand. I dette arbejde har HOFOR også et stort fokus på, at havne- og havmiljøer skånes mest muligt.

Hele spildevandssystemet lever op til standarderne i dokumenteret spildevandssikkerhed (DSS), som er certificeret efter ISO 9001. Det sikrer, at HOFOR hele tiden vurderer risiko i spildevandshåndtering og forbedrer systemet.

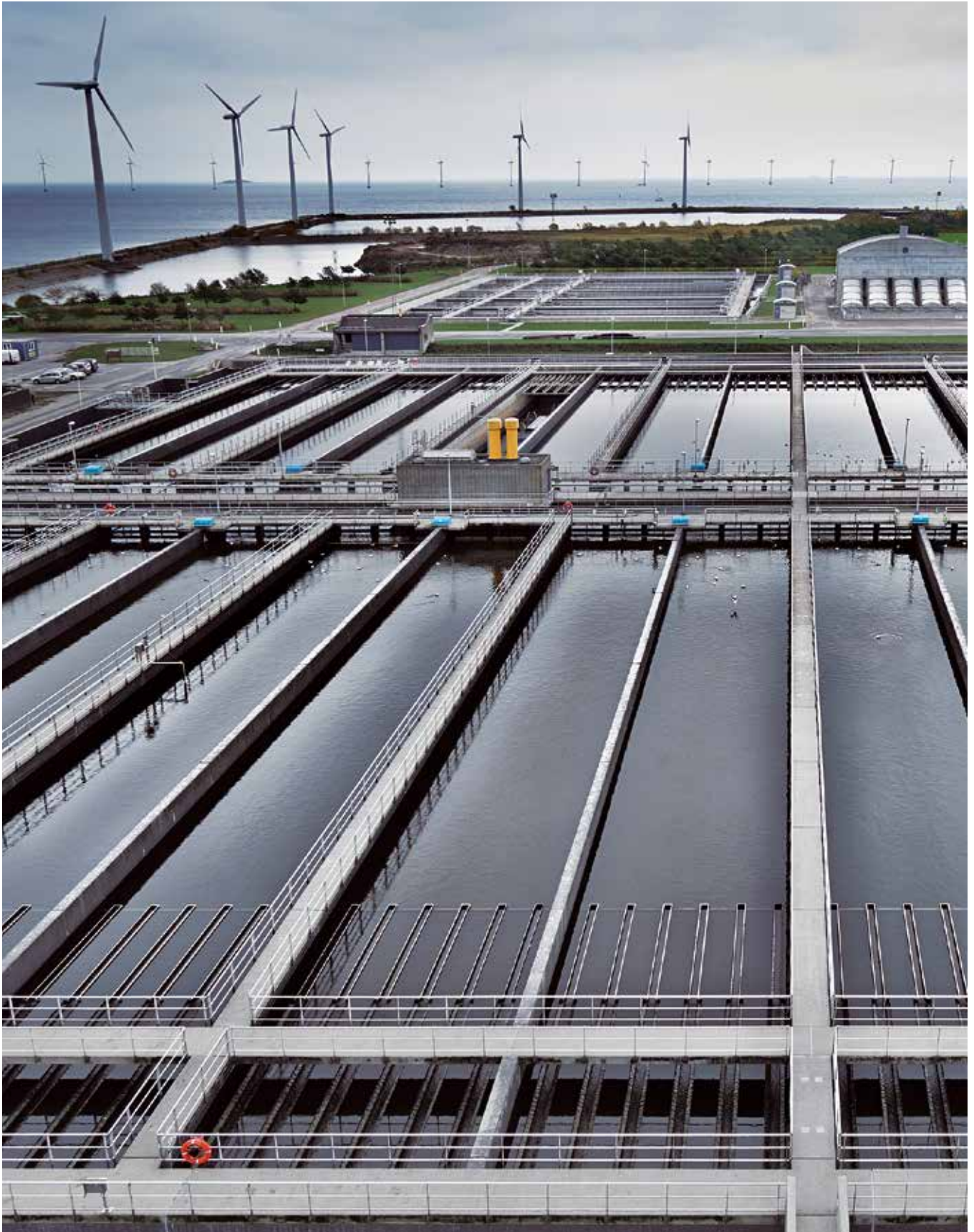
For nærmere information om årets tiltag i de enkelte kommuner se side 56-91 i denne rapport.

Fakta om Spildevand

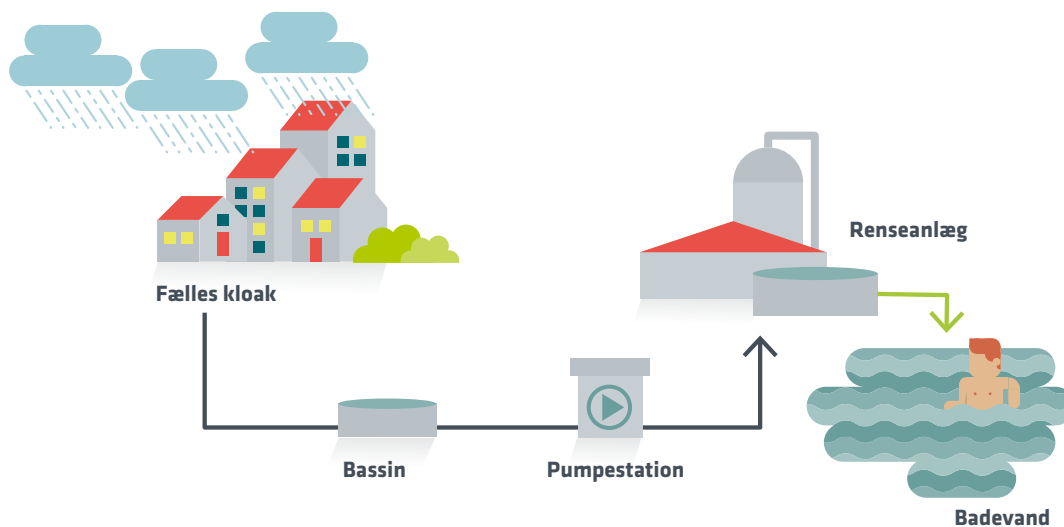
- ▶ HOFOR håndterer spildevand og regnvand for omkring 800.000 borgere i HOFORs otte ejerkommuner.
- ▶ Tilsammen ejer HOFORs spildevandsselskaber 3.000 km kloakledninger, 87 regnvandsbassiner og 44 spildevandsbassiner.

Mio. kr.	2019	2018
Nettoomsætning inkl. andre driftsindtægter	848	787
Regulering over-/underdækning (-/+)	-36	-12
Omkostninger til råvarer og hjælpemidler	-303	-325
Andre eksterne omkostninger	-162	-140
Afskrivninger	-309	-281
Financelle poster, netto	-50	-47
Årets resultat før skat	-13	-18
Anlægsaktiver	10.287	9.996
Egenkapital	5.649	5.640
Årets investeringer i materielle anlægsaktiver	584	485
Mængde - mio m ³	41	42

RENSEANLÆG

Rensbassiner ved Renseanlæg Lynetten.

BIOFOS renser spildevandet fra ca. 1,2 mio. indbyggere fra 15 kommuner i hovedstadsområdet på tre reneanlæg: Renseanlæg Lynetten, Renseanlæg Avedøre og Renseanlæg Damhusåen. Her renses spildevandet i tre forskellige procestrin, inden det rensede spildevand ledes ud i Øresund eller Køge Bugt. BIOFOS udvinder biogas af spildevandsslammet på alle tre anlæg og brænder til sidst det udrådne slam i to slamforbrændingsanlæg på Renseanlæg Lynetten og Renseanlæg Avedøre.

Alle krav til renskvalitet er mere end overholdt på de tre reneanlæg. I 2019 har BIOFOS også mere end overholdt kravene til bypass af mekanisk rensede spildevand som følge af kraftige nedbørshændelser, og alle emissionskrav til de to slamforbrændingsanlæg er ligeledes overholdt.

Tilfredsstillende resultater, der bidrager til at skabe et bæredygtigt vandmiljø i Køge Bugt og Øresund.

På reneanlæggene producerer BIOFOS bæredygtig og CO₂-neutral biogas, fjernvarme og elektricitet til forsyningsnettet. BIOFOS arbejder målrettet på at reducere energiforbruget og forøge energiproduktionen og -salget. BIOFOS er lykkedes med at være et af de meget få selskaber i Danmark, der er energiproducerende (netto) ved at udnytte ressourcerne i spildevandet.

Fakta om Renseanlæg

- ▶ BIOFOS ejer de tre reneanlæg Lynetten, Avedøre og Damhusåen.
- ▶ BIOFOS håndterer spildevand fra cirka 1,2 mio. indbyggere i hovedstadsområdet.
- ▶ Herudover ejer HOFOR et reneanlæg i Dragør, som BIOFOS varetager driften af.

Mio. kr.

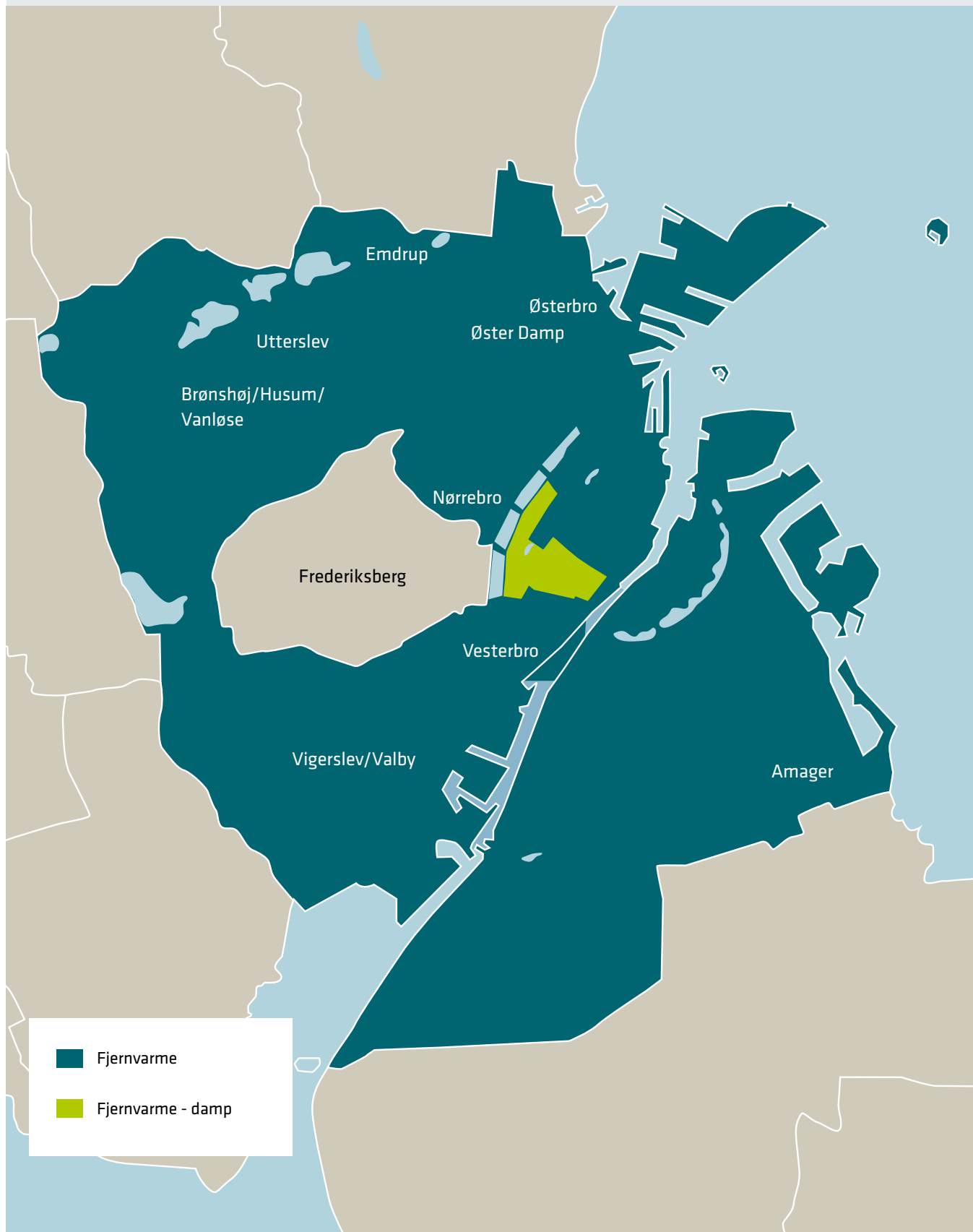
2019

2018

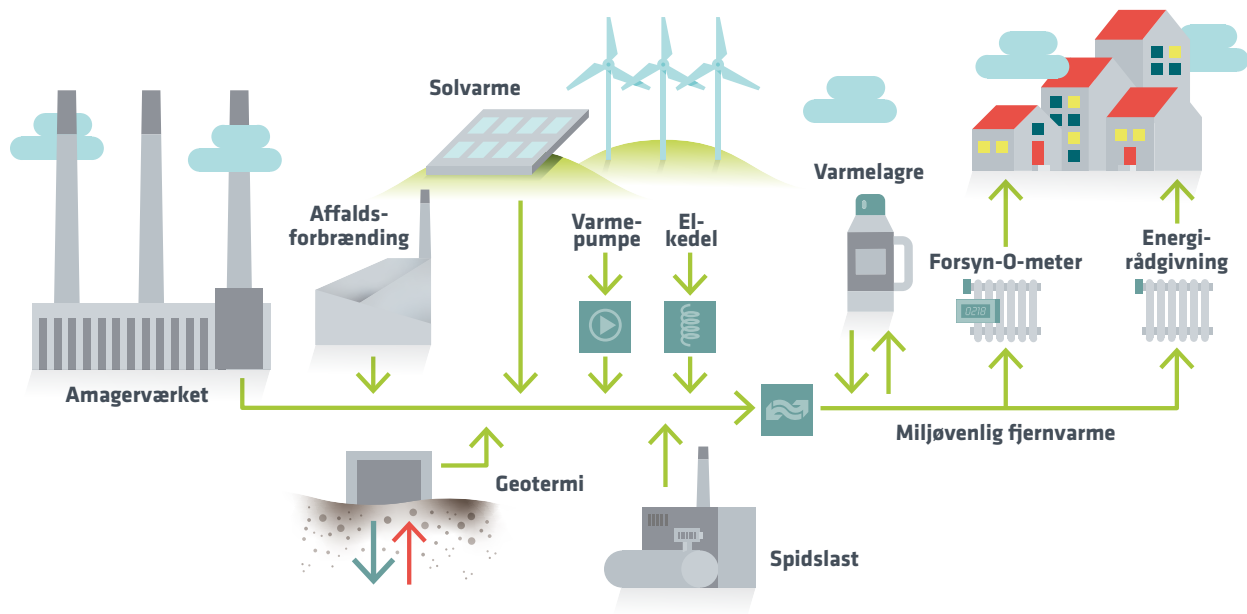
Nettoomsætning inkl. andre driftsindtægter	488	522
Regulering over-/underdækning (-/+)	26	-13
Omkostninger til råvarer og hjælpemidler	-175	-168
Andre eksterne omkostninger	-15	-18
Personaleomkostninger	-94	-92
Afskrivninger	-174	-169
Financelle poster, netto	-5	-9
Årets resultat før skat	50	53
Anlægsaktiver	3.014	3.097
Egenkapital	3.252	3.212
Årets investeringer i materielle anlægsaktiver	89	115
Mængde - mio m ³	120	104

FJERNVARME

HER LEVERER HOFOR FJERNVARME

Penneo dokumentnøgle: MVSH3-ICXNL-FQKIU-AK0E6-YZEYM-HHKP3

HOFOR leverer fjernvarme til mere end 600.000 borgere i Københavns Kommune.

HOFORs arbejde med fjernvarmen nu og i de kommende år er beskrevet i tegningen ovenfor.

Den overvejende del af fjernvarmen leveres fra grundlasteenhederne, som ud over affaldsforbrændingsanlæggene omfatter blok 4 på Amagerværket, der er under idriftsættelse, og som vil spille en central rolle i varmeforsyningen, fordi der her vil blive produceret billig, grøn varme.

HOFOR har i stigende omfang fokus på mulighederne for at benytte store varmepumper, elkedler, yderligere anvendelse af varmelagre i systemet samt lokale løsninger.

HOFOR arbejder aktivt sammen med kunderne om at reducere varme-forbruget i bygninger. 90 pct. af HOFORs varmesalg er nu dækket af fjernaflæste målere, og kunderne anvender i stigende grad HOFORs ForsynO-meter-løsning til energistyringsformål. Denne service forventes udbygget over de kommende år til gavn for kunder og miljø.

Fakta om Fjernvarme

- ▶ 99 pct. af varmebehovet i København dækkes af fjernvarme.
- ▶ HOFORs fjernvarmenet er ca. 1.500 km langt.
- ▶ Københavnernes fjernvarme kommer fra ca. 51 pct. bio-brændsler, 15 pct. naturgas, 15 pct. afbrænding af affald (CO₂-neutral andel), 10 pct. kul, 7,5 pct. afbrænding af affald (fossil andel) og ca. 1,5 pct. olie. Varmepumper og el-patroner udgør mindre end en pct. af produktionen af fjernvarme.
- ▶ Varmetabet i HOFORs fjernvarmenet er faldende og udgør pt. mindre end 12 pct.

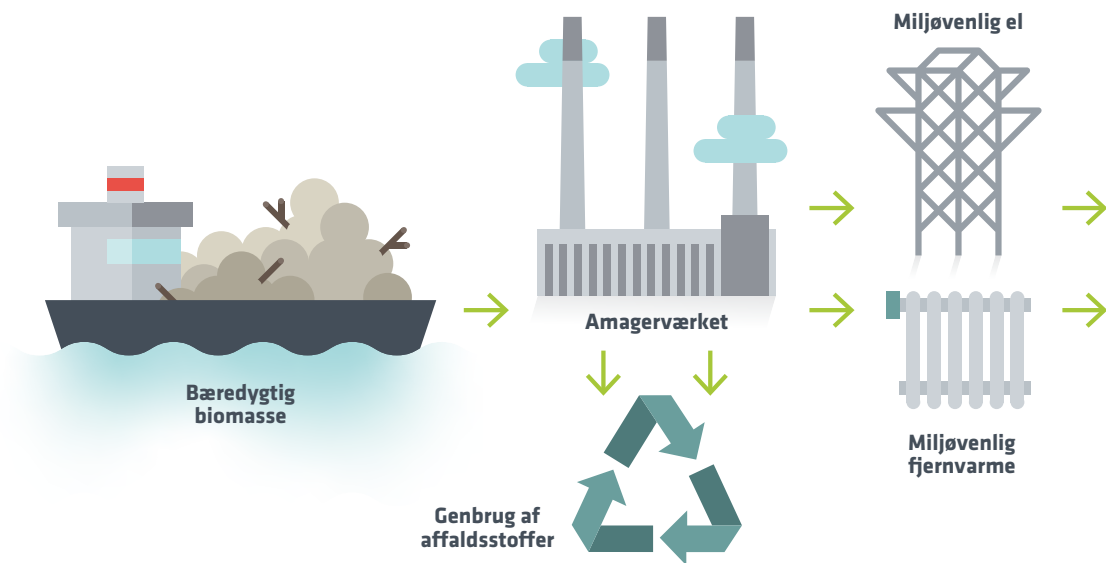
Mio. kr.

	2019	2018
Nettoomsætning inkl. andre driftsindtægter	2.916	3.098
Regulering over-/underdækning (-/+)	-161	850
Omkostninger til råvarer og hjælpemidler	-2.118	-2.079
Andre eksterne omkostninger	-211	-218
Afskrivninger	-371	-889
Financelle poster, netto	-56	-59
Årets resultat før skat	-1	703
Anlægsaktiver	6.752	6.495
Egenkapital	2.861	3.621
Årets investeringer i materielle anlægsaktiver	291	447
Mængde - GWh	4.035	4.240

KRAFTVARME

Facaden ved Amagerværkets nye kraftværksblok i gang med at blive beklædt udvendigt.

HOFOR ejer Amagerværket, som udgør en grundsten i fjernvarmeforsyningen i København og producerer fjernvarme til en række omegnskommuner. Værket dækker i dag en betydelig del af varmebehovet i hovedstadens fjernvarmesystem og en mindre del af elforbruget på Sjælland.

HOFORs arbejde med kraftvarme nu og i de kommende år er beskrevet i tegningen ovenfor.

Det helt store projekt i 2019 var BIO4-projektet, der etablerede en ny kraftværksblok kaldet blok 4. Denne blok har fra slutningen af 2019 produceret klimavenlig fjernvarme og el ved at forbrænde bæredygtig biomasse som erstatning for den kulfyrede blok 3. Desuden er der fortsat fokus på at effektivisere produktionen fra blok 1, samt at have blok 3 som velfungerende reserve indtil blok 4 er i stabil drift.

Fakta om kraftvarme

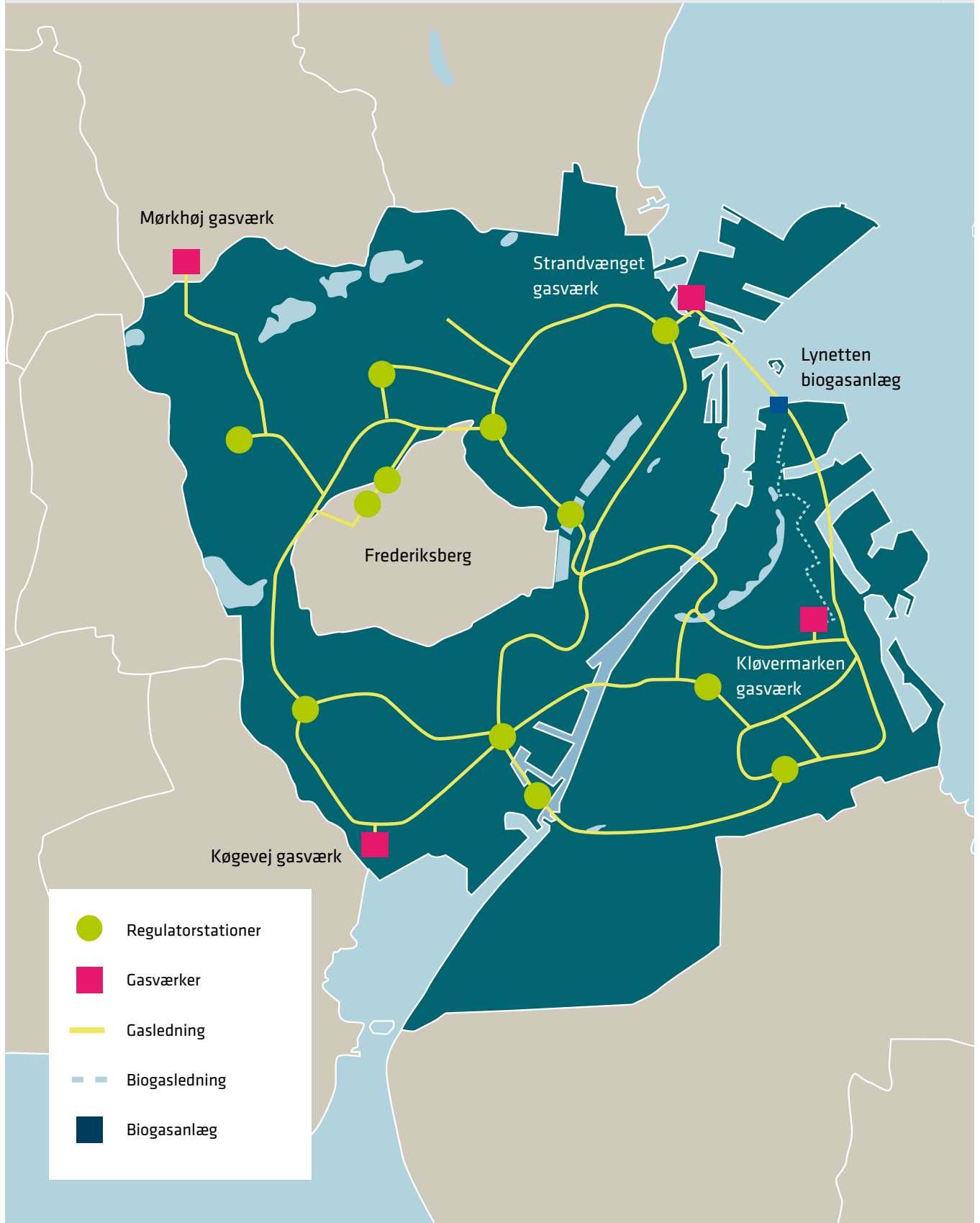
- ▶ Amagerværket dækker 20-25 pct. af varmebehovet i hovedstaden, ca. 40 pct. af elforbruget i København og ca. 10 pct. af elforbruget på Sjælland.
- ▶ Værket består af:
 - Blok 1: Idriftsat i 2010. Biomassefyret med kapacitet på ca. 70 MW el og 265 MW varme.
 - Blok 3: Idriftsat i 1989. Kulfyret med kapacitet på ca. 250 MW el (kondens) og 330 MW varme. Blokken bliver erstattet af blok 4.
 - Blok 4: Testkørsel i 2019. Planlagt idriftsættelse i starten af 2020. Biomassefyret med kapacitet på ca. 150 MW el og 400 MW varme.

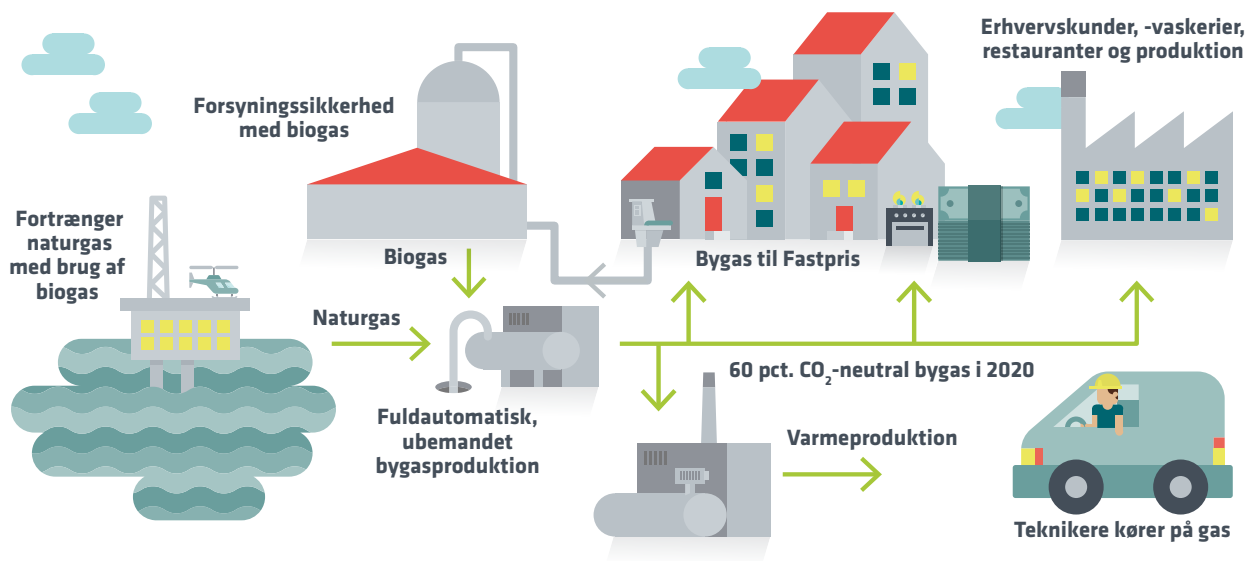
Mio. kr.

	2019	2018
Nettoomsætning inkl. andre driftsindtægter	1.017	1.276
Omkostninger til råvarer og hjælpemidler	-510	-625
Andre eksterne omkostninger	-246	-306
Afskrivninger	-204	-302
Financelle poster, netto	-1	-5
Årets resultat før skat	57	38
Anlægsaktiver	6.643	5.446
Egenkapital	386	424
Årets investeringer i materielle anlægsaktiver	1.347	1.645
Varmesalg - TJ	6.070	6.370
Elsalg - GWh	518	1.105

BYGAS

HOFORS BYGASNET

HOFOR varetager produktion, distribution og salg af bygas samt myndighedsrollen som godkendt gasdistributionselskab. Samlet forsyner HOFOR omkring 300.000 kunder i København og Frederiksberg. Bygassen består i stigende grad af biogas fra renseanlæg, og HOFOR arbejder på at sikre forsyningen af biogas.

HOFORs arbejde med bygas nu og i de kommende år er beskrevet i illustrationen ovenfor.

Gennem de sidste 10 år er gassalget fordoblet. Det skyldes, at mange store erhvervs- og industrikunder har tilsluttet sig bygasforsyningen.

I dag får ca. 4.000 kunder inden for dette segment (restauranter, vaskerier, hospitaler og store industri- og proceskunder) den miljøvenlige bygas.

Størstedelen af private kunder, som bruger bygas til deres madlavning, er i dag skiftet over til Fastpris på deres forbrug. Fastpris er det billigste produkt for en husholdningskunde, der samtidig slipper for den årlige aflæsning af gasmåleren.

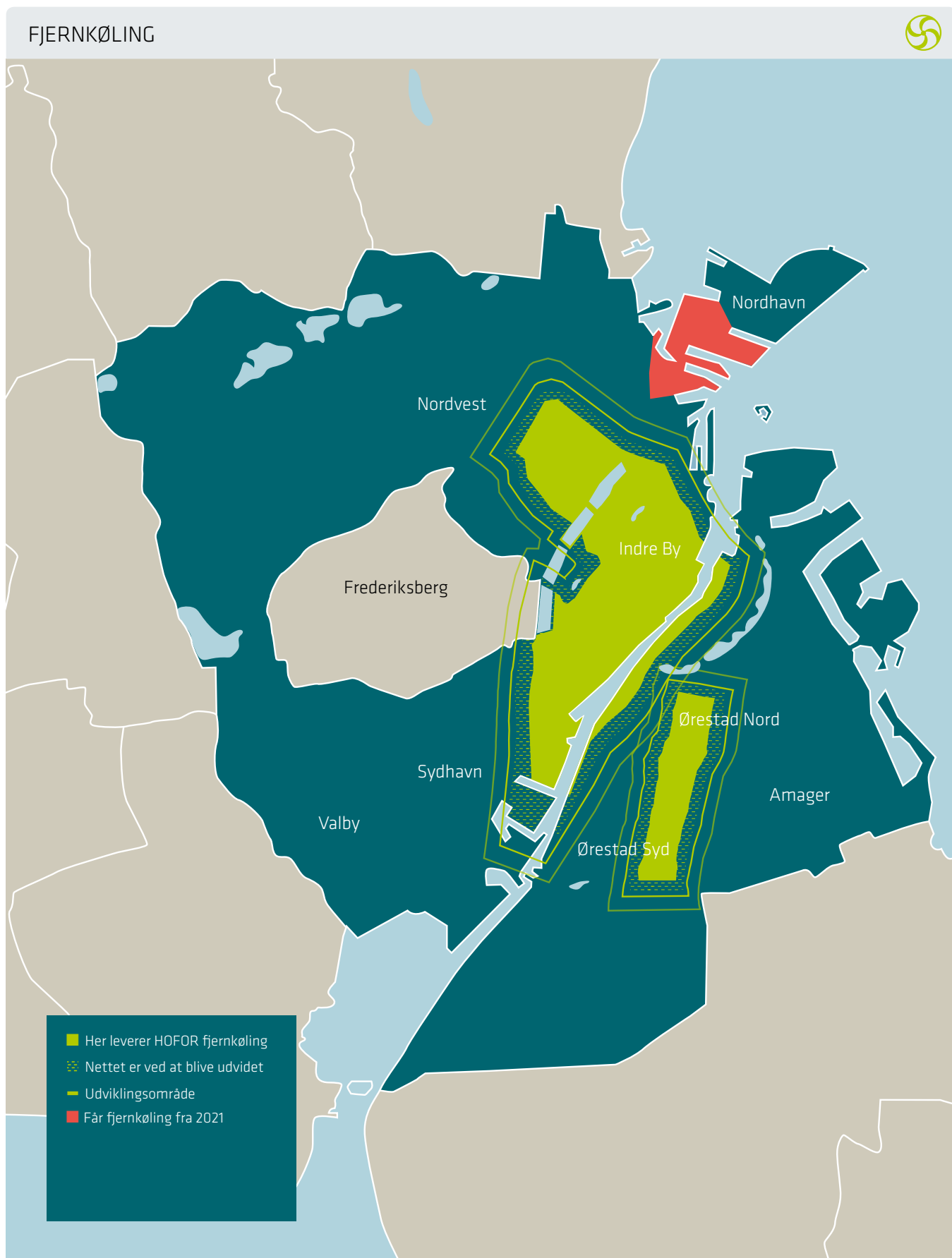
Fakta om Bygas

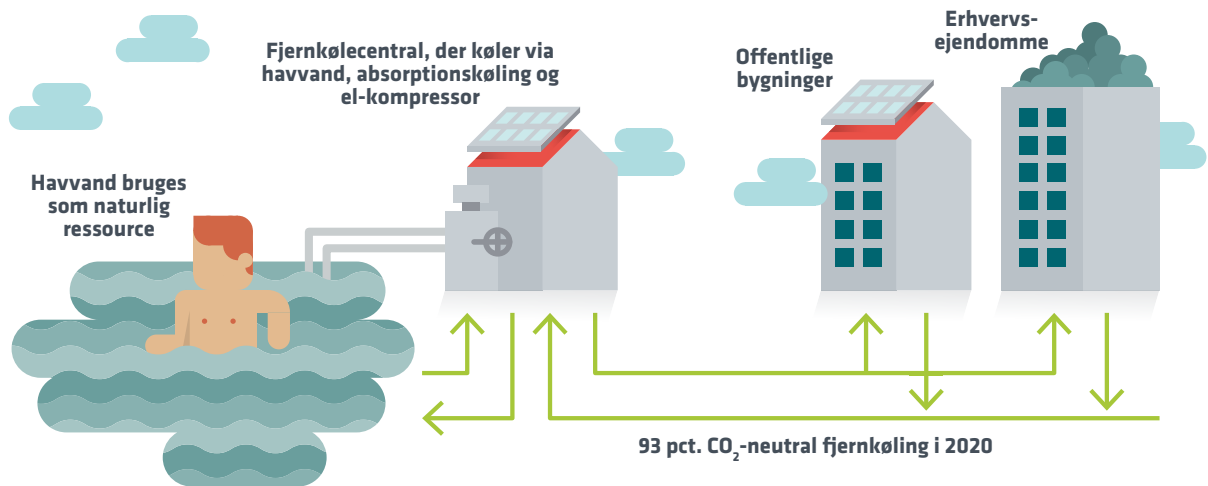
- ▶ Bygas bliver fremstillet ved at blande naturgas, biogas og atmosfærisk luft.
- ▶ Bygas produceres på fire gasværker: Kløvermarken, Strandvænget, Mørkhøj og Køgevej Gasværker.
- ▶ Fra værkerne ledes bygassen til kunderne via et 863 km langt distributionsnet.
- ▶ Forsyningsområdet omfatter Københavns Kommune samt dele af Rødovre, Tårnby og Hvidovre kommuner og salg til Frederiksberg Kommune.
- ▶ Der er ca. 4.000 erhvervs-kunder og omkring 300.000 privatkunder, der bruger bygas til madlavning.
- ▶ Godt 85 pct. af de private kunder er gået over til Fastpris.
- ▶ Selskabets teknikerbiler kører på gas.

Mio. kr.

	2019	2018
Nettoomsætning inkl. andre driftsindtægter	116	122
Omkostninger til råvarer og hjælpemidler	-13	-22
Andre eksterne omkostninger	-50	-41
Afskrivninger	-31	-28
Financelle poster, netto	0	0
Årets resultat før skat	22	30
Anlægsaktiver	705	667
Egenkapital	805	784
Årets investeringer i materielle anlægsaktiver	66	37
Mængde - mio. m ³	27	26

FJERNKØLING

HOFOR sender koldt vand ud til ejendomme og erhvervsbygninger, som har brug for køling til f.eks. serverrum eller aircondition.

Fjernkøling er et miljøvenligt system, der er inspireret af det velfungerende fjernvarmesystem. Når rørene løber i jorden, behøver der ikke sidde kølemaskiner på bygningernes husmure eller tage. På den måde slipper kunderne for pladskrævende lokale køleanlæg inde i bygningerne og kan i stedet udnytte tagarealer til terrasser eller solceller.

HOFORs fjernkøling produceres bl.a. med hjælp fra havvandet i Københavns Havn, og der er behov for ganske lidt strøm til at pumpe vandet

rundt. Fjernkøling kan derfor nedsætte CO₂-udledningen væsentligt i forhold til traditionelle kølesystemer.

HOFOR kan med denne kollektive løsning hele tiden udvikle systemet med de bedste, billigste og mest miljøvenlige teknologier til gavn for kunderne, bylivet og byens CO₂-regnskab.

Potentialet for fjernkøling i København er stort, og fjernkølingsnettet udvides hele tiden i takt med, at der kommer nye kunder til.

Fakta om Fjernkøling

- ▶ HOFOR har med fjernkøling skabt et kollektivt, miljøvenligt system til at køle erhvervsbygninger og offentlige ejendomme.
- ▶ Ved at skifte fra lokalt eldrevet køleanlæg til fjernkøling er det muligt at reducere udledning af CO₂ med op til 70 pct. og opnå en økonomisk besparelse på op til 40 pct.
- ▶ Der er indgået kundefaftaler med en samlet effekt på ca. 74 MW, der forsynes med seks grader koldt vand gennem et ledningsnet på ca. 20 km.
- ▶ Hovedparten af kunderne forsynes via fjernkølingscentralerne placeret omkring Kongens Nytorv og Rådhuspladsen, hvor den primære køling sker via to store havvandskamre placeret ved Kvæsthusbroen og på Kalvebod Brygge.
- ▶ I 2019 åbnede HOFOR en ny fjernkølingscentral i Ørestad.
- ▶ I de kommende år etableres en fjerde fjernkølingscentral i Nordhavn, hvor de første kundefaftaler allerede er indgået.

Mio. kr.

	2019	2018
Nettoomsætning inkl. andre driftsindtægter	65	60
Omkostninger til råvarer og hjælpemidler	-6	-8
Andre eksterne omkostninger	-17	-17
Afskrivninger	-19	-18
Financelle poster, netto	-3	-3
Årets resultat før skat	20	14
Anlægsaktiver	666	622
Egenkapital	143	131
Årets investeringer i materielle anlægsaktiver	63	59
Mængde - GWh	40	41

VIND OG SOL

HOFORS PLAN FOR VINDMØLLER OG SOLCELLER

HOFOR opstiller og ejer vindmøller. Vindmøller er i Københavns Kommunes klimaplan udpeget som en af de væsentligste indsatser for at når det ambitiøse mål om at København skal være verdens første CO₂-neutrale hovedstad i 2025. Klimaplanens mål for vindmølleaktiviteter svarer til i alt ca. 460 MW eller godt 100 store vindmøller i drift i 2025, og HOFOR er blevet bedt om at vurdere mulighederne for at etablere yderligere 100 MW til understøttelse af klimaplanen. I en tæt by som København er der kun plads til et begrænset antal vindmøller. Derfor omfatter vindmølleplanerne også placeringer uden for København – både på landjorden og til havs.

Udover selv at udvikle landmølleprojekter opkøber HOFOR desuden vindmølleprojekter på landjorden under udvikling i landets øvrige kom-

muner. Til havs er HOFORs strategi at indgå partnerskaber med etablerede aktører inden for branchen.

En meget væsentlig del af HOFORs arbejde på vindmølleområdet er forbundet med to store projekter i Øresund med en samlet mulig kapacitet på mere end 400 MW. Forundersøgelserne er godt i gang, og det forventes, at det omkring årsskiftet 2021 vil være muligt at tage beslutning om de næste skridt i processen, der efter planen skal føre til etablering af vindmøller i Øresund i 2024.

Med henblik på størst mulig understøttelse af klimaplanen, vil HOFOR også gradvist bevæge sig ind på markedet for solcelleanlæg i Danmark.

Fakta om Vind og Sol

- ▶ HOFOR har ved udgangen af 2019 opført en portefølje af nye vindmølleparker med en samlet kapacitet på 114 MW, hvilket svarer til det årlige elforbrug for ca. 150.000 danskere.
- ▶ Når HOFOR opfører en vindmøllepark, får beboerne i lokalområdet tilbud om at købe andele i vindmøllerne til møllernes anlægspris, hvilket kan være en attraktiv investering.
- ▶ Af de opførte 114 MW ejer HOFOR direkte ca. 90 MW, mens de resterende 24 MW ejes delvist af HOFOR og delvist af lokale beboere via ejerandele i de lokale vindmøllelaug, der er etableret med tilbuddet om lokalt ejerskab.
- ▶ Hen over årsskiftet 2019/2020 er HOFOR i gang med at tilslutte sit første større solprojekt som er på 20 MW og ligger i Lemvig Kommune.
- ▶ Mål for 2025: 460 MW vindmøller i drift eller under opførelse - svarende til godt 100 store vindmøller.

Mio. kr.

	2019	2018
Nettoomsætning inkl. andre driftsindtægter	200	100
Omkostninger til råvarer og hjælpemidler	-3	-2
Andre eksterne omkostninger	-57	-44
Afskrivninger	-41	-33
Financelle poster, netto	-2	-11
Årets resultat før skat	98	11
Anlægsaktiver	839	629
Egenkapital	138	92
Årets investeringer i materielle anlægsaktiver	66	49
Mængde - GWh	347	277

STRATEGISK RETNING OG RESULTATER

HOFORs vision er at skabe bæredygtige byer, og missionen er at levere vand- og energiløsninger til kunderne – grønt, sikkert og billigt. Det gør HOFOR ved hjælp af tre overordnede ambitioner – fælles, integreret og fremsynet – der tilsammen danner rygraden i den strategi, som sætter retningen for HOFOR fra 2015 til og med 2020. Arbejdet med at definere retningen i en ny strategi for HOFOR frem mod 2025 er i gang.

Fælles, integreret og fremsynet

Fælles - fordi HOFOR vil udvikle og investere i fælles infrastruktur med høj kollektiv værdi. F.eks. ved at bygge flere store skybrudstuneller i København, sikre rent drikkevand og en CO₂-neutral forsyning. Det handler om, at virksomheden har fokus på de forsyningsløsninger, som kunderne får glæde af i et bredt netværk. I stedet for at hver bolig har egne lokale forsyningsløsninger, får kunderne fjern-

varme fra HOFOR direkte ind til huset, bygas til komfuret og drikkevand til hanerne.

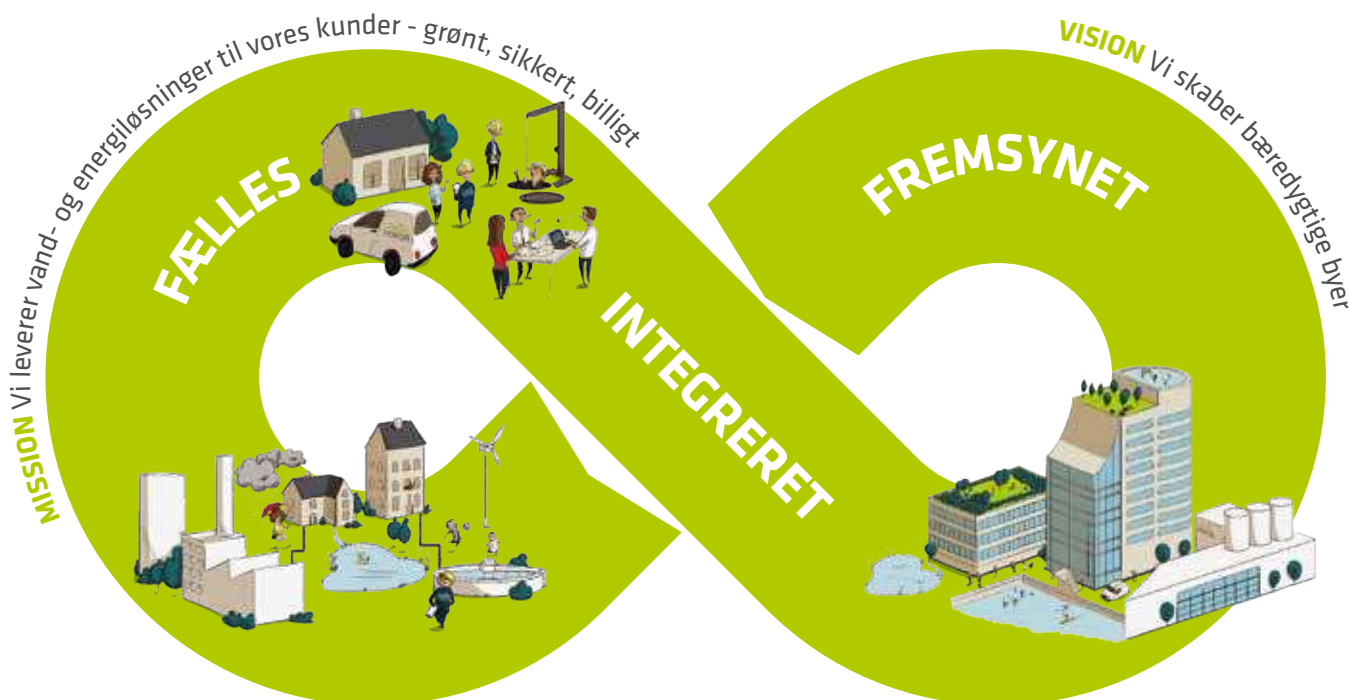
Integreret - fordi HOFOR vil tænke forsyningerne bedre sammen. F.eks. ved at omdanne varme fra spildevand til fjernvarme ved at bruge varmepumper. Der skal være øget fokus på, at virksomheden bliver bedre til at udnytte ressourcer internt og skabe synergi. Virksomheden skal fortsat være omkostningsbevidst og arbejde med effektiviseringer og sunde investeringer.

Fremsynet - fordi HOFOR vil udvikle og anvende nyskabende løsninger, der kan styrke effektiviteten og give kunderne bedre service, miljø og priser. F.eks. ved at fremstille blødere vand, der gavner miljøet og sparer kunderne for penge og besvær. Og ved at udvikle nye teknologier i varmeforsyningen samt understøtte udvikling og eksport af bæredygtige

løsninger i samarbejde med private virksomheder.

HOFOR skal arbejde både fælles, integreret og fremsynet for at nå visionen at skabe bæredygtige byer. Strategien er symboliseret ved et kredsløb for at understrege, at alle tre ambitioner er lige vigtige og hænger sammen.

I de følgende afsnit bliver årets vigtigste resultater inden for fælles, integreret og fremsynet præsenteret, og ved hver tekst bliver det fremhævet, hvilket verdensmål resultatet understøtter. For mere om HOFORs arbejde med verdensmål se side 40-51 i afsnittet om samfundsansvar.

De tre ambitioner hænger uløseligt sammen og er lige vigtige. HOFOR når ikke i mål uden at have succes på alle tre områder.

En ny fem-årig strategi spirer frem i løbet af 2020 i HOFOR.

FÆLLES

■ Idriftsættelse af ny kraftværksblok på Amagerværket

På Amagerværket bliver der i dag både fyret med biomasse og kul, men for at København kan blive CO₂-neutral, skal værket ikke længere fyre med kul. HOFOR har derfor investeret i en ny biomassefyret kraftværksblok på Amagerværket. Den nye blok 4 skal erstatte blok 3, som er kulfyret og i slutningen af sin tekniske levetid. For HOFOR er det afgørende, at den nye kraftværksblok fyrer med bæredygtig biomasse, og HOFOR lever op til en national brancheaftale om at bruge bæredygtig biomasse fra certificerede leverandører gennem Sustainable Biomass Program (SBP). Ved udelukkende at bruge bæredygtig biomasse som brændsel kan HOFOR levere et afgørende bidrag til, at København når målet om at blive verdens første CO₂-neutrale hovedstad i 2025. I løbet af 2019 er byggeriet af den nye blok i store træk færdiggjort, og projektet har fra medio 2019 været i fuld gang med test og idriftsættelse af delsystemer.

Mere end 1.200 personer har i 2019 haft deres daglige gang på det, der har været en af Danmarks største byggepladser. Antallet er dog væsentlig reduceret med årets udgang i takt med, at byggeriet er afsluttet.

I maj og juni 2019 blev der foretaget dampblæsning på anlægget. Dette er en støjende proces, som udleder store mængder damp. I efteråret blev den først fjernvarme produceret fra den nye blok, og i december blev den første elektricitet produceret.

Under hele byggeriet har der været fokus på, at arbejdsmiljø og sikkerheden er i top, hvilket kræver særlig opmærksomhed under så stor en byggeproces. Også i 2019 lykkedes det at holde antallet af arbejdsulykker helt i bund, hvor status er, at antallet af ulykker er væsentligt under niveauet i forhold til byggeri generelt.

Idriftsættelse af blok 4 på Amagerværket startede i 2019. Indkøring og endelig test af det samlede anlæg sker i starten af 2020 og overgår derefter til almindelig drift.

■ ■ Klimavenligt fjernvarmesystem

I en del af det snart 100 år gamle fjernvarmesystem i København bliver varmen leveret som damp. Men det er mere klimavenligt og billigere at levere fjernvarmen med varmt vand i rørene, og derfor er HOFOR i gang med at konvertere mange kilometer fjernvarmerør, så dampen erstattes af varmt vand. Arbejdet svarer samlet set til at lægge et nyt fjernvarmesystem i en by på størrelse med Aalborg, men når gravearbejdet er overstået, vil københavnere få en mere energieffektiv varme, som er med til at nå målet om at gøre København CO₂-neutral i 2025.

Projektet startede i 2009, og med den nuværende tidsplan bliver det færdigt i 2021, fire år før tid. Fra projektets start var det vurderet til at koste 2,5 mia. kr., hvor der samlet er så store besparelser mv. at det er en stor gevinst for både kundernes pengepung og klimaet. Her et år inden projektet bliver afsluttet, forventer HOFOR, at konverteringen endda bliver billigere end først antaget.

■ Klima- og skybrudsinvesteringer

En af de væsentlige grunde til dannelsen af HOFOR var ønsket om et tæt samarbejde på tværs af kommunegrænser om bl.a. klimatilpasning og skybrudssikring.

Det store skybrud i juli 2011 samt erkendelsen af, at vandet ikke kender til kommunegrænser, viste vigtigheden af at koordinere de store investeringer i klimasikringen for at give størst mulig nytte og synlige synergier. HOFOR har således nu en række forskellige indsatser, der tager hånd om klimaudfordringer på tværs af kommuneskel i form af fælles indsatser for at minimere risikoen for

oversvømmelser af byrum og boligkvarterer, samtidig med at der tages hensyn til å- og havnemiljøer. Alt sammen er det med til at håndtere de øgede regnvandsmængder og skabe fremtidssikrede løsninger til glæde for borgerne.

Klimaudfordringer på tværs

Nogle af de tværkommunale projekter, der er i gang for at klima- og skybrudssikre hovedstadsområdet, er projekterne Harrestrup Å og Kagså.

Ti kommuner samarbejder om at skybrudssikre Harrestrup Å. Seks af disse kommuners spildevandsselskaber er med i HOFOR, der siden 2013 har fungeret som projektsekretariat for det store, tværkommunale samarbejdsprojekt. Planen er at implementere ca. 40 delløsninger i og omkring åen over en 20-årig periode og dermed sikre, at åen kan rumme en 100-års regnhændelse. I 2019 blev kapacitetsplanen endeligt godkendt i alle ti kommuner, og der er igangsat planlægning og projektering af projekter i fem kommuner.

Ved Kagsåen er HOFOR involveret i et stort tværkommunalt projekt sammen med Novafos og både Gladsaxe og Herlev Kommune. Kagsåen er i dag stærkt påvirket af overløb med spildevand. Når det regner, aflastes der spildevandsopblandet regnvand til åen via 22 overløb fra afløbssystemer i Gladsaxe og Herlev. Der arbejdes systematisk med at nedbringe antallet af spildevandsoverløb til Kagsåen. Den videre gennemførelse af projektet afventer etablering af Letbanen.

Tunneler til skybrudsvand

En af de helt store udfordringer for HOFOR er at få tilpasset byerne, så de i fremtiden er mere robuste og kan klare de stigende mængder regnvand. Klima- og skybrudsprojekter bliver derfor nu konkretiseret i planer, analyseret i sammenhængende projekter, og de første af mange er i gang med at blive realiseret.

Enghaveparken på Vesterbro er blevet skybrudssikret og blev indviet i slutningen af året.

Skybrudstunnelerne er ryggraden i skybrudsplanerne, som "motorveje" der kan få regnvandet hurtigt væk fra byerne. I 2017 blev den første skybrudstunnel indviet på Østerbro, og i 2019 gik HOFOR i gang med at tunnelere under Strandboulevarden.

For de to store tunnelprojekter Kalvebod Brygge Skybrudstunnel og Svanemøllen Skybrudstunnel er der udarbejdet miljøkonsekvensvurdering, så hensynet til miljøet også sikres. Kalvebod Brygge Skybrudstunnel startes op i 2020, mens Svanemøllen Skybrudstunnel stadig arbejder med miljøvurderingen og forventer opstart på tunnelering i 2022.

For at sikre Damhusåen reduceres antallet af overløb ved kraftig regn. Dette sker ved at anlægge to store tunneler i henholdsvis København og Hvidovre. Tunnelprojektet på københavner-siden er afsluttet, mens der i 2019 blev taget hul på den sidste etape i projektet på Hvidovre-siden af Damhusåen. I februar 2019 begyndte borearbejdet på de

sidste 760 meter af den i alt 3,1 km lange kloaktunnel. Når alle tilslutninger bliver etableret i 2020, vil risikoen for overløb af spildevand til åen ved skybrud og kraftig regn være mindsket markant.

Opsamling og styring af regnvand lokalt

I København arbejder HOFOR tæt sammen med kommunen for at tænke byens udvikling sammen med klimatilpasningen, så der skabes gode byrum, samtidig med at der renoveres og gøres plads til nye anlæg, der alle bidrager til fremtidens skybrudssikring af København.

Et godt eksempel på, hvordan forsyningsanlæg tænkes ind i byens rum, er Enghaveparken, som blev indviet i slutningen af 2019. Den gamle Vesterbro-park har nu store rør til opsamling af tagvand fra kvarteret – planen er, at tagvandet kan benyttes til vanding af byens anlæg. Selve parken er indrettet til at kunne opsamle og forsinke et stor mængde regnvand fra kvarteret, samtidig med at

der er tænkt rekreative løsninger ind i den parken.

Ved Skt. Kjelds Plads og Bryggervangen på Østerbro er der skabt et grønnere byrum i forbindelse med skybrudssikring af kvarteret. Mere end 9.000 m² asfalt er omdannet til en grøn oase med 586 træer, regnbede og buske i forskellige størrelser og sorter. Samtidig er der rør under jorden til at opsamle og sende regnvandet væk fra kvarteret. Og det projekt tiltrak sig ekstra opmærksomhed i starten

Fakta

En 100-års regnhændelse er den døgnnedbør, man statistisk kan forvente forekommer én gang hvert 100 år.

af 2020, da det vandt Arkitektforeningens årlige pris og blev beskrevet af juryen som: 'et ambitiøst eksempel på et byrum, der skaber en sammenhæng mellem naturbaseret klimatilpasning og rekreative mødesteder for byens mennesker'.

I Københavns Indre By er der nu anlagt over fire km såkaldte klimarender. Klimarenderne leder hverdagsregn og skybrudsvand til havnen, hvor det ikke kan skade bygninger og infrastruktur.

I Rødovre Kommune er der udpeget flere såkaldte "risikoområder", der hver især skal analyseres, projekteres og anlægges i takt med byens øvrige udvikling, så det sikres, at der tænkes på tværs og skabes sammenhæng med anden planlægning og med byudviklingen. Der har også været ekstra fokus på udvidelsen af å-løb. Derfor er udvidelsen af Hvissingegrøften, som fremtidens forsinkelsesbassin, blevet realiseret i år 2019. Dette arbejde fortsætter i 2020, så å-strækningens kapacitet sikres, og åen fastholdes som en solid recipient.

I Hvidovre er der udarbejdet en såkaldt masterplan for skybruds- og klimasikring af Risbjergkvarteret. Kvarteret er kendetegnet ved, at der er problemer med, at vand skubbes op af kloakkerne, som skyldes, at der generelt er ældre og alt for små ledninger. I 2019 startede arbejdet med detaljeret at få analyseret fremtidige muligheder for at klimasikre kvarteret og samtidig varetage de lokale borgeres ønske om mulige grønne løsninger, som de vurderer tilfører kvarteret en særlig klimatilpasningsdimension.

De øvrige kommuner Brøndby, Albertslund, Herlev, Vallensbæk og Dragør har også afsluttet flere klimaprojekter i løbet af året, og nye handlings- og masterplaner for klimatilpasning og skybrudssikring er fortsat i fokus.

Arbejdet med at skybrudssikre hele hovedstadsområdet er altså rigtig godt i gang, og det kommer til at fortsætte mange år frem. Det er et meget stort arbejde, tager lang tid og kræver meget store investeringer at indrette eksisterende byer til at kunne modstå stigende regnvandsmængder, minimere

oversvømmelser samt sikre vandmiljøet i åer og havne.

Beskytte det rene drikkevand

Drikkevandet hentes op dybt nede fra grundvandet i undergrunden. Det kan tage naturen op til 500 år at danne grundvandet, men nogle steder er grundvandet helt ungt, dvs. under 25 år gammelt. Grundvandsbeskyttelse kræver derfor en langsigtet planlægning, når det skal sikres, at kommende generationer fortsat kan få drikkevand, der er baseret på rent grundvand. Det er en vigtig opgave for HOFOR gennem forebyggende tiltag at sikre en god grundvandskvalitet – også på lang sigt.

HOFOR arbejder sammen med Naturstyrelsen og en række kommuner om at få rejst ny skov i vigtige indvindingsområder til virksomhedens kildepladser. I 2019 blev der erhvervet godt 19 hektar jord, så der nu er rejst skov på 1.270 hektar – eller hvad der svarer til omkring 1.800 fodboldbaner.

På baggrund af HOFORs grundvandsbeskyttelsesstrategi har der i 2019 været fokus på arbejdet med at indgå frivillige aftaler om miljøvenlig drift af landbrugsarealer. I 2019 blev der indgået nye aftaler med otte lodsejere på i alt 69 hektar. Dermed har HOFOR ved udgangen af 2019 beskyttet 1.020 hektar med frivillige aftaler om miljøvenlig drift.

Egedal Kommune meddelte i 2016 forbud til lodsejere om ikke at bruge pesticider på 67 hektar i det boringsnære beskyttelsesområde til Bjellekær Kildeplads. Natur- og Miljøklagenævnet stadfæstede i 2017 kommunens forbud. Tre haveejere og syv landmænd indbragte i 2018 nævnets afgørelse for domstolene samtidig med, at de 10 lodsejere ønskede erstatningernes størrelse fastsat ved taksation. Taksationskommissionen har med afgørelser i 2019 generelt fastholdt Egedal Kommunes erstatningsniveauer. HOFOR

Mange steder i byerne gemmer der sig adgangsveje til HOFORs forsyninger under dæksler i jorden.

bakker op om Egedal Kommunes forbud, fordi det er med til at fremtidssikre rent drikkevand til 30.000 personer i hovedstadsområdet. Da det er HOFORs indvinding, der beskyttes, er det HOFOR, der skal udbetale erstatningerne for forbuddet. I årsregnskabet indgår en hensættelse hertil på 1,4 mio. kr.

HOFOR indgår fortsat i et godt samarbejde med lokale vandværker i seks vandsamarbejder, som har til formål at beskytte grundvandet. Hovedaktiviteten i de lokale vandsamarbejder er at sløjfe ubenyttede brønde og borer for at undgå, at de kan udgøre en risiko for forurening af grundvandet. I løbet af de sidste ti år er der blevet sløjfet over 1.000 brønde og borer. Derudover samarbejder HOFOR generelt med kommunerne om at sikre grundvandet blandt andet gennem de kommunale indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse.

Vandkvalitet

Især de lokale værker har udfordringer med en vanskelig naturlig vandkvalitet fra kildepladserne (bl.a. forhøjet nikkellindhold), samtidig med at der er mange aktiviteter, der potentielt kan true grundvandskvaliteten. Indvindingen er derfor i samarbejde med kommunerne underlagt et skærpet analyseprogram til overvågning af vandkvaliteten. Drikkevandet, som ledes til kunderne, er af god kvalitet og overholder kvalitetskravene. I tilfælde af overskridelser tages der straks omprøver, og et beredskab håndterer eventuelle kvalitetsproblemer.

Prøvetagning og kvalitetskontrol er i 2019 videreført på et meget højt niveau. Overvågningen er skærpet i forhold til de lovpligtige minimumskrav og er tilrettelagt ud fra en risikovurdering af indvindingen, produktionen og distributionen. HOFOR har eget akkrediteret vandkvalitetslaboratorium, der foretager kontrol af hele vandleverancen fra boring til forbruger. I 2019 blev der udtaget ca. 19.500 prøver til sikring af vandkvaliteten.

I 2019 har der været fokus på omfattende kontrol af en række nye pesticider. Det har

medført, at der udføres skærpet overvågning af bl.a. indhold af det pesticidnedbrydningsprodukt, som forkortes 'DMS'; på alle HOFORs vandværker.

Fortsat udbygning af ny vindkraft

HOFORs vindmølleportefølje voksede i 2017 og primo 2018, hvor i alt fire nye parker blev tilsluttet. HOFORs samlede effekt af nyopførte vindmøller udgør 114 MW fordelt på i alt 37 vindmøller. Ved siden af vindforretningen har HOFOR i 2019 gennemført den første investering i et større solprojekt. I Lemvig Kommune blev der henover årsskiftet 2019-2020 tilsluttet et anlæg på 20 MW på et areal, som er købt af firmaet Better Energy.

HOFOR har i løbet af 2019 fortsat det langsigtede projektudviklingsarbejde flere steder i landet – både i Jylland og på Lolland. Porteføljen indeholder nu en lille snes projekter, hvoraf flere er solprojekter. HOFOR arbejder fortsat på at afsøge mulighederne for at gennemføre en opgradering eller udskiftning af de snart 20 år gamle vindmøller på Middelgrunden. Københavns grønne vartegn, Middelgrundens Vindmøllepark, forventes efter repowering at have samme effekt (40-46 MW) som den eksisterende. Tilsvarende forventes Bogø-projektet på Vestlolland, hvor HOFOR i 2018 købte seks ældre vindmøller, at kunne skabe plads til et nyt projekt med en samlet effekt på ca. 40 MW.

Forretningsmulighederne for at udvikle havvindmølleprojekter er fortsat i 2019. HOFOR er i gang med at gennemføre forundersøgelser til to vigtige havmølleparker i Øresund, Nordre Flint (op til 160 MW) og Aflandshage (op til 250 MW). Undersøgelserne fortsætter i 2020, og det er vigtigt at komme i mål med disse to parker for at kunne nå målet om at gøre København CO₂-neutral i 2025.

Arbejdet med den løbende drift og optimering på idriftsatte vindmøller er et område, som i løbet af 2019 har fået mere opmærksomhed. Det har bl.a. betydet genforhandling af servicevilkår på nogle af de første vindparker og tilrettelæggelse af en langsigtet as-

set management-strategi. Det er strategiens mål at nedbringe udgifterne til bl.a. service og vedligehold på centrale komponenter som vinger og gear.

Fjernkøling i endnu flere bydele

Temperaturerne i byerne forventes at stige, så man kan regne med en øget efterspørgsel på køling i storbyer verden over. Varme somre i Danmark har også understreget behovet for køling til offentlige ejendomme og erhvervsbygninger, som f.eks. hoteller. Det kalder på gode og bæredygtige løsninger på kølebehovet. Her er fjernkøling et godt bud. Med fjernkøling udleder kunderne mindre CO₂ og slipper for lokale pladskrævende airconditionanlæg og kan i stedet udnytte tagarealer til terrasser eller solceller. 2019 blev da også endnu et godt år for udbredelsen af fjernkøling i hovedstaden til gavn for både CO₂-regnskab, byliv og klimaet.

I sommeren 2019 idriftsatte HOFOR en ny fjernkølecentral, så de mange store ejendomme i Ørestad også kan vælge at blive kølet på den miljøvenlige måde.

I Københavns nye bæredygtige bydel, Nordhavn, er der stor efterspørgsel på innovative køleløsninger, som understøtter bæredygtigt byggeri. HOFOR har derfor planer om at bygge en ny kølecentral i Nordhavn, og den nye bydel forventes at kunne få fjernkøling fra 2021. Det vil i løbet af 2020 blive besluttet, om centralen kan etableres i samarbejde med HOFOR Fjernvarme, således at begge forsyninger i et fælles energihus kan anvende et havvandsindtag til produktion af varme og køling og realisere synergier.

Tilgangen af nye kunder forventes at fortsætte i 2020, så endnu flere dele af København kan få miljøvenlig køling i rørene, og hovedstaden kan spare mere CO₂.

HOFORs biogasanlæg ved Avedøre Holme skal sikre en stabil andel af biogas i bygassen.

Penneo dokumentnøgle: MVSH3-ICXNL-FQKIU-AK0E6-Y7EYM-HHKP3

6 RENT VAND OG
SANITET

7 BÆREDYRTIG
ENERGI

11 BÆREDYGTIGE BYER
OG LOKALSAMFUND

12 ANSVARLIGT FORBRUG
OG PRODUKTION

13 KLIMA-
INDSATS

INTEGRERET

Asset management

- mere værdi for pengene

HOFOR tager ansvar for håndteringen af virksomhedens aktiver gennem asset management. Asset management programmet nåede i 2019 en række vigtige milepæle inden for tre overordnede mål, der er at:

- ▶ etablere en risikostyringsmetode, der identificerer, kvantificerer og dokumenterer virksomhedens risici i styringen af aktiver
- ▶ implementere en beslutningsproces, der gør HOFOR i stand til at prioritere aktiviteter og tiltag ved at foretage en balanceret afvejning af deres effekt på service, økonomi og risiko
- ▶ udvikle kompetencer og kvalifikationer, der gør HOFOR til en ansvarlig asset management organisation.

Risikostyringsmetoden blev anvendt til at risikokortlægge væsentlige aktiver i forsyningerne gennem en tværgående risikoproces, der sikrer ensartethed i måden, virksomheden kvantificerer risici på.

Beslutningsprocessen har bidraget til at sikre, at flere beslutninger i HOFOR baseres på et ensartet og sammenligneligt grundlag, hvor både service, økonomi og risiko er balanceret. I 2019 blev der f.eks. analyseret på et slambassinprojekt på Amagerværket. Analysen viste, at der er potentiale for en samlet besparelse ved at håndtere slam i geotubes i stedet for at fortsætte med manuel håndtering på vaskepladsen som i dag. HOFOR forventer at kunne spare i omegnen af 12 mio. kr. over de næste 30 år, samtidig med at arbejdsmiljøet i forbindelse med slamhåndteringen vil blive væsentligt forbedret. Investeringen vil være betalt tilbage efter mindre end ti år.

I 2020 begynder HOFOR bevægelsen fra implementering mod integration i hverdagen. Et vigtigt element i at få asset management integreret i hverdagen er at tydeliggøre asset management roller og ansvar på tværs af organisationen. Den løbende opbygning af kompetencer vil fortsat være i fokus, så alle bliver klædt på til at løfte deres del af asset management opgaven.

Biogas

København skal være verdens første CO₂-neutrale hovedstad i 2025, og det kræver, at der skrues på mange energihåndtag. Et af dem er at øge andelen af klimavenlig biogas i bygassen. I løbet af 2019 nåede HOFOR op på at kunne levere 34 pct. biogas i bygassen, og i årene frem vil virksomheden fortsætte arbejdet med at øge den grønne del af bygassen til HOFORs 300.000 private bygaskunder. Målet for 2020 er at nå op på mindst 40 pct. biogas i bygassen.

I slutningen af 2018 overtog HOFOR et anlæg ved Renseanlæg Avedøre til at forbedre gaskvaliteten, så biogassen kan føres ind i naturgasnettet og bygasnettet. Det betyder, at HOFORs kunder i 2019 og frem er sikret en mere stabil andel af biogas i bygassen.

Regulering - rammevilkår

Politiske aftaler om effektiviseringer på fjernvarmeområdet

I april 2016 besluttede Folketinget, at fjernvarmesektoren skal finde effektiviseringer på 500 mio. kr. frem mod 2020. I juni 2017 blev der indgået endnu en aftale om en ny økonomisk regulering af fjernvarmesektoren. Der blev angivet et potentiale for effektiviseringer på i alt 2,3 mia. kr. i 2025. Elementerne i reguleringen består bl.a. af indtægtsrammer, forrentningsloft samt særlige regler for indskudskapital.

Det forventes, at den nye S-regering vil fortsætte inden for de rammer, som de to eksisterende aftaler i 2016 og 2017 giver. Der forventes dog en opblødning ift. at sikre sig, at den nye regulering understøtter den grønne omstilling og i et vist omfang relaterer sig til de 70 pct. reduktion i CO₂-emissionen i 2030 som fremlagt i den nye klimalov.

HOFOR arbejder sammen med interesseorganisationerne Dansk Fjernvarme og Dansk Energi om at udvikle fornuftige reguleringsmodeller, der både tager hensyn til myndighedernes behov for dokumentation og branchens behov for at reducere administrationen af reglerne. Der bliver også arbejdet for at få modellerne til at afspejle virkeligheden, så

besparelseskravene matcher branchens muligheder, sikre en mere fremadskuende regulering, undtage de centrale kraftværker for benchmark og sikre, at der tages hensyn til et mere konkurrenceudsat marked.

Forbruger- og produktionsbindinger

Et centralt element i den kommende regulering af varmesektoren er de såkaldte forbrugerbindinger og produktionsbindinger.

I 2018 blev lov om varmforsyning ændret med f.eks. ophævelse af adgangen til at pålægge ny tilslutningspligt. Lovforslaget har til hensigt at sikre et mere frit forbrugervalg og er derfor et element i overgangen til et dereguleret og konkurrenceudsat varmemarked. Det har ikke i første omgang den store betydning for HOFORs kunder, da der er forbrugerbindinger (tilslutnings-, forblivelses- eller aftagepligt) i hele København. Desuden har HOFOR forsyningspligt af alle bygninger i København.

Der er samtidig igangsat et analysearbejde med fokus på konsekvenserne ved at ophæve både øvrige forbrugerbindinger og produktionsbindinger, dvs. også forbrugerbindinger i eksisterende områder, og hvordan det kan være med til at øge konkurrencen på varmemarkedet.

Tilskud til elektricitet produceret på biomasseanlæg

Den 1. januar 2019 trådte ny lovgivning i kraft om pristillæg til elektricitet produceret fra afbrænding af biomasse på eksisterende ikke-afskrevne biomasseanlæg.

På Amagerværket anvendes biomasse til elproduktion på blok 1 i form af træpiller, og biomasse til elproduktion på den nye blok 4 i form af træflis. Begge blokke har fået godkendt deres ansøgning om tilskud, og vil kunne modtage støtte frem til henholdsvis 2029 (blok 1) og 2039 (blok 4), 20 år fra igangsættelsestidspunktet. For blok 4 blev der derudover givet dispensation til først at levere den første el til nettet inden udgangen af 2019, fordi anlægget har været under opførsel. Den første el blev leveret i december 2019. Der udestår

Der er stadig ikke fundet en løsning på, hvordan kommuners vejbidrag til forsyningselskaberne skal beregnes

en endelig statsstøttegodkendelse i EU, som forventes i løbet af 2020.

Overskudsvarmereglene ændret

Der blev i 2019 fremsat et lovforslag med henblik på at ændre de nuværende regler for udnyttelse af overskudsvarme. Det blev gjort på baggrund af en aftale om fremme af overskudsvarme vedtaget i marts 2019. De nye overskudsvarmereglere er tiltænkt at skulle fremme udnyttelsen af overskudsvarme især gennem en mere simpel afgiftsstruktur. Reglerne opfattes ikke i alle tilfælde som en lempelse, og der har derfor været interesse for en forlængelse af den eksisterende ordning, som vil sikre, at man kan forblive på de nuværende regler i 15 år. Efter pres fra både

brancheorganisationer og HOFOR, blev lovforslaget ændret, så alle projekter, som havde indgået bindende kontrakt inden udgangen af 2019, og som har leveret overskudsvarmen inden udgangen af 2020, kan forblive på de nuværende regler. Det sikrede, at HOFORs overskudsvarmeprojekt med Novozymes, som er nærmere beskrevet på side 38, forbliver på de eksisterende regler, da der blev indgået kontrakt i slutningen af 2019.

Klimalov

Regeringen landede en bred aftale om en klimalov i december 2019. Det er en overordnet lov, som sætter rammerne for den kommende klimaindsats, og har målet om 70 pct. reduktion af drivhusgasserne i 2030 i forhold

til niveauet i 1990. Det forventes, at denne grønne omstilling vil påvirke HOFOR fremadrettet, hvor forventningen ikke blot vil være, at fjernvarmeproduktionen skal blive CO₂-neutral, men også at sektoren kan hjælpe andre sektorer med at nå deres mål gennem sektorkobling.

Hvad det præcis betyder for HOFOR, vil dog først være klart, når klimahandlingsplanen, som forventes at skulle forhandles i foråret 2020, er klar.

Frem til denne klimahandlingsplan vil HOFOR i samarbejde med brancheorganisationerne Dansk Energi, Dansk Fjernvarme og Dansk Industri arbejde for at sikre en hensigtsmæssig

handlingsplan. Dette vil bl.a. ske gennem aktiv deltagelse i klimapartnerskabet for Energi- og forsyningssektoren, nedsat af statsministeren som ét ud af 13 klimapartnerskaber.

Et andet klimapartnerskab er Affald, vand og cirkulær økonomi, som HOFOR er repræsenteret i via Aarhus Vand.

Ny vandsektorlov

Vandsektoren har i mange år haft en økonomiske regulering der i første omgang havde fokus på driftsomkostninger og en effektivisering af driften. I 2017 trådte en ny regulering af vandsektoren i kraft, som ikke kun havde fokus på driftsomkostninger men ligeledes fokus på vand- og spildevandsselskabernes investeringer – en såkaldt totalomkostningsmodel. Ændringen i reguleringen betød, at der nu lægges et loft over selskabernes omkostninger til reinvesteringer og vedligeholdelse af eksisterende anlæg i form af ledninger, pumpestationer, bassiner m.m.

Loftet over omkostningerne til reinvesteringer og vedligeholdelse, som er baseret på et historisk udgangspunkt, bevirker, at HOFOR har selskaber, som har udfordringer i den eksisterende regulering, men også selskaber, som har et mere end fornuftigt grundlag. I de udfordrede selskaber, der primært er vandsekskaber, har den økonomiske reguleringens udformning betydning for HOFORs muligheder for at vedligeholde eksisterende aktiver, som på sigt vil betyde, at vores service forringes over tid.

Danmark er et land, som i mange år har profileret sig på at være helt fremme i toppen vedr. f.eks. vandtab i vores ledningssystemer og på landsplan ligger med et gennemsnit på ca. 6-7 pct. vandtab. HOFOR har selskaber, som ligger tæt på 15 pct. i vandtab, hvilket betyder, at 15 pct. af den vandmængde, som løber i vores systemer i det respektive vandselskab, bliver tabt. Grundet loftet, som er indbygget i reguleringen, er det ikke muligt at foretage tilstrækkelig reinvesterings og vedligeholdelse af ledningsnettet. Dette er på ingen måde tilfredsstillende ud fra et økonomisk og bæredygtighedssynspunkt.

De udmeldte økonomiske rammer i specielt vandselskaberne er for en del selskabers vedkommende utilstrækkelige til, at HOFOR på sigt kan udføre den fornyelse og det vedligehold af det eksisterende ledningsnet, der vurderes at være nødvendig for at opretholde forsynings sikkerheden.

Foruden udfordringerne i udvalgte vandselskaber, har HOFOR en stor aktivitet på klimasiden med at sikre aktiver som huse og infrastruktur mod oversvømmelser i forbindelse med ekstremt regn. Den nuværende reguleringens udformning betyder dog, at jo større aktivitet, som foretages på klimasiden, jo større effektiviseringskrav gives, og dermed vil vedligeholdelsen af eksisterende aktiver blive reduceret og sundheden vil på sigt blive sat over styr.

I erkendelse af de udfordringer, som den nye regulering medfører, blev der i efteråret 2018 indgået politisk aftale om at justere den økonomiske regulering, så der fremadrettet sker en tilpasning af de økonomiske rammer ud fra de faktiske omkostninger i den foregående reguleringsperiode. Endvidere vil rammerne blive øget med et forrentningstillæg på nye investeringer. Den præcise udformning af ændringerne kendes endnu ikke. HOFOR vil sammen med andre aktører og foreninger arbejde målrettet mod, at effektiviseringskravene på nye aktiver f.eks. i forbindelse med klimatiltag fjernes, således at der fortsat er midler til vedligeholdelse af eksisterende aktiver og dermed opretholde fokus på sundhed.

HOFOR arbejder sideløbende på et forslag til en ny regulering – en aftalebaseret regulering – hvor der i stedet for at fokusere på historiske data, tages udgangspunkt i fremtiden, beskrevet ved selskabs- og samfundsøkonomiske business cases.

Vejbidrag

Alle kommuner i Danmark betaler et årligt vejbidrag til spildevandsselskaberne for afledning af regnvand fra kommunale veje. Kommunens betaling for afledning af vejvand er reguleret i betalingsloven, og det fremgår heraf, at vejbidraget skal udgøre højst otte pct.

af anlægsudgifterne til kloakledningsanlæggene.

Der er pt. usikkerhed om, hvorledes procentandelen skal fastsættes, efter Forsyningssekretariatets metode blev underkendt ved Højesteret i februar 2016.

HOFOR har efter aftale med HOFORs ejerkommuner valgt at fastsætte procenten på baggrund af en model, der sikrer faste og objektive kriterier spildevandsselskaberne og ejerkommunerne imellem. Modellen er baseret på udkast til en afregningsmodel aftalt mellem KL og Danva. Det var forventningen, at denne model ville blive indført for hele branchen i løbet af 2017, men den foreligger endnu kun i udkast.

Modellen tager udgangspunkt i det samlede provenu for vejafvandingsbidrag på landsplan i gennemsnit i perioden 2007-2010 (prisfremskrevet) og fordeler dette mellem kommunerne på baggrund af kommunernes respektive vejareal.

Denne fordeling omregner HOFOR efterfølgende til en procentandel af de faktiske anlægsudgifter i året, dog højst otte pct.

Den 6. december 2019 blev der afsagt en dom i Østre Landsret i en sag om det kommunale vejbidrag. Retten afgjorde, at det udelukkende er anlægsudgifter til spildevandsanlæg, der modtager vejvand (og eventuelt andet spildevand), der specifikt har til formål at rense vejvand, som skal indgå i beregningen af det kommunale vejbidrag.

HOFOR er i færd med at vurdere, hvilke konsekvenser dommen kan have for opkrævningen af vejbidrag.

HOFOR imødeser, at reglerne på området afklares i samarbejde mellem branchen, KL og Energistyrelsen og udmøntes i lovgivning eller vejledning.

FREMSYNET

Blødere vand fra moderne vandværker

Det er HOFORs strategiske mål at indføre blødgøring på alle virksomhedens vandværker, og i 2017 fik brøndbyborgere som de første glæde af det blødere vand. I starten af 2019 kom resultaterne fra en effekt-undersøgelse, som DTU, Danmarks Tekniske Universitet, og HOFOR har gennemført i Brøndby, både før og efter vandet blev blødere. Den viste, at de private forbrugere sætter pris på, at det blødere vand mindsker forbruget af afkalkningsmidler og sæbe og dermed gavner miljøet. Desuden oplever forbrugerne mindre besvær og arbejde med afkalkning af toiletter, baderum og hårde hvidevarer. Driftslederne på institutioner og i boligselskaber oplever, at de sparer tid og får lettere arbejdsprocesser foruden besparelser på driften, efter de har fået blødere vand i hannerne.

Vandværket i Brøndby leverer blødere vand til hele kommunen, og frem mod 2025 følger

blødgøring på de regionale vandværker ved Marbjerg, Søndersø, Gevninge, Thorsbro og Regnemark. HOFOR forventer, at 25 pct. af vandleverancen er blødgjort i 2022, når Brøndbyvester, Marbjerg og Søndersø er i drift. Kunden i forsyningsområdet vil gradvist opleve, at vandet bliver blødere, men på forskellige tidspunkter afhængig af hvor de bor.

I 2019 blev planen for udrulning af blødere vand opdateret, og på HOFORs hjemmeside kan man nu via et kort se, hvornår det område, man bor i, får glæde af det gradvist blødere vand.

Blødgøringsanlæggene bliver installeret i forbindelse med en modernisering af HOFORs vandværker. Moderniseringen er nødvendig for fortsat at kunne levere rent drikkevand af høj kvalitet til HOFORs ca. en million kunder i hovedstadsområdet. Moderniseringen kommer til at strække sig over en del år, da det er nødvendigt først og fremmest at opretholde

forsynings sikkerheden, hvilket betyder, at værkerne ikke kan tages ud af drift samtidig.

Når værkerne moderniseres, bliver de gamle åbne iltningstrapper og filtre erstattet med lukkede systemer til iltning og filtrering, så det ikke er muligt at komme i fysisk kontakt med vandet. Hermed reduceres risikoen for udefrakommende forurening, hvilket øger drikkevandssikkerheden. Samtidig indføres nye teknologier som UV-behandling og altså blødgøring.

I 2020 fortsættes planlægningen for modernisering af de resterende regionale værker og de lokale vandværker, som skal have blødgøring.

Nye varmeteknologier

Københavns Kommune skal være CO₂-neutral i 2025, og for at nå dette mål kræves nye teknologier i fjernvarmesystemet. Parallelt med at etablere en ny kraftværksblok på Amagerværket (blok 4), som fyres med træflis, arbejder HOFOR derfor bl.a. med at introducere store varmepumper. Dette arbejde fokuserer på både de økonomiske og tekniske forudsætninger, der skal til, for at varmepumperne kan indgå i større skala i fjernvarmeforsyningen.

I 2018 idriftsatte HOFOR sin første eldrevne varmepumpe. Den er på 0,8 MW og anvender grundvand som varmekilde. Den forsyner tre store krydstogtterminaler i Nordhavn samt UNICEFs højlagere med varme. Herudover idriftsatte HOFOR i 2019 en varmepumpe ved Sjællandsbroens Pumpestation med en varmeydelse på 5 MW, som anvender spildevand og havvand som varmekilder. Denne varmepumpe er etableret i samarbejde med CTR og VEKS og med støtte fra Energistyrelsens udviklings- og demonstrationsprogram, EUDP.

I december 2019 indgik HOFOR en aftale med Novozymes om etablering af en varmepumpe til udnyttelse af industriel overskudsvarme fra

Facaden på det kommende vandværk - Værket ved Gevninge.

Demonstrationsprojektet, SVAF – Store Varmepumper til Fjernvarme, blev indviet i år og er et af flere projekter med store varmpumper, som HOFOR forsøger at udvikle.

Novozymes' produktion af enzymer. Denne varmpumpe bliver etableret og idriftsat i løbet af 2020 med en varmeydelse på 4 MW.

Ud over at kunne levere grøn fjernvarme kan varmpumper være med til at sikre bedre udnyttelse af den stigende mængde strøm fra vindmøller og solceller i det samlede energisystem, og det er allerede demonstreret på grundvands pumpen i Nordhavn, som er en del af det store udviklingsprojekt EnergyLab Nordhavn. På samme varmpumpe er der ligeledes i EnergyLab Nordhavn projektet demonstreret en række fleksibilitetsydelse i elmarkedet, herunder også fleksibilitetsydelse med værdi for eldistributions- og eltransmissionssystemet, som samlet set vurderes at kunne reducere varmeprisen på sigt.

I EnergyLab Nordhavn er der ligeledes udført demonstrationer af, hvordan behovet for kort-

varig spidslastproduktion, som typisk belaster CO₂-regnskabet, kan reduceres ved at udnytte den termiske fleksibilitet i bygningsmassen. Dette gøres ved kortvarigt at reducere fjernvarmeforsyningen til udvalgte kunder/bygninger og dermed anvende disse som en slags batteri eller varmelager, der både kan op- og aflades. Resultaterne viser, at det kan gøres uden reduceret komfort for kunderne og er generelt så lovende, at det er fulgt op med igangværende forsøg i et større antal bygninger i et område på Nørrebro i 2019.

I 2020 forventes det at søge EUDP om støtte til et storskalaprojekt af det fleksible varmekundekoncept i flere hundrede bygninger, så denne fleksibilitet kan indgå i planlægningen af den daglige varmeproduktion for københavnsområdet og dermed reducere CO₂ via minimering af anvendelse af kortvarig spidslastproduktion.

HOFOR, VEKS og CTR har givet afkald på koncessionen til at udvikle og efterforske geotermi i hovedstadsområdet, og denne er nu overdraget til Energistyrelsen. HOFOR, VEKS og CTR vurderer, at teknologien og forretningsmodellen fortsat er forbundet med for store investeringer og risici, til at varmeselskaberne kan drive denne udvikling frem mod en egentlig markedsføring.

Energistyrelsen har udbudt koncessionen til geotermi i hovedstadsområdet, og flere store private kommercielle virksomheder har budt på den, da de ser et stort fremtidigt forretningspotentiale indenfor geotermi som en del af varmeforsyningen i hovedstadsområdet. Nu skal Energistyrelsen udpege en koncessionsejer, og HOFORs håb er, at der så kan komme mere fart på udviklingen af geotermi i hovedstadsområdet.

6. RENT VAND OG SANITET

- ▶ Beskytte grundvandet (s. 32)
- ▶ Vandkvalitet og kontrol (s. 33)
- ▶ Blødere vand fra moderne vandværker (s. 38)

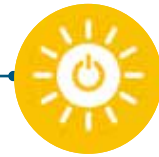
11. BÆREDYGTIGE BYER OG LOKALSAMFUND

- ▶ Klimavenligt fjernvarmesystem (s. 30)
- ▶ Fjernkøling i endnu flere bydele (s. 33)
- ▶ Bæredygtig biomasse (S. 30)

12. ANSVARLIGT FORBRUG OG PRODUKTION

- ▶ Asset management - mere værdi for pengene (s. 35)
- ▶ Indkøbspolitik (s. 48)

7. BÆREDYGTIG ENERGI

- ▶ Idriftsættelse af ny kraftværksblok (s. 30)
- ▶ Fortsat udbygning af ny vindkraft (s. 33)
- ▶ Biogas i bygassen (s. 35)

13. KLIMAINDSATS

- ▶ Klima- og skybrudsinvesteringer (s. 30)
- ▶ Nye varmeteknologier (s. 38)

SAMFUNDSANSVAR OG VERDENSMÅLENE I HOFOR

HOFOR har valgt at betragte CSR-arbejdet som en central og integreret del af virksomhedens strategi for forsyningsaktiviteterne og supplerer med en lang række politikker på områder, der omfatter virksomhedens medarbejdere, leverandører, miljø, arbejdsmiljø, klima m.v.

HOFOR har i 2016 udarbejdet en menneskerettighedspolitik, som er et supplement til de standarder, HOFOR allerede har forpligtet sig til ved at leve op til FNs Global Compact. I menneskerettighedspolitikken er uddraget de områder inden for menneskerettighederne, som er særlig relevante for en regional, dansk forankret multiforsyningsvirksomhed som HOFOR; arbejdsvilkår, sikkerhed og sundhed samt forventninger til virksomhedens leverandører. Fokusområderne i menneskerettighedspolitikken er udtryk for de områder, hvor HOFOR vurderer, at der potentielt kunne være en risiko for, at virksomheden eller samarbejdspartnere kunne have en negativ indflydelse. Håndteringen af denne risiko gennem implementering af politikkerne i praksis er nærmere beskrevet under de respektive afsnit.

I 2018 opdaterede HOFOR politik for god forretningsmæssig adfærd. God forretningsmæssig adfærd er en grundlæggende værdi i alle HOFORs aktiviteter, og det forventes både internt og af omgivelserne, at virksomheden forvalter ressourcerne med fornuft og med respekt for kundernes penge. Politikken gør det tydeligt for ansatte i HOFOR, hvad der er god forretningsmæssig adfærd, og et eksempel, som skal sikre mod korruption, er, at HOFOR-ansatte kun må modtage gaver i en form og et omfang, som ikke er egnet – eller kan mistænkes for at være egnet – til at påvirke nogen beslutningsproces. Det er en risiko, som er særligt udtalt i indkøbssituationer, hvorfor man ikke må modtage gaver eller andre fordele i forbindelse med indkøbsaftaler og udbudsforretninger ifølge HOFORs indkøbspolitik. Den opdaterede politik er nu implementeret som en del af forretningsgangen.

HOFOR og verdensmålene

FNs verdensmål har blandt andet fokus på at afskaffe fattigdom og sult på globalt plan, sik-

re god uddannelse, mindske ulighed og stoppe klimaforandringerne. Målene er universelle, gensidigt afhængige og balancerer økonomisk, social og miljømæssig bæredygtighed - noget der ligger meget tæt op ad HOFORs vision og mission: At skabe bæredygtige byer - grønt sikkert og billigt. HOFORs verdensmål er altså en naturlig del af HOFORs DNA i samfundsansvar, og HOFOR har valgt at fremhæve fem af de mål, som virksomheden i særlig grad arbejder inden for.

Byernes betydning i den globale, grønne omstilling understreges af, at netop bæredygtige byer har sit eget verdensmål (verdensmål nr. 11). På vejen dertil er HOFOR i høj grad med til at realisere verdensmålene.

Forsyning med rent vand og sanitet (nr. 6) og bæredygtig energi (nr. 7) er HOFORs kerneforretning, og HOFOR spiller en væsentlig rolle i klimaindsatsen (nr. 13). Opfyldelsen af flere af de øvrige verdensmål er afhængig af HOFORs aktiviteter f.eks. Livet i havet (nr. 14) og Livet på land (nr. 15).

Mange af de aktiviteter, der er beskrevet andre steder i denne rapport, understøtter således verdensmålene og har et samfundsansvarligt sigte. Det drejer sig blandt andet om indsatserne inden for klimatilpasning, grundvandsbeskyttelse og arbejdet for at opnå en CO₂-neutral forsyning. Samtidig arbejder HOFOR også internt for medarbejderne op mod verdensmålene for sundhed og trivsel (nr. 3), kvalitetsuddannelse (nr. 4), ligestilling mellem kønnene (nr. 5) og anstændige job (nr. 8).

Dette kapitel beskriver HOFORs mange andre aktiviteter, der bidrager til verdensmålene og viser, hvordan HOFOR tager samfundsansvar. Det gælder for eksempel HOFORs samarbejde med Københavns Kommune om undervisning af skolebørn i bæredygtig energi- og vandforsyning i besøgstjenesten ENERGI & VAND. Det gælder HOFOR som en attraktiv arbejdsplads med fokus på blandt andet trivsel og arbejdsmiljø. Og det gælder HOFORs indsats for ansvarligt indkøb og for at fremme resourcebevidsthed i virksomhedens aktiviteter.

Her er alle 17 verdensmål vist, og i grafikken til venstre kan man se eksempler på indsatser indenfor de fem verdensmål, som HOFOR primært arbejder med.

HOFORs ARBEJDE MED SAMFUNDSANSVAR 2019

Global Compact princip	Forpligtelser	Systemer	Risici
<p>Menneskerettigheder</p> <ol style="list-style-type: none"> Virksomheden bør støtte og respektere beskyttelsen af internationalt proklamerede menneskerettigheder indenfor virksomhedens indflydelsesområde. Virksomheden skal sikre, at den ikke medvirker til krænkelser af menneskerettighederne. 	<p>Menneskerettighedspolitik</p> <p>Ansatte på særlige vilkår</p> <p>Arbejds miljøpolitik</p>	<p>OHSAS 18001</p> <p>ISO 45000</p>	<p>Manglende efterlevelse af vores politik for menneskerettigheder og arbejdsmiljø, blandt kunder og interessenter, vil udgøre en risiko for at disse vil opleve deres rettigheder overtrådt og samtidig undergrave kunders og interessenters tillid.</p>
<p>Arbejdstagerrettigheder</p> <ol style="list-style-type: none"> Virksomheden bør opretholde frihed til organisering og anerkende arbejdstagers ret til kollektive forhandlinger. Virksomheden bør støtte afskaffelsen af alle former for tvangsarbejde. Virksomheden bør støtte en effektiv afskaffelse af børnearbejde. Virksomheden bør støtte afviklingen af diskrimination i arbejds- og ansættelsesforhold. 	<p>Personalepolitikker</p> <p>Sygefravær</p> <p>Elever/ studerende</p> <p>Arbejds vilkår</p>		<p>Manglende fokus på medarbejdertrivsel, sygefravær og uddannelse øger risikoen for HOFOR-medarbejderes trivsel.</p>
<p>Miljø</p> <ol style="list-style-type: none"> Virksomheden bør støtte en forsigtighedstilgang til miljømæssige udfordringer. Virksomheden bør tage initiativ til at fremme større miljømæssig ansvarlighed. Virksomheden bør opfordre til udvikling og spredning af miljøvenlige teknologier. 	<p>Drikkevandspolitik</p> <p>Spildevandspolitik</p> <p>Miljøpolitik</p> <p>Indsatser i samfundet</p>	<p>ISO 22000 (DDS)</p> <p>ISO 9001 (DSS)</p> <p>ISO 14001</p>	<p>Der er en sundhedsrisiko for befolkningen, hvis vi ikke lever op til standarderne for håndtering af vand og spildevand.</p>
<p>Anti-korruption</p> <ol style="list-style-type: none"> Virksomheden bør modarbejde alle former for korruption, inklusiv økonomisk udnyttelse og bestikkelse. 	<p>Indkøbspolitik</p> <p>Politik for god forretningsmæssig adfærd</p> <p>Kundevison/Kundepolitik/ GDPR</p>		<p>Brud på vores politik for god forretningsmæssig adfærd vil have negativ indflydelse på virksomheden.</p> <p>Manglende systemer til håndtering af eller brud på reglerne for personfølsomme data udgør en risiko for de kunder, hvis data vi håndterer.</p>

Mål og indsatser i 2019

Målet er at fordelingen af køn blandt ledere afspejler fordelingen blandt medarbejdere – denne er 31 pct. kvinder / 69 pct. mænd.

Indsats for at få registreret alle ulykker med fravær – også hos eksterne entreprenører.

Påbegyndt overgangen fra OHSAS 18001 til ISO 45000 med henblik på certificering i 2020.

Påbegyndt arbejdet med en ny arbejdsmiljøstrategi.

Mål for 2018 på maks 5,0 sygedage/medarbejder.

Mål om 50 pct. 'langtidsfriske' medarbejdere (maks tre sygedage på et år).

Program for elever og lærlinge samt uddannelsesansvarlige.

Program for stikprøvekontrol af løn- og arbejdsvilkår på større anlægsarbejder og udvalgte mindre projekter.

Fastholde certificeringerne.

Færdiggøre ny miljøpolitik, der har strategimål som ramme.

Fastholde interesse for besøg hos ENERGI & VAND.

Reducere energiforbrug hos HOFOR med ca. 0,4 GWh.

Fremme energibesparelser hos kunder.

CSR i indkøbspolitik og leverandørstyring.

Klare retningslinjer for gaver, tjenesterejser, forplejning og receptioner.

Enkelt og attraktivt at være kunde i HOFOR.

Udvalgte resultater fra 2019

Resultat 36 pct. kvinder/ 64 pct. mænd.

Ved udgangen af året var der 14 i fleksjob.

Antal ulykker hos eksterne er faldet fra 27 i 2018 til 14 i 2019. For HOFOR-medarbejdere er antallet steget fra 12 til 26 ulykker med fravær.

Fik implementeret ny arbejdsmiljøpolitik i 2019

Resultat 5,2 dage/medarbejder ekskl. langtidsfravær.

Resultat 51 pct. langtidsfriske.

Ved udgangen af året var der 24 elever og lærlinge, 2 ph.d. studerende, 7 praktikanter (f.eks. maskinmester- og ingeniørpraktikanter).

Intensivt program for stikprøvekontroller udført af 3. part er fortsat i 2019.

ISO standarderne er recertificeret.

Ny miljøpolitik vedtaget.

Omkring 16.000 besøgende på ENERGI & VAND.

Resultat er 0,24 GWh.

Energi- og vandsparerådgivning gennemført i alle kommuner.

Krav til bæredygtig biomasse og internationalt samarbejde herom.

Stikprøvekontrol af om leverandører overholder gældende krav.

Der er ikke i 2019 konstateret brud på virksomhedens politik for god forretningsmæssig adfærd

Fastholdelse og forbedring af struktur på hofor.dk med fokus på kunderne.

HOFOR HJÆLPER KUNDERNE TIL AT SPARE

HOFOR vil gerne guide kunderne til at bruge mindre af virksomhedens produkter som vand og varme – det er en fordel for deres egen pengepung og for HOFORs mål om at skabe bæredygtige byer.

Åbenhed, tilgængelighed og god dialog med kunderne er højt prioriteret i HOFOR. Det skal være nemt for kunderne at komme i kontakt med HOFOR – ikke kun hvis der er tale om akutte hændelser, men også hvis de har spørgsmål om deres forsyning eller ønsker gode råd om energibesparelser.

For at gøre det nemmere at finde relevant information på hofor.dk bliver sitet hele tiden opdateret. Forsiden er nu mere kunderrettet og fremhæver de indgange, som oftest bliver brugt. Samtidig er der blevet arbejdet med at forbedre selvbetjeningsløsningen, og det er fortsat muligt at få kontakt til HOFOR hele

døgnet via vagttelefonen. Der er årligt mere end 110.000 henvendelser på telefon, flere end 85.000 skriftlige henvendelser, og HOFOR er ude hos kunderne ca. 20.000 gange.

HOFOR forsøger også at gøre det lettere at være nabo til de mange anlægsprojekter. Der bliver brugt mange forskellige kanaler for at informere kunderne, og ved større projekter bliver der typisk afholdt "kaffemøder" inden anlægsstart, så naboer kan kigge forbi og få svar på eventuelle spørgsmål. I forbindelse med projekterne har HOFOR fokus på at koordinere gravearbejdet med andre, der skal grave i byen – både egne forsyninger indbyrdes og også f.eks. Radius og Energinet. Ved at koordinere kan man undgå at gå i vejen flere år i træk, og koordinering af gravearbejde kan dermed sikre en bedre fremkommelighed i byerne.

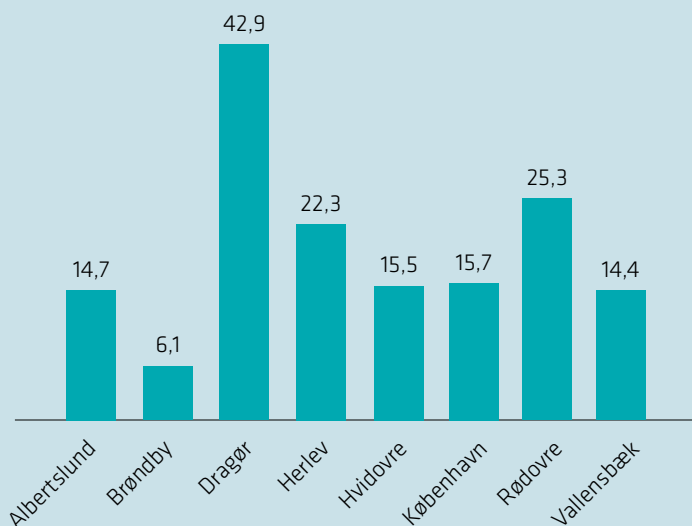
Får kunderne til at bruge mindre vand og varme Besparelser på energi

Fokus på data og energirigtig drift har medvirket til yderligere udbredelse af energistyringsløsningen ForsynOmeter. Samtidig har HOFORs energirådgivere brugt data til at opspøge boligforeninger og kontorejendomme med dårlig udnyttelse af energien med henblik på at optimere driften.

Fokus på data og energirigtig drift var i 2019 også omdrejningspunktet for HOFORs tek-

Antal besøgende fra skoler i hver kommune

Det er ENERGI & VAND i Valby, der står for en stor del af besøg hos HOFOR.
Her er vist antal besøg i 2019 per 1.000 borgere i hver ejerkommune.

I partnerskabet
Energispring har
store ejendomme i
København sparet

4%

af deres energiforbrug
siden 2016

niske akademi på varme. Akademiet er et gratis tilbud til driftsfolk i HOFORs forsyningsområde. På akademiet kan de opnå konkret viden om energistyring, afkøling, fjernvarmeanlæg og komponenter og få tips og tricks til, hvordan man let kommer i gang med at spare energi.

HOFOR var i 2019 igen initiativtager til den landsdækkende Sommerluk-kampagne, som gennemføres i samarbejde med miljøorganisationen Energitjenesten og en lang række andre NGO'er, virksomheder og forsyningselskaber. De seks hovedbudskaber i årets kampagne, som alle sætter fokus på lette og billige energibesparestiltag hos den enkelte fjernvarmekunde, var i 2019 Luk langsomt, Sommerluk, Varmt brugsvand, Tænd langsomt, Utætte varmtvandsbeholdere og Teknisk isolering. I forbindelse med kampagnen stiller HOFOR viden og materialer gratis til rådighed for de deltagende virksomheder, NGO'er og forsyningsvirksomheder.

HOFOR deltager aktivt som projektpartner i Energispring sammen med Københavns Kommune og store bygningsejere, andelsboligforeninger, udlejere, administratorer og interesseorganisationer. Partnerskabet har i det forgangne år afholdt flere workshops med fokus på blandt andet databenchmark, energirigtig drift og performancetest. Målet for partnerskabet er en besparelse på tre pct. indenfor de første to år (2016-2018) – den samlede besparelse landede på fire pct.

Vandsparetiltag

HOFORs vandsparetiltag sigter mod at reducere det samlede vandforbrug og få kunderne til at bruge vand med omtanke, undgå vandspild og sikre det rene grundvand for fremtidige generationer. I 2019 har HOFOR sat yderligere fokus på kundernes adfærd omkring at bruge vand i hverdagen. I samarbejde med kunderne er der udviklet rådgivning

og information, som er mere målrettet og opfattes mere relevant, hvilket giver anledning til en adfærdssændring og i sidste ende en vandbesparelse. I forlængelse af denne viden er der udarbejdet vandsparekits til plejecentre og til skoler foruden videreudviklingen af vandsparesæt målrettet kunder i etageejendomme. Vandsparesættene blev udvalgt i 2019 og kan findes på www.hofor.dk.

I 2019 var der et særligt fokus på de unges vandforbrug. Undersøgelser har vist, at unge bruger mere vand end andre, og derfor gennemførte HOFOR kampagnen "På egne ben" målrettet unge, der skal flytte hjemmefra på kollegie eller anden ungdomsbolig. Via kampagnen har HOFOR hjulpet unge med gode råd – blandt andet til, hvordan de kan spare på vand- og varmeregningen. Flere kollegier deltog i kampagnen hvilket medførte vandbesparelser på op til 5 pct. I 2019 er der etableret et vandspareambassadør-program for børn og deres forældre i boligforeninger. 25 børn og voksne var igennem kurset hos HOFOR i efteråret 2019, så de efterfølgende kan udbrede viden om besparelser og forbrug til deres naboer. Igen i 2019 har HOFORs vandsparetiltag været ude at hjælpe både børn og voksne til at spare på vandet og undgå vandspild. I alt har ca. 2.000 børn i indskolingen og mellemtrinnet modtaget undervisning via Vandhelte og Det Mobile Science Center. HOFOR har med vandspareaktiviteter mødt mere end 15.000 borgere ved diverse miljø- og kulturevents i bl.a. København, Albertslund, Vallensbæk og Brøndby.

Besøg i HOFOR

ENERGI & VAND i Valby er HOFORs besøgscenter og huser desuden CALL Copenhagen, som er et living lab for klimatilpasning. ENERGI & VAND underviser tusindvis af skolebørn i de otte ejerkommuner i emner som klimatilpasning samt energiforsyning og CO₂-neutralitet. Besøgsstedet byder også velkommen til delegationer fra både ind- og udland. I 2019 besøgte flere end 16.000 borgere ENERGI & VAND – lidt færre end tidligere år, pga. en større om- og tilbygning.

HOFOR ER EN ATTRAKTIV ARBEJDSPLADS

Gode medarbejdere skal fastholdes, og nye skal have lyst til at søge ind i HOFOR. Det kræver spændende opgaver, god trivsel, ordentlige arbejdsforhold og et godt arbejdsmiljø.

HOFOR har medarbejdere, som har været i virksomheden i årtier og snart skal pension, og så er der hver måned en række nye kollegaer, der begynder. Der er derfor både fokus på at fastholde og udvikle kompetencer i virksomheden og på at tiltrække nye kandidater. HOFOR ønsker at være med til at uddanne elever og lærlinge og har derfor haft alt fra korte praktikophold til fulde elevuddannelser i løbet af året.

Kønsfordeling i bestyrelse og ledelse

Reglerne om en ligelig fordeling af kvinder og mænd i bestyrelser gælder fem selskaber i HOFOR-koncernen. I fire af de fem selskaber er kønsfordelingen i bestyrelsen ligelig. Det drejer sig om bestyrelserne i HOFOR Fjernvarme P/S, HOFOR Vand København A/S, HOFOR Spildevand København A/S og HOFOR Energiproduktion A/S. I det femte selskab, HOFOR A/S, er kønsfordelingen ikke ligelig. Målet, fastsat i 2018, var en kønsfordeling på mindst 20 pct. kvinder og maksimalt 80 pct. mænd i 2022. Målet blev nået i 2019 og er ikke blevet afløst af et nyt mål på nuværende tidspunkt.

Reglerne om en ligelig fordeling af kvinder og mænd i bestyrelser gælder ikke HOFOR Forsyning Holding P/S, men kønsfordelingen i dette selskabs bestyrelse er i øvrigt ligelig.

HOFOR arbejder også med fordelingen af kvinder og mænd på øvrige ledelsesniveauer i virksomheden og arbejder for, at ledersammensætningen afspejler den samlede kønsfordeling i virksomheden. Denne er

LANGTIDSFRISKE

(maks 3 sygedage på 12 måneder)

51%

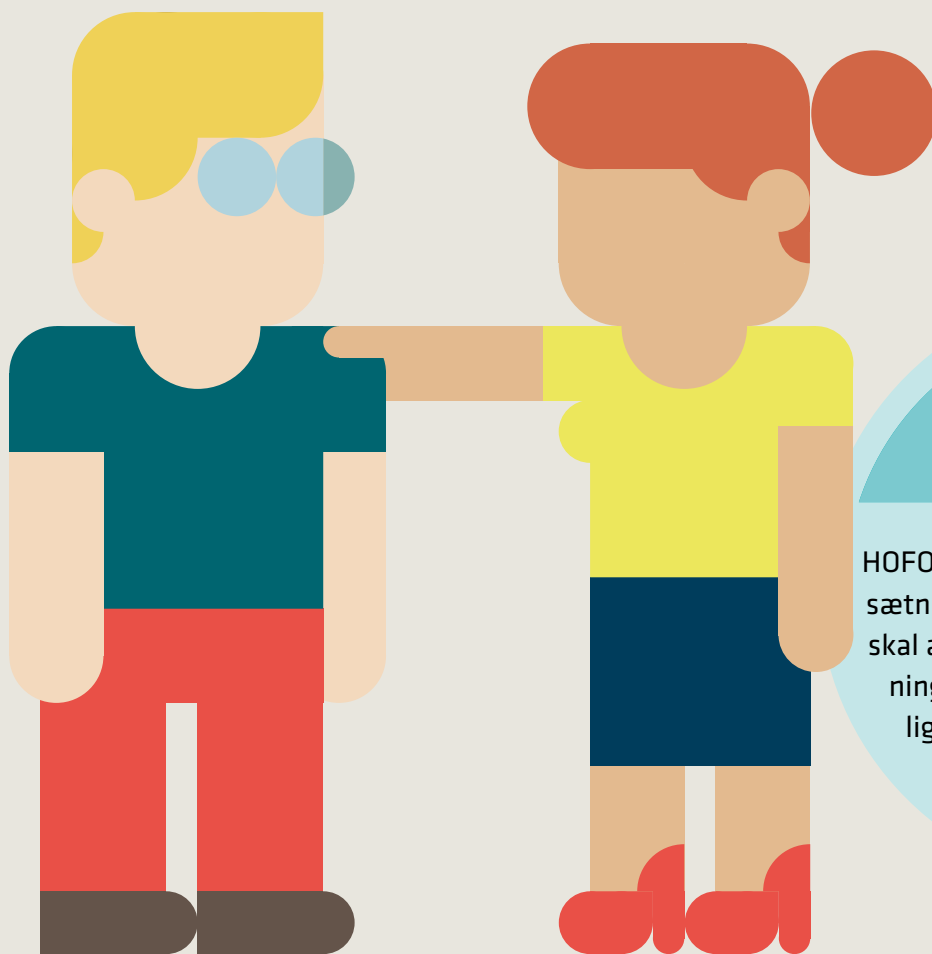
Målet er 50%

i løbet af 2019 ændret en smule med 31 pct. kvinder og 69 pct. mænd mod 32 pct. kvinder og 68 pct. mænd i 2018. Ledersammensætningen er i 2019 også ændret, således at der er 36 pct. kvindelige ledere og 64 pct. mandlige ledere, så HOFOR er lykkedes med at få ledersammensætningen til at afspejle den samlede kønsfordeling – og andelen af kvindelige ledere er steget. For at fastholde denne udvikling er der fortsat fokus på, at der ikke er en ubevidst forskelsbehandling i jobbeskrivelser og jobannoncer. HOFOR fremmer lige vilkår og ligebehandling, herunder lige muligheder for advancement og uddannelse, af alle medarbejdere gennem bl.a. årlige MUS-samtaler, uddannelses tilbud og potentiale vurderinger af ledere.

Trivsel og plads til alle

Hvert andet år gennemfører HOFOR en stor trivselsmåling, og i 2019 var det tid til denne måling. Et af målene for trivsel er at have færre end fem sygedage pr. ansat. HOFOR er i perioden ved at overgå til nyt tidsregistreringssystem og hele organisationen registrerer ikke i samme system. På baggrund af udtræk fra de to systemer, estimeres det samlede sygefravær til at lande på 5,2 dage i snit per medarbejder over de sidste 12 mdr. Målet er derfor ikke nået, men der er tale om et lille fald fra 5,3 sygedage i snit per medarbejder i 2018.

HOFOR er en rummelig arbejdsplads, hvor der er plads til medarbejdere med nedsat arbejdsevne. HOFOR havde ved årets udgang 14 personer ansat i fleksjob samt flere

36/64

HOFOR har et mål om, at kønssammensætningen blandt ledere som minimum skal afspejle medarbejdersammensætningen. I 2019 var der 31 pct. kvindelige medarbejdere, mens andelen af kvindelige ledere var 36 pct.

personer i henholdsvis virksomhedspraktik og løntilskudsansættelser.

HOFOR tager ansvar for at oplære unge og har derfor et elev- og lærlingeprogram. Ved udgangen af 2019 var der således 24 elever og lærlinge i HOFOR.

Sikkerhed i fokus

Arbejds miljøet har høj prioritet i HOFOR, og virksomheden er certificeret efter OHSAS 18001. I maj måned 2020 overgår virksomheden til den nye standard ISO 45001.

I 2019 fik HOFOR en ny Arbejds miljøpolitik, og projektarbejdet med at lave en ny arbejds miljøkultur er fortsat ind i 2020. Projektgruppen arbejder med udmøntning af arbejds miljøpolitikken i organisationen samt indsatser i form af kompetenceudvikling, observation- og tilsynspraksis og ledelse- og målstyring.

I 2019 er der registreret 26 ulykker med fravær blandt HOFOR-medarbejdere, hvilket er en

stigning i forhold til 12 ulykker med fravær i 2018.

Det er en stigning, som HOFOR nu kigger nærmere på, for at undgå så mange arbejdsulykker som muligt. Mange af ulykkerne handler om fald og snublen, akut overbelastning af legemet eller forkert brug af værktøj. Ulykkerne har resulteret i forstuvninger, forstrækninger, sårskader eller knoglebrud.

Der er registreret 14 ulykker med fravær blandt eksterne entreprenører i 2019, og det er et fald i forhold til 27 ulykker i 2018.

Der har i 2019 været fokus på at sikre registreringer af ulykker, nærved hændelser og observationer. Dette arbejde fortsætter i 2020.

Ulykkesfrekvensen beregnet på HOFOR-ansatte er steget og var i 2019, 13,5 mod 6,67 i 2018.

HOFOR INDKØBER ANSVARLIGT

En grøn, sikker og billig forsyning kan kun opnås ved at have fokus på indkøb. Virksomheden skal sikre den rigtige kvalitet til den rigtige pris, og derfor er der fokus på indkøbspolitik og kravspecifikationer i HOFOR.

Indkøbspolitik og sociale klausuler

HOFORs indkøbspolitik understøtter virksomhedens fokus på samfundsansvar og sikrer de krav, HOFORs leverandører skal efterleve, for at HOFOR lever op til kravene i Global Compacts principper for menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og antikorrup-tion.

Med indkøbsstrategien og indkøbspolitikken vil HOFOR sikre konkurrencedygtige priser, effektive processer, bedre planlægning, styr på kontrakter og rammeaftaler. HOFOR vil til enhver tid sikre efterlevelse af forpligtelser i henhold til gældende lovgivning, certificeringer og ejerkommunernes krav- og/eller anbefalinger til forbedringer.

HOFOR har implementeret aftalegrundlag, der sikrer opfyldelse af stillede krav til sociale klausuler og krav til elever, lærlinge og praktikanter i forbindelse med anlægsarbejder. Gennem dialog med ejerkommunerne tilpasses aftalegrundlaget også fremadrettet, hvis behovet skulle opstå.

Brændselsindkøb og bæredygtig biomasse

2019 har været et år præget af et højt aktivitetsniveau på brændselsindkøb - primært drevet af idriftsættelsen af den nye blok 4, som forbrænder bæredygtig biomasse. Årets leverancer af den bæredygtige biomasse er

kommet fra mange forskellige regioner og omfatter leverancer fra bl.a. Danmark, Baltikum, Skandinavien, Sydeuropa og oversøiske destinationer.

I 2019 er der til idriftsættelsen af blok 4 forbrugt ca. 70.000 ton flis, og det tal forventes at stige til godt en mio. ton i 2020, når blok 4 er fuldt idriftsat.

Der er brugt ca. 200.000 tons træpiller samt ca. 225.000 tons kul til produktionen af el og varme på Amagerværket.

HOFOR stiller strenge krav til biomasse og anvender tredjepartsverificeret bæredygtig biomasse fra certificeringsordninger såsom Sustainable Biomass Program (SBP). I 2018 blev der sikret en dokumentationsgrad på 81 pct., hvilket oversteg minimumskravet på 75 pct. i Brancheaftalen om sikring af bæredygtig biomasse. I 2019 er minimumskravet for dokumentation på 90 pct., hvilket forventes at blive nået. Tallene for 2019 foreligger efter første kvartal 2020.

Kravspecifikationer

Det er vigtigt for HOFOR, at entreprenører og andre samarbejdspartnere lever op til de tekniske kvalitetskrav, virksomheden stiller. For at sikre ensartede krav på tværs af det stigende antal projekter og på tværs af forsyningerne

er der formuleret standarder inden for f.eks. vandledninger, spildevand, fjernvarme, tunneler, GIS, fjernkøling, vandværker, kildepladser, beton, opmåling og anlægsdokumentation m.fl.

De nye og opdaterede tekniske standardkrav er tilgængelige for HOFORs leverandører på en særlig hjemmeside, som kan tilgås via hofor.dk, og kravene er kvalitetssikret i forhold til gældende retningslinjer og krav inden for arbejdsmiljø, miljø, DDS og DSS. Det er vigtigt, at HOFOR hele tiden balancerer sine tekniske krav mellem kvalitet og pris, så projekterne f.eks. ikke bliver meget dyrere, fordi kvalitetskravet er sat for højt, eller at miljø- og forsyningsikkerheden bliver sat over styr, fordi det skal være billigt.

Kravene er nu rygraden i HOFORs beskrivelse af, hvordan opgaver for HOFOR skal udføres af entreprenører og rådgivere. Det sikrer, at anlæg bygges, og ledninger lægges, præcis sådan som HOFOR vil have det for at sikre grøn, sikker og billig forsyning.

HOFOR anvendte i 2019

**295.000 ton
biomasse**

HOFOR anvendte i 2019

**225.000 ton
kul**

HOFOR SÆTTER DET GRØNNE I SYSTEM

HOFOR når målet om at skabe bæredygtige byer ved hele tiden at tage skridt i retning af at forbruge mindre energi, udlede mindre CO₂ og udnytte ressourcerne bedre.

Mineralproduktudnyttelse

HOFOR arbejder fokuseret på at nyttiggøre mineralprodukter fra kraftvarmeproduktionen. I 2019 har HOFOR haft succes med at afsætte majoriteten af de producerede mineralprodukter relateret til kulproduceret kraftvarme. Disse er afsat til producenter af beton, bloksten og gipsplader.

HOFOR arbejder målrettet på at nyttiggøre biomassebaserede mineralprodukter, bl.a. gennem et fælles nordisk samarbejde med Fortum Varme i Stockholm og Svensk Skogsgødning AB for at granulere asken til et produkt, der bl.a. kan finde anvendelse til skovgødskning. Sideløbende arbejdes der på de bedste løsninger til at få produktet ud i skoven. Der er i mellemtiden allerede aftaler på plads for at levere bioaske som gødskning til landbrug. Der er ligeledes samarbejde med DTU for at nyttiggøre en eller flere bioaske kvaliteter i beton.

Øget biodiversitet på HOFORs arealer

HOFOR indvinder drikkevand fra Hillerød i nord til Ringsted i syd, og kildepladserne dækker et areal på ca. 600 ha. Det primære formål ved driften af områderne er at beskytte grundvandet og tilgodese produktionen af drikkevand. Der er offentlig adgang på størsteparten af indvindingsområderne, og en stor del af dem ligger tæt på boligområder, så der er ligeledes mulighed for at benytte de naturskønne områder til rekreativ formål.

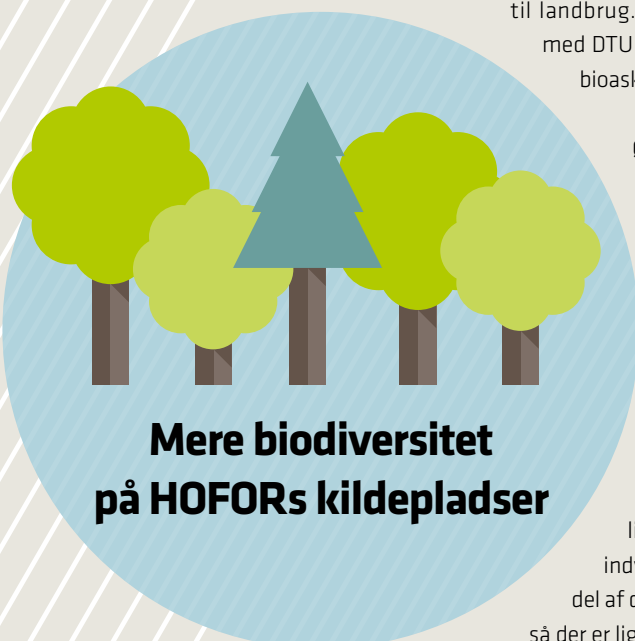
HOFOR har i 2019 arbejdet intenst med at øge biodiversiteten på vores kildepladser og skove. Blandt andet er der i samarbejde med Nationalparken Skjolddeungelandet ved tre kildepladser – Assermølle, Gevninge og Ledreborg – skabt unikke muligheder for naturpleje i form af afgræsning af kreaturer, får og heste. Ungkreaturer hvor der er våde områder og får og heste på højere og mere overdrevslignende arealer. Får og kreaturer er særdeles effektive til at bekæmpe både bjørneklo og rød hestehov, samtidig er dyrenes tråd og bid også med til at skabe en større variation i vegetationen og få fjernet næringsstoffer fra arealerne og dermed også med til at bidrage til en større biodiversitet.

I HOFORs skovarealer er der ligeledes arbejdet med driften af skoven og styringen af bevoksningen. HOFOR beskytter de større træer ved at skove den hurtige opvækst, og er det nødvendigt at fælde et større træ, så efterlades det så vidt muligt i skovbunden, da dette bevirker, at der skabes levesteder for især svampe og insekter og, som igen understøtter ønsket om større biodiversitet samtidig med, at CO₂ indbygges i den blivende vedmasse.

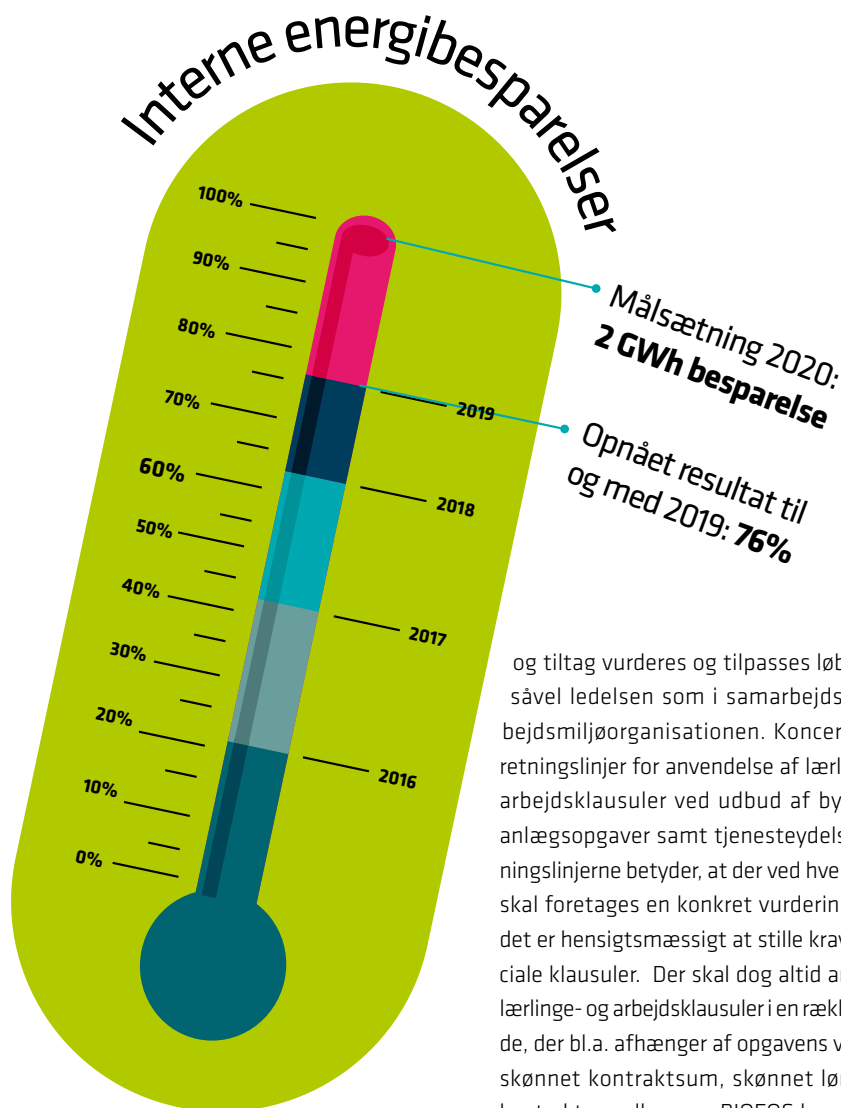
Ved at drifte indvindingsområder med fokus på at øge biodiversiteten og sikre optimering af vedmasse (lagring af CO₂), er HOFOR i stand til at beskytte grundvandet og samtidig styrke biodiversiteten med fokus på bæredygtighed.

Egetforbrug af energi

HOFOR har et miljø- og klimamål om en samlet intern energibesparelse på 2 GWh i strategiperioden 2016-2020. I 2019 har der været

**Mere biodiversitet
på HOFORs kildepladser**

gennemført projekter for energioptimering på rumvarme, varmestyringer og procesoptimering. Der er i alt realiseret 0,24 GWh i 2019. Den akkumulerede interne energispareindsats har dermed nået 1,53 GWh svarende til ca 76 pct. af det samlede strategimål. HOFOR arbejder fortløbende på at forbedre energikortlægningen for at kunne foretage mere detaljerede energiforbrugsanalyser.

Dokumentation af kvalitet

HOFOR er certificeret efter en række standarder for at sikre kvalitet i forsyningerne. Virksomheden lever op til ISO 14001 og arbejdsmiljø efter OHSAS 18001. På Amagerværket desuden kvalitet for løsning af bulkskibe efter ISO 9001. På drikkevand og spildevand er HOFOR certificeret efter ISO 22000 (DDS) og ISO 9001 (DSS). De to standarder dokumenterer, at HOFOR har styr på drikkevands- og spildevandssikkerheden og løbende forbedrer arbejdsgange og processer.

Dokumenteret drikkevandssikkerhed (DDS)

HOFOR ser drikkevand som en fødevarer med alt, hvad det indebærer af kvalitetsmål, hygiejne og risikostyring. Ledelsessystemet omfatter derfor dokumenteret drikkevandssikkerhed (DDS), og HOFOR er på drikkevandsområdet certificeret i henhold til ISO 22000 (fødevarerikkerhed). I arbejdet med DDS fokuserer virksomheden på de væsentligste risici inden for vandforsyningens fire hovedområder: indvinding, vandbehandling, distribution og forbrugernes installationer. Hvert led i vandforsyningssystemet bliver vurderet i forhold til, hvad der kan gå galt, hvor kritisk det vil være for kunderne, og hvordan problemerne kan forebygges.

Dokumenteret spildevandssikkerhed (DSS)

De seneste års voldsomme skybrud med oversvømmelser til følge gør, at kunder stiller større krav til HOFORs håndtering af spildevand. HOFORs ledelsessystem omfatter derfor dokumenteret spildevandssikkerhed (DSS). HOFOR tager sig også af hovedparten af det regnvand, der løber enten sammen med spildevand eller separat gennem åbne render, kanaler og bassiner. Når det er nødvendigt at aflaste til åer og havet, tager HOFOR mest muligt hensyn til recipienten. HOFOR er certificeret i henhold til ISO 9001 (kvalitet i opsamling, afledning og delvis rensning af spildevand). DSS er et risikobaseret styringssystem, hvor enhver tænkelig risiko i spildevandsområdet årligt bliver gennemgået og løbende forbedret.

Samfundsansvar hos BIOFOS

Rensekoncernen BIOFOS har en række politikker og tiltag, der primært sigter mod et frivilligt, højt socialt og sundhedsmæssigt engagement. Effekterne af disse politikker

og tiltag vurderes og tilpasses løbende af såvel ledelsen som i samarbejds- og arbejdsmiljøorganisationen. Koncernen har retningslinjer for anvendelse af lærlinge- og arbejdsklausuler ved udbud af bygge- og anlægsopgaver samt tjenesteydelser. Retningslinjerne betyder, at der ved hvert udbud skal foretages en konkret vurdering af, om det er hensigtsmæssigt at stille krav om sociale klausuler. Der skal dog altid anvendes lærlinge- og arbejdsklausuler i en række tilfælde, der bl.a. afhænger af opgavens varighed, skønnet kontraktsum, skønnet lønudgift, kontraktgrundlag m.v. BIOFOS har desuden en miljø- og klimapolitik, der indebærer, at BIOFOS aktivt vil medvirke til at genopbygge og bevare den naturlige balance i omgivelserne. Miljø- og klimapolitikken er integreret i strategien, der bl.a. indeholder et fokusområde om, at BIOFOS vil reducere påvirkningen af miljø og klima. Aktiviteter og handlinger til at virkeliggøre dette samt vurdering af effekter mv. sker gennem fastsættelse af frivillige og ambitiøse mål for f.eks. renskvalitet og regnbetinget bypass af spildevand, emissionskrav til slamforbrænding m.v. BIOFOS er certificeret efter ISO 14001 (miljøledelse), OHSAS 18001 (arbejdsmiljøledelse) samt ISO 9001 (kvalitetsledelse).

BIOFOS har også en aktiv skoletjeneste, hvor knap 14.000 skoleelever hvert år modtager undervisning i spildevand, miljø og bæredygtig energi. BIOFOS har tillige en kvalitetspolitik, som er tilgængelig på www.biofos.dk. Her ligger også en samlet årsrapport med den fulde lovpligtige redegørelse for samfundsansvar i BIOFOS.

RISICI

I HOFOR følger vi en risikobaseret tilgang som fundament for at optimere den værdi, vi skaber for kunder, ejere, og øvrige interessenter. HOFORs forretning spænder over en række områder, der indebærer forskellige typer af risici. Nogle risici påvirker borgere og kunder, mens andre risici primært påvirker driften af virksomheden.

HOFOR kortlægger og styrer risici inden for koncernens forretningsområder – bl.a. gennem en række risikokoordinatorer, der inden for de enkelte forretningsområder kortlægger og vurderer relevante risici. HOFORs arbejde med asset management medfører endvidere en omfattende risikokortlægning i forhold til

de væsentligste aktiver i hver forsyning, og alle beslutninger vil være understøttet af en konsekvent og sammenlignelig risikovurdering og med en bestræbelse på at anvende ensartede værktøjer.

På den baggrund har HOFOR identificeret, analyseret og prioriteret de væsentligste risici i 2019 i forhold til sandsynlighed og konsekvens samt drøftet, planlagt og implementeret håndtering af disse. Kortlagte risici præsenteres for og drøftes i virksomhedsledelsen og bestyrelsen.

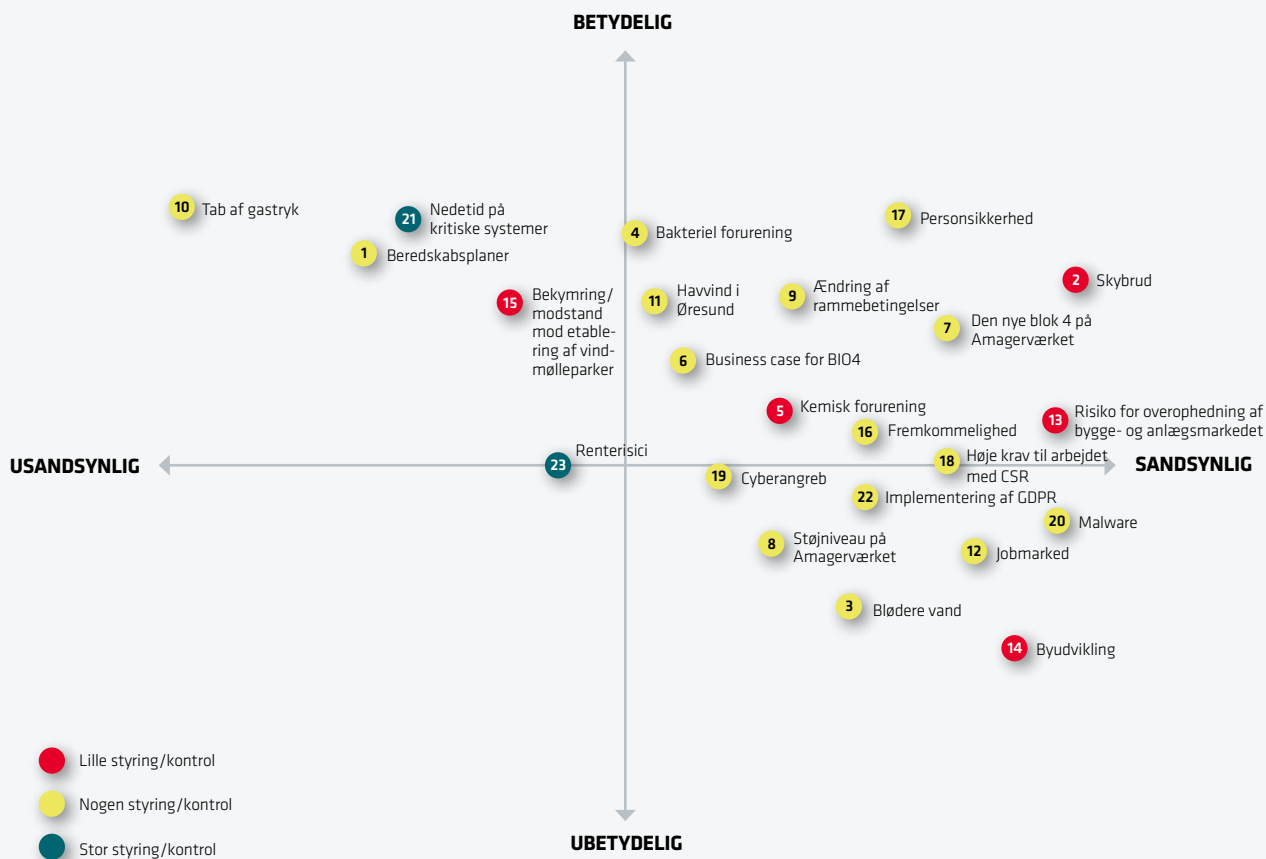
OPERATIONELLE RISICI

Operationelle risici håndteres gennem in-

vesteringsplanlægning og vedligeholdelse, vagtordninger, beredskabsplaner, procedurebeskrivelser og forsikringer. Virksomheden har sikret sig imod en del risici gennem forsikringer. HOFORs forsikringer har været i udbud i 2019. De største forsikrede risici vedrører drift af forsyningsnet og anlæg inden for fjernvarme, bygas, vand, spildevand, fjernkøling, vind og kraftvarme. I nogle tilfælde er forsikring fravalgt, da risikoen for skader vurderes at være lille, mens forsikringen ville blive uforholdsmæssig dyr.

HOFOR prioriterer sikkerhed for og uddannelse af personalet meget højt herunder med tydelige og opdaterede procedurer, systemer og

SAMLEDE RISICI

(1) beredskabsplaner samt aktiviteter for at forebygge ulykker i organisationen og forsyningernes kritiske infrastruktur. HOFOR arbejder således løbende med opdatering af sit risikobillede og deraf følgende beredskab, sikkerhedsprocedurer og -systemer, så vi kan forebygge eller eventuelt håndtere hændelser hurtigt og effektivt.

Vand og spildevand

(2) Skybrud er forekommet oftere i de senere år og kan medføre en række problemer som f.eks. oversvømmelser med materialeskader til følge. HOFOR har igangsat og planlægger en lang række projekter – dels projekter hos ejerkommunerne og dels flere tværkommunale projekter. Projekterne skal sikre hovedstadsområdet mod følgerne af skybrud. Eksempelvis bygges Danmarks største pumpestation, flere store tunneller samt forskellige overfladeløsninger, forsinkelsesbassiner, mv. med det formål at forsinke vandet og transportere regnvand væk fra byerne.

(3) HOFOR er i gang med at udrulle levering af **blødere vand** til borgerne, og det er indtil videre implementeret i Brøndby. For at **reducere risikoen for forsinkelser af projektet**, er HOFOR i løbende dialog om tilladelser med myndighederne i de kommuner, hvor vi skal renovere og ombygge. Således arbejdes der intenst på processer, der ellers ville kunne reducere fremdrift i programmet, og der er endvidere fokus på opnåelse af samarbejder med andre vandselskaber.

Vi oplever i stigende grad forurening af vores grundvandsressourcer, også med stoffer som man ikke har kunnet måle før. HOFOR har derfor etableret modelværktøjer og beredskabsplaner, der kan hjælpe med at spore og håndtere vandforurening hurtigt og effektivt. For at kontrollere vandkvaliteten tages der således dagligt mange vandprøver – også flere end lovgivningen foreskriver. HOFOR har ISO certificering inden for både vand (ISO 22001 Dokumenteret Drikkevandssikkerhed) og spildevand (ISO 9001 Dokumenteret Spildevandssikkerhed). Virksomheden arbejder desuden løbende med udvikling af ny og forbedret sensorteknologi til detektion af forurening

Værket ved Søndersø bliver kørt efter en stram tidsplan, for blødere vand må ikke forsinkes.

samt sektionering af ledningsnettet, så en eventuel forurening kan isoleres. Dette skal bl.a. andet forebygge risikoen for **(4) bakteriel forurening**, som kan medføre kogeambefaling for et større antal kunder.

HOFOR arbejder desuden på at forebygge risikoen for **(5) kemisk forurening** i form af PAH og pesticider ved at foretage løbende målinger og opfølgning på identificerede hændelser – herunder test af forskellige teknologier til fjernelse af forureninger. Derudover igangsættes en ny godkendelsesordning for komponenter i vandbanen.

Kraftvarme og fjernvarme

Inden for kraftvarme og fjernvarme er der i særdeleshed fokus på følgende:

(6) Business case for BIO4: Projektering og byggeri af en ny kraftværksblok er en stor og mangeartet opgave. En forsinkelse vil betyde, at der går længere tid, før den meget effektive produktion på blok 4 slår igennem.

(7) Den nye blok 4 på Amagerværket vil være en større forbruger af bæredygtig biomasse i form af træflis. Derfor er der stort fokus på, at alle indkøb kan leve op til HOFORs krav om bæredygtighed gennem certificering, samt på gennemsigtighed og kommunikation om anvendelsen af biomasse. Dels for at sikre, at der er den rigtige mængde biomasse til den rigtige pris og tidspunkt for at opretholde en stabil grøn varmeproduktion til indbyggerne, og dels for at sikre, at biomassen samtidig er bæredygtig. Som led i at styrke indsatsen her er der arbejdet hårdt i 2019 med opbygning af ressourcer på bæredygtighed og CSR, indkøbsstrategi og fleksibilitet, ligesom HOFOR samarbejder med førende virksomheder inden for kontrol med biomasse til screening og validering af leverandører og leverancer på biomassen.

(8) Hvis krav til støjniveau skærpes yderligere, er der en risiko for, at Amagerværket overskrider disse krav. Der udarbejdes opdateret støjkort for hele Amagerværket, specielt i takt

med at det omkringliggende område ændrer sig, for eksempel ved skrotning af den gamle ARC-bygning og idriftsættelse af blok 4. Det bliver også analyseret, hvorvidt nye installationer med højere støjniveau i tilstrækkelig grad modsvarer af reduceret støj på bestående anlæg, og om der eventuelt skal være yderligere tiltag til støjreduktion. Endelig er der etableret dialog med naboer (især Margretheholm).

(9) Ændring af rammebetingelser: Den kommende regulering af forsyningssektoren kan påvirke serviceniveauet og muligheder for større investeringer. HOFOR arbejder for, at det også under den nye regulering vil være muligt at gennemføre investeringer, som kan medvirke til at reducere varmeprisen, sikre forsyningsikkerheden samt levere grøn varme.

Bygas

(10) Tab af gastryk: I en situation, hvor bygasproduktionen ikke kan opretholdes, f.eks. på grund af svigtende naturgastilførsel, er der risiko for, at der kan trænge luft ind i ledningsnettet. Dermed er der fare for uheld, hvis gasblandingen bliver antændt. Genoptagelse af gasforsyningen kan i en sådan situation først ske, når ledningsnettet er blevet udluftet og fyldt med gas igen. Der vil være tale om et meget omfattende projekt, og det vil være nødvendigt at sektionere ledningsnettet for at kunne genoptage gasforsyningen etapevis. HOFOR har taget en række forholdsregler for at begrænse risikoen for tab af gastrykket. I 2017-2019 er der etableret to nye gasværker med tilhørende ledningsanlæg som produktionsreserve - Mørkhøj Gasværk og Køgevej Gasværk. I en situation, hvor gasproduktionen ikke kan opretholdes, sænkes trykket i

bygasnettet, og kunderne opfordres til ikke at bruge gas for at begrænse forbruget mest muligt, så overtryk i ledningsnettet kan opretholdes så længe som muligt. Som en sidste mulighed for at sikre overtryk i bygasnettet har Sikkerhedsstyrelsen givet tilladelse til, at der i en katastrofesituation, hvor der ikke er naturgas til rådighed, kan tilsættes rensset biogas direkte til nettet.

Vind

HOFOR har en væsentlig rolle i forhold til Københavns Kommunes mål om at blive den første CO₂-neutrale hovedstad i 2025. Et vigtigt led heri er etablering af vindmølleparker til at levere grøn strøm. **(11) HOFOR undersøger i øjeblikket mulighed for at placere havvindmølleparker i Øresund.** Der foretages et fokuseret og langsigtet projektarbejde på vindprojekterne i Øresund, så HOFOR kan imødegå projektrisici i tide.

Generelt set arbejdes der løbende med at sikre fremdrift i projektporteføljen, herunder også at sikre at nye projektmuligheder igangsættes, hvis projektpipeline samlet set er for lille. HOFOR er løbende i dialog med myndigheder og øvrige parter ift. at fremme rammevilkår, der gør realiseringen af Københavns Kommunes mål mulig.

STRATEGISKE RISICI

Projekter

HOFOR har igangsat en lang række større projekter, der bl.a. skal forebygge og håndtere de risici, der er identificeret. Mange af projekterne har et stort omfang og er stærkt specialiserede, hvilket stiller store krav til at kunne rekruttere de personer, der kan gennemføre projekterne. **(12) Mangel på de rette kompetencer** giver risiko for forsinkelse af projekterne og potentielt større omkostninger. HOFOR er lykkedes med at fastholde og tiltrække nøglepersoner og har f.eks. haft gode erfaringer med at sikre højt specialiserede kompetencer til etablering af den nye blok 4 på Amagerværket, til vandværkerne samt til skybrudstunnellerne.

I 2020 og de kommende år forventes det, at antallet af skybrudsprojekter vil stige bety-

Droner bliver taget i brug for at finde lækager i forsyningsnettet.

deligt. Komplexiteten i disse projekter er anderledes i forhold til traditionelle projekter, da mange af projekterne skal løses på overfladen i gadeniveau og sammentænkes med byudvikling generelt, og det kræver nogle helt nye kompetencer i HOFOR såvel som nye samarbejdspartnere.

(13) HOFOR ser en risiko for overophedning af bygge- og anlægsmarkedet samt markedet for maskiner og udstyr. Udviklingen følges tæt, og HOFOR tilpasser sin risikoprofil i balance mellem pris og fremdrift. Der er eksempelvis fokus på at bestille materialer i god tid, og HOFOR påtager sig i et vist omfang risiko i forhold til ændringer i projekter.

(14) Byudviklingen påfører HOFOR betydelige omkostninger til omlægninger af ledningsanlæg. For at håndtere dette arbejdes tæt sammen med planmyndigheder for dels at medvirke til byudviklingen og dels at sikre rettidig inddragelse.

Det er afgørende for HOFOR og hovedstadsområdet at kunne gennemføre projekter uden unødige forsinkelser. HOFOR er derfor altid i dialog med myndighederne for at sikre de nødvendige tilladelser til projekterne rettidigt. Der er endvidere ved en række aktiviteter

(15) bekymring eller modstand fra politikere, lokale borgere, lufthavnen og andre interessenter, der forsinker og fordyrer aktiviteterne samt påvirker HOFORs image. Det gælder eksempelvis ved udbygning af vind, etablering af skybrudssikring og etablering af produktionsanlæg. HOFOR prioriterer derfor en omfattende dialog med projekternes mange interessenter, der understøttes med analyser af mulige problemområder, som f.eks. visualiseringer og risikoanalyser af projektet og den efterfølgende drift.

(16) HOFOR har stort fokus på fremkommelighed under udførelsen af de enkelte projekter. Der bliver derfor løbende koordineret med ejerkommunerne om planlægning af anlægsprojekter ift. kommunale projekter og andre bygherrer, og der udarbejdes målrettede kommunikationsplaner og -ressourcer på større/generende anlægsarbejder for at sikre

god interessenthåndtering, god oplysning til trafikanter og naboer, samt forebyggelse af klager.

(17) Personssikkerhed: HOFOR arbejder hele tiden med kompetenceudvikling af medarbejdere og procedurer for at undgå personskader. Det er afgørende for HOFOR at sikre et højt niveau for arbejdet med miljø, arbejdsmiljø og sikkerhed (HSE), som skal forebygge ulykker. HOFOR har lanceret en opdateret arbejdsmiljøpolitik i efteråret 2019. Der er stort fokus på forebyggelse med intern kommunikation og uddannelse til alle medarbejdere, herunder også vedrørende bygherreansvar og indsats på registrering/læring af nærvedulykker og risikoanalyser.

HOFOR har flere, store komplekse projekter, hvor leverandører og underleverandører har arbejdsledelsen på byggepladsen. HOFOR foretager løbende stikprøvekontroller og runderinger. Arbejdet håndteres via HOFORs egen sikkerhedsorganisation og arbejdsmiljøsektion, som laver tilsyn med entreprenører. Hertil kommer, at HOFOR når det er relevant har instrukser, som går ud over lovgivningens mindstekrav.

(18) HOFOR stiller høje krav til arbejdet med CSR. I 2019 er der vedtaget en ny CSR-politik og CSR-adfærdskodeks til leverandører. Der er endvidere fokus på at sikre compliance med HOFORs CSR-krav ved indkøb gennem understøttende kontrolprogram, stikprøver og IT-understøttelse med et CSR-modul til indkøbssystemet. Endelig er der en særlig indsats på systematisk CSR-due diligence på flislleverandører. Der er tilført yderligere dedikerede ressourcer til CSR-risikoscreening og -opfølgning.

It og datasikkerhed

HOFOR er ansvarlig for kritisk infrastruktur og vurderer løbende risici forbundet med it. Det gælder **(19) cyberangreb, (20) malware samt fejl og nedbrud.** Der arbejdes internt med anerkendte standarder og procedurer, som understøtter kravet om sikker it-drift. Der er blandt andet fokus på effektiv adgangssikring på IT-systemerne. Der er endvidere fokus

på informations sikkerhedsområdet, hvor der sker en målrettet indsats med træning og information af medarbejdere.

(21) Der arbejdes intensivt med at modvirke nedetid på kritiske systemer. Det gør HOFOR blandt andet gennem at sikre opdateringer, og at sikre vedligehold sker rettidigt.

(22) Implementering af GDPR medfører øgede krav til virksomheders håndtering af personfølsomme oplysninger. HOFOR har gennemført målrettede indsatser på at leve op til GDPR-krav og arbejder med fortløbende oplysning til og uddannelse af medarbejderne, samt tilpasning af IT-systemer og leverandøraftaler. Herudover monitorerer HOFOR løbende, hvorledes Datatilsynets praksis udvikler sig ift. fortolkning af den nye lovgivning og tilretter praksis og systemer. Der er endvidere ansat en GDPR koordinator/-specialist, etableret et ledelsesforum til GDPR-emner, og GDPR indgår i et internt auditprogram.

FINANSIELLE RISICI

(23) Renterisici

HOFORs selskaber har lån og kreditter for i alt 11,7 mia. kr., der fordeler sig med 5,9 mia. kr. som obligationslån, 5,9 mia. kr. som lån i KommuneKredit og 0,9 mia. kr. som midlertidige investeringskreditter. Lån optages primært i KommuneKredit mod garantistillelse fra HOFORs ejerkommuner, hvor hver kommune garanterer for forsyningen i egen kommune. HOFORs fremtidige låntagning til de mange investeringer i lednings- og produktionsanlæg eksponeres for risiko ved en eventuel stigning i renteniveauet. Størstedelen af HOFORs låneportefølje sikres derfor ved hjemtagelse af lån med fast rente i hele lånets løbetid eller variable lån afdækket med renteswaps. HOFORs bestyrelse har i koncernens finanspolitik besluttet konservative rammer for låntagning. Der er eksempelvis angivet, hvor meget der må være finansieret ved henholdsvis variabel og fast rente. Endvidere skal der ifølge politikken i videst muligt omfang hjemtages lån med forskellig løbetid, så eventuel refinansiering ikke nødvendigvis foregår på samme tidspunkt for alle lån.

VAND OG SPILDEVAND LOKALT

De følgende sider indeholder en mere detaljeret gennemgang af aktiviteterne mv. i 2019 i HOFORs otte vandselskaber og otte spildevandsselskaber.

Penneo dokumentnøgle: MVSH3-ICXNL-FQKIU-AKOE6-Y7EYM-HHKP3

På de følgende sider springer vi ud i at vise helt lokale nøgletal for 2019 fordelt på vand- og spildevandsaktiviteter i alle otte kommuner i HOFOR.

HOFOR VAND ALBERTSLUND A/S

Rådhusøen og skulpturer i solskin.

HOFOR forsyner Albertslund Kommunes ca. 28.000 borgere med drikkevand; dog forsynes 145 husstande fra det private vandværk i Herstedøster.

Vandproduktion

Vridløselille Vandværk har været i stabil drift i 2019. Dog har indvindingen været reduceret på grund af problemer med udpumpningen. Der er i alle fire indvindingsboringer påvist indhold af pesticidnedbrydningsproduktet, der populært kaldes DMS. I to boringer overskrides grænsen for pesticider i drikkevand, men kvaliteten af vandet, der leveres til borgerne, overholder kravene, og DMS-fundene giver ikke anledning til ændringer på kildepladsen.

Arbejdet med at etablere en ny kildeplads i Vestskoven pågår, og HOFOR forventer at fremsende ansøgning om indvindingstilladelse til Albertslund Kommune i 2020.

Ledningsnettet

Kvaliteten af drikkevandet i ledningsnettet er generelt god. I 2019 blev der udtaget 18 kontroller på forbrugeres taphane og 28 supplerende kontroller på ledningsnettet. Kvalitetskravene var overholdt i samtlige prøver bortset fra en mindre overskridelse af jern ved forbrugeres taphane. Overskridelse kunne ikke genfindes i den tilhørende dokumentationsprøve udtaget på ledningsnettet, men myndigheden blev orienteret i henhold til gældende lovgivning.

Som led i den systematiske ledningsrenovering blev der i 2019 renoveret 400 m vandleddning i Fasanhusene, Falkehusene og Glentehusene. Der blev desuden udført en opdeling (sektionering) af ledningsnettet med etablering af målerbrønde og afskæring af overflødig forbindelse. Målerbrøndene opkobles til HOFORs lækageovervågningsystem "HOMIS" i starten af 2020. Sektioneringen giver bedre mulighed for at overvåge lækager i systemet, så vandtab mindskes.

Anlægsinvesteringer

1.000 kr.

Regnskab 2019

Nyt ledningsnet	2.953
Renovering af ledningsnet	2.717
Udskiftning af forbrugsmålere	3.876
IT, SRO & GIS	256
Diverse	196

I alt 9.999

Budget 2020

Nyt ledningsnet	400
Renovering af ledningsnet	8.868
Udskiftning af forbrugsmålere	1.050

I alt 10.318

Resultatopgørelse og balance

1.000 kr.

2018

2019

Nettoomsætning	17.625	15.850
Andre driftsindtægter	7	163
Vareforbrug	-4.591	-3.356
Andre eksterne omkostninger	-5.839	-6.567
Bruttoresultat	7.202	6.090
Afskrivninger	-4.663	-5.130
Resultat af primær drift	2.539	960
Finansielle indtægter	162	106
Finansielle omkostninger	-487	-475
Resultat før skat	2.214	591

Anlægsaktiver	109.306	114.272
Egenkapital	106.349	106.808
Gæld	23.171	23.982
Balancesum	130.094	131.496

Vandpris pr. m³ (ekskl. afgifter og moms)

	2018	2019	2020
Vandpris	11,55	10,92	12,00

Vandmængder	2019
Lokal produktion (m ³)	368.436
Fra HOFOR Vand København (m ³)	939.600

I alt (m³) 1.308.036

Afregnet mængde (m ³)	1.224.846
Indbyggere 31.12.2019	27.666
Forbrug pr. indbygger (m ³)	44,27

Ledningsnettet, lækager	2019
Forsyningsledning	7
Hovedledning	2
Stikledning	13

I alt 22

Vandspareaktiviteter

I 2019 modtog 225 elever undervisning om klimatilpasning, vand, vandforbrug og vandbesparelser af undervisere fra Energi & Vand via Det Mobile Science Center. HOFOR deltog endvidere i Grøn Dag i Albertslund, hvor både børn og voksne fik gode råd til at spare vand til gavn for både miljøet og pengepungen. Teknisk personale i boligselskaber og kommunale ejendomme fik mulighed for at deltage i teknisk vandspareakademi hos HOFOR, hvor fokus især var på at undgå vandspild fra utætte og gamle installationer og nedbringe energitabet fra uisolerede rør.

HOFOR SPILDEVAND ALBERTSLUND A/S

Vandhaverne efter de lange perioder med regn i efterår og vinter.

Afløbssystemet i Albertslund er fuldt separeret i et spildevandssystem og et regnvandssystem. Regnvandssystemet er indrettet med et større antal regnvandsbassiner, ligesom byen er designet med åbne vandveje, som anvendes til transport af regnvand.

Spildevandet ledes til BIOFOS' Renseanlæg Avedøre, mens regnvandet ledes til St. Vejleå og en mindre del til Harrestrup Å.

Geografisk set har Albertslund en jævn hældning mod syd, hvilket begrænser antallet af pumpestationer. Spildevandssystemet har tre pumpestationer, og regnvandssystemet har fire pumpestationer.

Ledningsnettet

Renoveringen af kloakledninger sker efter en systematisk renoveringsplan. I 2019 blev der foretaget tv-inspektion af 10.082 m hovedledning og 652 stik, og der blev renoveret 1.022 m hovedledning og 68 stik samt afproppet 84 stikledninger.

Regnvandsbassinerne og olieudskillerne i Albertslund gennemgår i disse år en systematisk oprensning. To regnvandsbassiner ved henholdsvis Skallerne og Poppelhusene blev rensset op. Der blev desuden udført lovmæssigt vedligehold og rensning af sandfang og olieudskillerne og gennemført årlig service på alle pumpestationer

Klimatilpasning

I 2019 igangsatte Albertslund Kommune med bidrag fra HOFOR arbejdet med en skybrudsplan. Formålet er at få et overblik over sky-

brudsudfordringerne i kommunen og hvilke løsninger, der vil være hensigtsmæssige i de forskellige dele af kommunen. Arbejdet hermed fortsætter i 2020.

I tilknytning til skybrudsplanen udarbejder HOFOR en masterplan for Bækrendens opland, hvor skybrudsprojekter og udbygning af ledningsnettet planlægges under ét for at sikre størst mulig synergi. Arbejdet koordineres med kapacitetsplanen for Bækrenden, der er et tværkommunalt projekt mellem Albertslund og Glostrup kommuner, Glostrup Forsyning og HOFOR.

Klimatilpasningsprojektet i området omkring

Svinepytten ved Birkelundparken fortsatte i 2019. Opgaven er at etablere et klimatilpasset regnvandsbassin med et permanent vandspejl samt udvide en indløbsledning. Projektet understøtter muligheden for et læringsprojekt i Birkelundsparken, som Albertslund Kommune arbejder på i samarbejde med Naturgruppen. Svinepytten forventes færdiggjort i 2020.

I 2019 udførte HOFOR endvidere en række forbedrings- og udbedringsprojekter omkring Kanalen. Der blev bl.a. etableret et nyt og større udløb fra Kongsholmparken, brinkerne blev sikret ved Vandhaverne, en sti gennem parken er hævet, og en regnvandsledning under Kanalen blev tætnet.

Et eksisterende bassin skal erstattes af våde enge i Egelundsparken, hvilket vil forbedre rensning og forsinkelse af regnvandet, inden det

Anlægsinvesteringer

1.000 kr.

Regnskab 2019

Nye ledninger	549
Renovering af ledningsnet	6.130
Kanaler	620
Tekniske anlæg	1.822
Bygværker & pumpestationer	290
Diverse	426

I alt 9.838

Budget 2020

Nye ledninger	9.674
Renovering af ledningsnet	8.067
Kanaler	1.572
Tekniske anlæg	800
Bygværker & pumpestationer	467
Diverse	153

I alt 20.733

udledes til St. Vejleå. Projektet blev planlagt og projekteret i 2019 og forventes udført i 2020.

Tværkommunale å-samarbejder

Albertslund Kommune og HOFOR deltager i Harrestrup Å-samarbejdet sammen med ni andre kommuner og deres forsyninger med det formål at udvikle Harrestrup Å-systemet, så åen kan rumme en 100-års regnhændelse om 30 år. En kapacitetsplan blev i 2019 vedtaget i alle ti kommuner. Planen rummer ca. 40 delprojekter, der over 20 år skal etableres i eller omkring vandløbet. I 2019 er der igangsat planlægning og projektering af delprojekter i Albertslund, Ballerup, Herlev, Gladsaxe og København. Der kan læses mere om projektet på www.harrestrupaa.dk.

Sammen med forsyningerne fra Glostrup, Høje-Taastrup og Ishøj kommuner deltager HOFOR i Kloaksammenslutningen Vallensbæk Mose. Kloaksammenslutningen har gennemført det store klimatilpasningsprojekt omkring St. Vejleå, hvor der blev etableret en række bassiner m.v. i oplandet til erstatning for det volumen, der blev mistet i Vallensbæk Sø ved Banedanmarks anlæg af Ringstedbanen. Projektet er nu i en driftsfase, og HOFOR har ansvaret for at varetage driften af de fælles anlæg.

Resultatopgørelse og balance

1.000 kr.

2018

2019

Nettoomsætning	35.947	42.585
Andre driftsindtægter	0	0
Vareforbrug	-8.254	-9.417
Andre eksterne omkostninger	-6.992	-7.284
Bruttoresultat	20.701	25.884
Afskrivninger	-16.742	-17.237
Resultat af primær drift	3.959	8.647
Finansielle indtægter	25	40
Finansielle omkostninger	-264	-277
Resultat før skat	3.720	8.410
Anlægsaktiver	423.733	416.286
Egenkapital	408.192	416.602
Gæld	22.672	25.772
Balancesum	430.864	442.374

Vandafledningsafgift pr. m³ (ekskl. afgifter og moms)

	2018	2019	2020
Trin 1 (kr.)	31,5	32,13	31,73
Trin 2 (kr.)	25,2	25,7	25,38
Trin 3 (kr.)	12,6	12,85	12,69

Note: Lovændring betyder, at vandafledningstaksten fra og med 2014 opdeles i tre trin med rabat på trin 2 og 3 afhængig af mængde til ejendomme med, hvorfra der drives erhverv

Spildevand afregnet med renseanlæg

2019

Afregnet mængde (m ³)	1.215.194
Indbyggere 31.12.2019	27.666
Forbrug pr. indbygger (m ³)	43,92

HOFOR VAND BRØNDBY A/S

En tur ved stranden i Brøndby i vinterlys.

HOFOR forsyner Brøndby Kommunes ca. 35.000 borgere med drikkevand.

Vandproduktion

Ca. en tredjedel af drikkevandet produceres lokalt på Brøndbyvester Vandværk, og vandet herfra blandes med vand, der aftages fra de regionale værker ved Thorsbro og Regnemark.

En ny boring blev i 2019 etableret i den nordlige del af Brøndbyskoven, og råvandsnettet blev renoveret, så boringen er klar til idriftsættelse i starten af 2020.

I forbindelse med reoveringen af råvandsnettet var kildepladsen ude af drift i februar og marts måned 2019. Herudover var driften ustabil i årets sidste måneder som følge af vedligeholdelsesarbejde på udvalgte borer og et større ledningsbrud, der betød, at udpumpningen fra værket var ustabil.

I otte af de ti indvindingsboringer er der i 2018 konstateret indhold af pesticidnedbrydningsproduktet, som populært kaldes DMS. I syv af borerne overskrides grænsen for pesticider i drikkevand, men da vandet fra Brøndby blandes op med vand fra Regnemark, overholder vandet, der leveres til borgerne, kvalitetskravene til drikkevand.

Blødere vand

I 2018 gennemførte HOFOR en evaluering af effekterne hos en række private forbrugere, virksomheder, kommunale institutioner og boligafdelinger af det blødere vand, som Brøndby som den første af HOFORs kommuner fik i hanerne i 2017. De private forbrugere sætter især pris på, at det blødere vand mindsker forbruget af afkalkningsmidler og sæbe og dermed gavner miljøet. Desuden oplever mange mindre besvær og arbejde med afkalkning af toiletter, baderum og hårde hvidevarer. Driftslederne oplever især, at de sparer tid og får lettere arbejdsprocesser foruden besparelser på driften. Resultaterne af undersøgelsen blev offentliggjort i januar 2019 på hofor.dk.

Ledningsnettet

Kvaliteten af drikkevandet i ledningsnettet er generelt god. I 2019 blev der udtaget 23 kontroller på forbrugeres taphane og 39 supplerende kontroller på ledningsnettet. Kvalitetskravene var overholdt i samtlige prøver.

Som led i den systematiske ledningsrenovering blev der i 2019 renoveret 1.616 m vandleddning i følgende veje: Hedegrænsen, Knudslundvej, Hørmarksvej og Vesterager. Derudover blev der lavet en større ledningsomlægning på Bygaden grundet brud på en transmissionsledning.

Anlægsinvesteringer

1.000 kr.

Regnskab 2019

Nyt ledningsnet	558
Renovering af ledningsnet	11.696
Tekniske anlæg	1.139
Udskiftning af forbrugsmålere	975
Diverse	143

I alt 14.511

Budget 2020

Nyt ledningsnet	400
Renovering af ledningsnet	7.975
Omlægning af ledninger	2.180
Udskiftning af forbrugsmålere	202
IT, SRO & GIS	2.700

I alt 13.457

I 2019 fortsatte arbejdet med at opdele (sektionere) ledningsnettet med etablering af målerbrønde, afskæring af overflødige forbindelser samt opkobling af målerbrønde til HOFORs lækageovervågnings-system "HOMIS". Sektioneringen giver bedre mulighed for at overvåge lækager i systemet, så vandtab mindskes.

Vandspareaktiviteter

I 2019 modtog 75 elever undervisning om klimatilpasning, vand, vandforbrug og vandbesparelser af undervisere fra Energi & Vand. HOFOR deltog desuden i Kulturnat i Brøndby, hvor børn og voksne kunne få gode råd til at spare vand til gavn for både miljøet og pengepungen. Teknisk personale i boligselskaber og kommunale ejendomme fik mulighed for at deltage i teknisk vandspareakademi hos HOFOR, hvor fokus især var på at undgå vandspild fra utætte og gamle installationer, påvirke beboere og brugere af ejendomme til at spare på vandet samt nedbringe energitabet fra uisolerede rør.

Resultatopgørelse og balance

1.000 kr.

2018

2019

Nettoomsætning	19.140	28.536
Andre driftsindtægter	0	70
Vareforbrug	-8.165	-7.995
Andre eksterne omkostninger	-7.145	-10.495
Bruttoresultat	3.830	10.116
Afskrivninger	-9.638	-9.732
Resultat af primær drift	-5.808	384
Finansielle indtægter	28	28
Finansielle omkostninger	-1.380	-1.594
Resultat før skat	-7.160	-1.182

Anlægsaktiver	388.998	393.672
Egenkapital	312.620	311.698
Gæld	79.554	87.596
Balancesum	392.882	399.742

Vandpris pr. m³ (ekskl. afgifter og moms)

	2018	2019	2020
Vandpris	13,73	15,12	16,00

Vandmængder	2019
Lokal produktion (m ³)	557.237
Fra HOFOR Vand København (m ³)	1.426.700

I alt (m³) 1.983.937

Afregnet mængde (m ³)	1.812.933
Indbyggere 31.12.2019	35.143
Forbrug pr. indbygger (m ³)	51,59

Ledningsnettet, lækager	2019
Forsyningsledning	11
Stikledning	12

I alt 23

HOFOR SPILDEVAND BRØNDBY A/S

I 2019 blev parkeringsarealet på Horsedammen omdannet til et innovativt skybrudsbassin med tunnelfaskiner og permeabel asfalt.

Brøndbys spildevand håndteres i nogle dele af kommunen gennem et separatkloakeret system, hvor regnvand og spildevand ledes i hver sit ledningssystem. Andre dele af kommunen er fælleskloakeret, hvor regnvand og spildevand ledes i samme ledningssystem frem til rensning. Spildevandet ledes til BIOFOS' Renseanlæg Avedøre.

Ledningsnettet

Renoveringen af kloakledningerne sker efter en systematisk renoveringsplan. I 2019 blev der foretaget tv-inspektion af 22.039 m hovedledning og 2.052 stik, og der blev renoveret 669 m hovedledning og 26 stik samt afproppet 16 stikledninger.

Regnvandet fra syv mindre, separatkloakerede områder nord for Holbækmotorvejen blev tidligere afledt til fælleskloakken. Områderne blev i 2019 afkoblet fælleskloakken, og regnvandet ledes nu til regnvandsbassinet Rosenåen. Afledningen sker via en ny underføring under motorvejen.

Et regnvandsbassin ved Brøndbyøstervej blev rensat op i 2019. Der blev desuden udført lovmæssigt vedligehold og rensning af sandfang og olieudskillere og gennemført årlig service på alle pumpestationer.

Klimatilpasning

Etableringen af Letbanen nødvendiggør en række omlægninger af HOFORs fælleskloakerede ledninger i Brøndby. I 2019 er ledningsomlægningerne blevet projekteret. Der etableres bl.a. en ny regnvandsledning under Letbanen, som skal bidrage til den langsigtede klimatilpasning af Brøndbyvester. Anlægsprojektet berører flere centrale

vejstrækninger i Brøndby, og hensynet til trafikafvikling har derfor høj prioritet. Anlægsarbejderne gennemføres i 2020-2021.

Brøndby Kommune har vedtaget en udviklingsplan for Kirkebjergområdet, som skal omdannes fra erhvervs- til boligområde. Som led i byudviklingen blev der i 2019 i samarbejde med Brøndby Kommune indledt et arbejde med at omdanne det fælleskloakerede system til et separatsystem, hvor regnvand og spildevand håndteres i hver sit ledningssystem.

Parcelhusområdet Horsedammen er udpeget som indsatsområde i Brøndby Kommunes klimatilpasningsplan. I 2019 etablerede HOFOR i den forbindelse endnu et regnvandsbassin, under en parkeringsplads, i samarbejde med Brøndby Kommune.

HOFOR igangsatte i 2019 udarbejdelsen af en masterplan for de fælleskloakerede områder af Brøndbyvester. Masterplanen skal bidrage til gennemførelsen af Brøndby Kommunes spildevandsplan og udgøre en samlet strategisk plan for den langsigtede udvikling af områdets afløbssystem. Det forventes, at masterplanen vil foreligge i løbet af 2020.

Brøndby har med sin placering ud til Strandsøerne, Køge Bugt, Fæstningskanalen, Harrestrup Å og Bækrendens Sideløb en række recipienter, som regnvand kan ledes til. Udfordringen består i at få vandet derhen. Denne udfordring bliver en del af klimatilpasningsindsatsen i de kommende år.

Anlægsinvesteringer

1.000 kr.

Regnskab 2019

Nye ledninger	29.307
Renovering af ledningsnet	4.825
Omlægning af ledninger	12.039
IT, SRO & GIS	449
Diverse	713

I alt 47.333

Budget 2020

Nye ledninger	300
Renovering af ledningsnet	4.471
Omlægning af ledninger	36.171
Tekniske anlæg	4.032
Bygværker & pumpestationer	446
Diverse	485

I alt 45.905

Klimatilpasningsprojekt med BIOFOS og Glostrup Forsyning

HOFOR samarbejder med Brøndby og Glostrup Kommuner, Glostrup Forsyning og BIOFOS om klimatilpasningsløsninger for det fælleskloakerede område i kvarteret omkring Søndervangsvej og Østbrovej. I 2019 er der gennemført analyser af kapacitetsproblemerne i de fælleskloakerede områder samt i BIOFOS' transmissionssystem. Masterplanen for Brøndbyvester indgår som et væsentligt element i dette arbejde.

Tværkommunale å-samarbejder

Brøndby Kommune og HOFOR deltager i Harrestrup Å-samarbejdet sammen med ni andre kommuner og deres forsyninger med det formål at udvikle Harrestrup Å-systemet, så åen kan rumme en 100-års regnhændelse om 30 år. En kapacitetsplan blev i 2019 vedtaget i alle ti kommuner. Planen rummer ca. 40 delprojekter, der over 20 år skal etableres i eller omkring vandløbet. I 2019 er der igangsat planlægning og projektering af delprojekter i Albertslund, Ballerup, Herlev, Gladsaxe og København. Der kan læses mere om projektet på www.harrestrupaa.dk.

Sammen med forsyningerne fra Glostrup, Høje-Taastrup og Ishøj kommuner deltager HOFOR i Kloaksammenslutningen Vallensbæk Mose. Kloaksammenslutningen har gennemført det store klimatilpasningsprojekt omkring St. Vejleå, hvor der blev etableret en række bassiner m.v. i oplandet til erstatning for det volumen, der blev mistet i Vallensbæk Sø ved Banedanmarks anlæg af Ringstedbanen. Projektet er nu i en driftsfase, og HOFOR har ansvaret for at varetage driften af de fælles anlæg.

Resultatopgørelse og balance

1.000 kr.

2018

2019

Nettoomsætning	50.549	47.046
Andre driftsindtægter	0	0
Vareforbrug	-15.290	-16.471
Andre eksterne omkostninger	-6.677	-8.183
Bruttoresultat	28.582	22.392
Afskrivninger	-23.146	-24.287
Resultat af primær drift	5.436	-1.895
Finansielle indtægter	75	69
Finansielle omkostninger	-852	-529
Resultat før skat	4.659	-2.355
Anlægsaktiver	591.365	614.098
Egenkapital	601.708	599.353
Gæld	25.570	32.666
Balancesum	627.278	632.019

Vandafledningsafgift pr. m³ (ekskl. afgifter og moms)

	2018	2019	2020
Trin 1 (kr.)	28,33	26,94	26,40
Trin 2 (kr.)	22,66	21,55	21,12
Trin 3 (kr.)	11,33	10,78	10,56

Note: Lovændring betyder, at vandafledningstaksten fra og med 2014 opdeles i tre trin med rabat på trin 2 og 3 afhængig af mængde til ejendomme med, hvorfra der drives erhverv

Spildevand afregnet med renselanlæg

2019

Afregnet mængde (m ³)	1.800.750
Indbyggere 31.12.2019	35.143
Forbrug pr. indbygger (m ³)	51,24

HOFOR VAND DRAGØR A/S

Smukke Dragør midt i det grønne.

HOFOR forsyner Dragør Kommunes ca. 14.000 borgere med drikkevand.

Vandproduktion

Ca. 45 pct. af vandet indvindes fra vandværkerne i Dragør og St. Magleby, der til sammen producerede ca. 350.000 m³ i 2019. De resterende 55 pct. (ca. 400.000 m³) blev leveret fra Tårnby Kommune.

Indvindingen i Dragør foregår fra et sårbart grundvandsmagasin, der er truet af både naturlige stoffer og forureninger med miljøfremmede stoffer. Som konsekvens er der i 2019 kun indvundet vand fra tre borer til Dragør Vandværk. Der er ikke på kort sigt mulighed for at finde mere vand til Dragør Vandværk. For at optimere driften undersøger HOFOR derfor de tekniske muligheder for at lede råvandet fra Dragør Vandværk til behandling på St. Magleby Vandværk. I 2019 indledte HOFOR et forsøg med membranfiltrering på Dragør Vandværk.

Formålet er at undersøge, om metoden kan anvendes til at fjerne pesticidnedbrydningsproduktet, som populært kaldes DMS, og blødgøre vandet i samme proces. Forsøget afsluttes i 2020.

Ledningsnettet

Kvaliteten af drikkevandet i ledningsnettet er generelt god. I 2019 blev der udtaget 14 kontroller på forbrugeres taphane og 65 supplerende kontroller på ledningsnettet. Kvalitetskravene var overholdt i samtlige prøver bortset fra en mindre overskridelse på en forbrugers taphane, som skyldes et privat vandbehandlingsanlæg, og myndigheden blev orienteret i henhold til gældende lovgivning. Af de 65 supplerende kontroller blev de 50 udtaget på prøvestedet på Møllevej tæt på St. Magleby Vandværk pga. værkets brug af UV-anlæg.

Der blev ikke renoveret vandledninger i Dragør i 2019, men arbejdet med at opdele vandledningsnettet i sektioner fortsatte med etablering af

Anlægsinvesteringer

1.000 kr.

Regnskab 2019

Nyt ledningsnet	2.789
Renovering af ledningsnet	2.656
Udskiftning af forbrugsmålere	113
IT, SRO & GIS	810
Diverse	80

I alt 6.448

Budget 2020

Nyt ledningsnet	250
Renovering af ledningsnet	6.268
Tekniske anlæg	745
Udskiftning af forbrugsmålere	127
IT, SRO & GIS	1.200

I alt 8.589

Resultatopgørelse og balance

1.000 kr.

2018

2019

Nettoomsætning	10.307	9.370
Andre driftsindtægter	1	0
Vareforbrug	-2.227	-2.152
Andre eksterne omkostninger	-4.772	-3.169
Bruttoresultat	3.309	4.049
Afskrivninger	-3.208	-3.258
Resultat af primær drift	101	791
Finansielle indtægter	5	12
Finansielle omkostninger	-162	-277
Resultat før skat	-56	526

Anlægsaktiver	96.827	100.251
Egenkapital	81.579	82.105
Gæld	16.131	22.438
Balancesum	97.710	104.543

Vandpris pr. m³ (ekskl. afgifter og moms)

	2018	2019	2020
Vandpris	13,04	11,42	12,25

Vandmængder	2019
Lokal produktion (m ³)	344.900
Fra HOFOR Vand København (m ³)	410.500

I alt (m³) 755.400

Afregnet mængde (m ³)	653.438
Indbyggere 31.12.2019	14.475
Forbrug pr. indbygger (m ³)	45,14

Ledningsnettet, lækager	2019
Forsyningsledning	7
Hovedledning	0
Stikledning	2

I alt 9

målerbrønde og fraskæring af overflødige forbindelser. Målerbrøndene opkøbes til HOFORs lækageovervågningssystem "HOMIS". Sektioneringen giver bedre mulighed for at overvåge lækager i systemet, så vandtab mindskes

Vandspareaktiviteter

I 2019 modtog 350 elever undervisning om klimatilpasning, vand, vandforbrug og vandbesparelser af undervisere fra Energi & Vand via Det Mobile Science Center. Teknisk personale i boligselskaber og kommunale ejendomme fik mulighed for at deltage i teknisk vandspareakademi hos HOFOR, hvor fokus især var på at undgå vandspild fra utætte og gamle installationer og nedbringe energitabet fra uisolerede rør.

HOFOR SPILDEVAND DRAGØR A/S

Når turen går til Dragør på cykel langs stranden.

Afløbssystemet i Dragør er separeret med et spildevandssystem og et regnvandssystem. Spildevandet ledes til det lokale Dragør Renseanlæg, der ejes af HOFOR, men drives af BIOFOS. Regnvandssystemet er indrettet med enkelte regnvandsbassiner.

Geografisk set er Dragør meget flad og beliggende i lav kote over havet. Dette medfører et relativt stort antal pumpestationer. Spildevandssystemet har 43 pumpestationer, og regnvandssystemet har 15 pumpestationer.

Ledningsnettet

Renoveringen af kloakledningerne sker efter en systematisk renoveringsplan. I 2019 blev der foretaget tv-inspektion af 22.183 m hovedledning og 1.212 stikledninger, og der blev renoveret 1.061 m hovedledning og 61 stik samt afproppet 22 stikledninger.

HOFOR samarbejder med Dragør Kommune om renovering, idet HOFOR tv-inspicerer kommunens vejbrønde og vejstik samtidig med inspektion af egne ledninger. På baggrund af inspektionen kommer HOFOR med forslag til, hvilke vejbrønde og -stik der, skal renoveres.

I 2019 blev der udført lovmæssigt vedligehold og rensning af sandfang og olieudskillere og gennemført årlig service på alle pumpestationer.

Klimatilpasning

En række ejendomme i Dragør har hidtil håndteret regnvand på egen grund. På grund af øget nedbør, stigende grundvandsspejl og stigende havvandsspejl bliver det sværere at håndtere regnvand lokalt på egen matrikel. Derudover udgør indsvivende grundvand to tredjedele af det vand, der behandles på Dragør Renseanlæg.

Anlægsinvesteringer

1.000 kr.

Regnskab 2019

Nye ledninger	264
Renovering af ledningsnet	13.376
Bygværker & pumpestationer	305
IT, SRO & GIS	3.123
Diverse	521

I alt 17.589

Budget 2020

Nye ledninger	2.038
Renovering af ledningsnet	4.560
Bygværker & pumpestationer	392
IT, SRO & GIS	2.301
Diverse	137

I alt 9.428

Resultatopgørelse og balance

1.000 kr.

2018

2019

Nettoomsætning	18.594	21.254
Andre driftsindtægter	380	390
Vareforbrug	-1.331	-935
Andre eksterne omkostninger	-8.904	-9.089
Bruttoresultat	8.739	11.620
Afskrivninger	-10.130	-10.628
Resultat af primær drift	-1.391	992
Finansielle indtægter	4	12
Finansielle omkostninger	-302	-500
Resultat før skat	-1.689	504
Anlægsaktiver	263.611	270.558
Egenkapital	222.066	222.459
Gæld	28.651	36.607
Balancesum	264.379	272.839

Vandafledningsafgift pr. m³ (ekskl. afgifter og moms)

	2018	2019	2020
Trin 1 (kr.)	30,37	31,99	31,16
Trin 2 (kr.)	24,30	25,59	24,93
Trin 3 (kr.)	12,15	12,80	12,46

Note: Lovændring betyder, at vandafledningstaksten fra og med 2014 opdeles i tre trin med rabat på trin 2 og 3 afhængig af mængde til ejendomme med, hvorfra der drives erhverv

Spildevand afregnet med renseanlæg

2019

Afregnet mængde (m ³)	633.932
Indbyggere 31.12.2019	14.475
Forbrug pr. indbygger (m ³)	43,79

Derfor arbejder HOFOR på at udarbejde en bæredygtig og fremtidssikret plan for regnvandshåndtering i kommunen. I første række analyseres tre områder (Søvang, den nordlige del af Dragør øst for Stationsvej/ Ndr. Strandvej og området ved Strandjægervej), hvor problemerne forventes at være størst.

I 2018 begyndte Dragør Kommune at udarbejde en ny spildevandsplan, og HOFOR deltager i arbejdet. Spørgsmålet om den fremtidige regnvandshåndtering indgår også i spildevandsplanen. Det forventes, at arbejdet med spildevandsplanen kan afsluttes i 2020.

HOFOR VAND HERLEV A/S

Udsigt mod den gamle del af Herlev Hospital.

HOFOR forsyner Herlev Kommunes ca. 28.000 borgere med drikkevand.

Ledningsnettet

Vandet indvindes på de regionale værker ved Slangerup/Søndersø og Lejre/Marbjerg.

Kvaliteten af drikkevandet i ledningsnettet er generelt god. I 2019 blev der udtaget 20 kontroller på forbrugers taphane og 36 supplerende kontroller på ledningsnettet, heraf tre på nødforsyningen fra Novafos og en på Hanevad pumpestation (forsyning fra Ballerup). Kvalitetskravene var overholdt i samtlige prøver bortset fra en mindre overskridelse af jern i en prøve fra en forbrugers taphane og en mindre overskridelse af jern i en prøve fra ledningsnettet. Overskridelserne kunne ikke genfindes i opfølgende prøver, men myndigheden blev orienteret om overskridelsen på forbrugers taphane i henhold til gældende lovgivning.

Som led i den systematiske ledningsreovering blev der i 2019 renoveret ca. 1.290 m vandleddning i følgende veje: Digevæget, Jagtporten, Kringholmen og Åfaldet.

På baggrund af en analyse af ledningsnettet i Herlev er HOFOR i gang med at opdele (sektionere) ledningsnettet yderligere. I den forbindelse opkøbes sektionmålerbrøndene til HOFORs lækageovervågningssystem "HOMIS". Sektioneringen færdiggøres primo 2020 med i alt otte sektioner. Sektioneringen giver bedre mulighed for at overvåge lækager i systemet, så vandtab mindskes.

Herlevs sydlige forsyningsområde, Mileparken og Hanevad, er testområde for et femårigt projekt, der støttes af det Miljøteknologiske Udviklings- og Demonstrationsprogram (MUDP). Projektet skal undersøge, om vandtabet kan nedbringes yderligere i området ved at kombinere flere datakilder. I Mileparken og Hanevad vil der i 2020 blive installeret online forbrugsaflysning og opsamlet støjdata fra ventilerne. Alle data

Anlægsinvesteringer

1.000 kr.

Regnskab 2019

Nyt ledningsnet	2.192
Renovering af ledningsnet	11.463
Tekniske anlæg	1.010
Udskiftning af forbrugsmålere	202
IT, SRO & GIS	1.614
Diverse	431

I alt 16.912

Budget 2020

Nyt ledningsnet	400
Renovering af ledningsnet	5.800
Omlægning af ledninger	2.536
Udskiftning af forbrugsmålere	134

I alt 8.870

Resultatopgørelse og balance

1.000 kr.

2018 2019

Nettoomsætning	16.396	18.081
Andre driftsindtægter	0	0
Vareforbrug	8.531	-6.145
Andre eksterne omkostninger	-5.995	-6.050
Bruttoresultat	1.870	5.886
Afskrivninger	-4.514	-4.806
Resultat af primær drift	-2.644	1.080
Finansielle indtægter	34	35
Finansielle omkostninger	-689	-894
Resultat før skat	-3.299	221

Anlægsaktiver	156.859	168.924
Egenkapital	106.364	106.504
Gæld	51.100	65.617
Balancesum	161.248	175.795

Vandpris pr. m³ (ekskl. afgifter og moms)

	2018	2019	2020
Vandpris	11,16	9,68	14,55

Vandmængder	2019
Fra HOFOR Vand København (m ³)	1.592.653
Fra Gladsaxe (m ³)	76.500

I alt (m³) 1.669.153

Afregnet mængde (m ³)	1.459.981
Indbyggere 31.12.2019	28.966
Forbrug pr. indbygger (m ³)	50,40

Ledningsnettet, lækager	2019
Forsyningsledning	19
Hovedledning	0
Stikledning	17

I alt 36

vil blive samlet i "HOMIS" for at undersøge, om der kan foretages en automatisk lækagesøgning ved at kombinere data.

Vandtårnet

Herlev Vandtårn blev sat i drift igen i starten af 2019 efter en større renovering.

Vandspareaktiviteter

I 2019 underviste Energi & Vand via Det Mobile Science Center 350 elever i Herlev Kommune i vand, vandforbrug og vandbesparelser. Teknisk personale i boligselskaber og kommunale ejendomme fik mulighed for at deltage i teknisk vandspareakademi hos HOFOR, hvor fokus især var på at undgå vandspild fra utætte og gamle installationer og nedbringe energitabet fra uisolerede rør.

HOFOR SPILDEVAND HERLEV A/S

Fart på ved Herlev Station.

I Herlev ledes spildevandet til tre forskellige renselanlæg. Fra den østlige del af kommunen ledes spildevand og regnvand i fælleskloaker til Renselanlæg Damhusåen. I den vestlige del ledes spildevandet syd for Klausdalsbrovej til BIOFOS' Renselanlæg Avedøre og nord for Klausdalsbrovej til Måløv Rens. Ca. 30 pct. er fælleskloakeret og 70 pct. er separatkloakeret. Regnvandssystemet er indrettet med et større antal – åbne og lukkede – regnvandsbassiner.

Geografisk set har Herlev en jævn hældning, hvilket begrænser antallet af pumpestationer. Spildevandssystemet har fem pumpestationer, og regnvandssystemet har én pumpestation.

Ledningsnettet

Renoveringen af kloakledninger sker efter en systematisk renoveringsplan. I 2019 blev der foretaget tv-inspektion af 3.612 m hovedledning og 230 stik, og der blev renoveret 774 m hovedledninger og afproppet 14 stikledninger.

Regnvandsbassinerne på Smedeholm og ved Hjulmandens Hus på Herlev Bygade er blevet rensset op. Der blev desuden udført lovmæssigt vedligehold og rensning af sandfang og olieudskillere og gennemført årlig service på alle pumpestationer.

HOFOR projekterer og etablerer et nyt vej- og letbaneafvandingsystem i hele Ring 3's forløb i Herlev Kommune, inden anlæg af Letbanen påbegyndes. Afvandingsystemet vil sikre, at der leves op til de fornødne krav til serviceniveau, som Herlev Kommune har vedtaget for Ring 3. Ledningsomlægningerne forventes afsluttet i 2021.

Klimatilpasning

Herlev Kommune vedtog i 2019 en skybrudsplan, som udpeger områder med særlig risiko for ophobning af vand og indeholder overordnede forslag til afhjælpning. Planen indeholder samtidig en handlingsplan, som udpeger de områder, hvor risikoen er størst, og hvor der først skal ske en indsats.

Hospitalsledningen

I 2019 blev der etableret en ny ledning fra Herlev Hospital til Kagsåen. Ledningen skal føre tag- og overfladevand fra Herlev Hospital direkte til Kagsåen sammen med rensset spildevand fra hospitalet. Ligeledes er der afkoblet vejvand fra en delstrækning langs ringvejen, og dette ledes også til Kagsåen via den nye ledning. Projektet er en del af arbejdet med at mindske tilledningen af vand til det fælleskloakerede system. Derved reduceres antallet af overløb af urensset spildevand til Harrestrup Å fra det fælleskloakerede system.

Anlægsinvesteringer

1.000 kr.

Regnskab 2019

Nye ledninger	5.478
Renovering af ledningsnet	3.864
Omlægning af ledninger	31.584
Diverse	1.894

I alt 42.821

Budget 2020

Nye ledninger	5.265
Renovering af ledningsnet	3.775
Omlægning af ledninger	60.475
Tekniske anlæg	9.713
Bygværker & pumpestationer	490
IT, SRO & GIS	800
Diverse	168

I alt 80.685

Tværkommunale å-samarbejder

Herlev Kommune og HOFOR deltager i Harrestrup Å-samarbejdet sammen med ni andre kommuner og deres forsyninger med det formål at udvikle Harrestrup Å-systemet, så åen kan rumme en 100-års regnhændelse om 30 år. En kapacitetsplan blev i 2019 vedtaget i alle ti kommuner. Planen rummer ca. 40 delprojekter, der over 20 år skal etableres i eller omkring vandløbet. I 2019 er der igangsat planlægning og projektering af delprojekter i Albertslund, Ballerup, Herlev, Gladsaxe og København. Der kan læses mere om projektet på www.harrestrupaa.dk.

HOFOR samarbejder med Herlev og Gladsaxe kommuner samt Novafos om at finde en fremtidssikret løsning på problemerne omkring Kagsåen. Åen overbelastes ved kraftig regn, og det skaber oversvømmelser af boliger langs åen. Kagsåen modtager desuden mange overløb af urensset spildevand fra både Herlev og Gladsaxe. Arbejdet der skal afhjælpe problemerne afventer etableringen af Letbanen. De begrænsede muligheder for til- og frakørsel i området udelukker samtidig udførelse af de to anlægsprojekter. Projektet i Kagsåparken forventes anlagt i perioden 2023-2025, eller når letbanens anlægsarbejde er ude af området.

Resultatopgørelse og balance

1.000 kr.

2018

2019

Nettoomsætning	31.928	37.766
Andre driftsindtægter	755	10
Vareforbrug	-10.451	-11.874
Andre eksterne omkostninger	-8.368	-7.982
Bruttoresultat	13.864	17.920
Afskrivninger	-17.336	-20.473
Resultat af primær drift	-3.472	-2.553
Finansielle indtægter	93	68
Finansielle omkostninger	-2.040	-1.719
Resultat før skat	-5.419	-4.204
Anlægsaktiver	528.311	550.416
Egenkapital	479.033	475.755
Gæld	75.527	97.667
Balancesum	558.764	576.700

Vandafledningsafgift pr. m³ (ekskl. afgifter og moms)

	2018	2019	2020
Trin 1 (kr.)	21,93	24,20	22,69
Trin 2 (kr.)	17,54	19,36	18,15
Trin 3 (kr.)	8,77	9,68	9,08

Note: Lovændring betyder, at vandafledningstaksten fra og med 2014 opdeles i tre trin med rabat på trin 2 og 3 afhængig af mængde til ejendomme med, hvorfra der drives erhverv

Spildevand afregnet med renselanlæg

2019

Afregnet mængde (m ³)	1.442.950
Indbyggere 31.12.2019	28.966
Forbrug pr. indbygger (m ³)	49,82

HOFOR VAND HVIDOVRE A/S

Et kig mod Amager fra stranden ved Hvidovre.

HOFOR forsyner Hvidovre Kommunes ca. 53.000 borgere med drikkevand.

Vandproduktion

I 2019 blev der indvundet ca. 240.000 m³ vand i Hvidovre Kommune svarende til ca. seks pct. af forbruget. Resten aftages fra de regionale værker ved Thorsbro og Regnemark.

På grund af fund af pesticidnedbrydningsproduktet, som populært kaldes DMS, blev der i 2019 alene indvundet vand fra to borer. Vandet renses gennem kulfiltre og blandes op med vand fra de regionale vandværker, så kvalitetskravene til drikkevandet, der leveres til borgerne, overholdes.

For at HOFOR kan opretholde den lokale indvinding, er det afgørende, at der kan findes et område med en bedre vandkvalitet. Derfor undersøges HOFOR mulighederne for at finde grundvand af en kvalitet,

der kan anvendes til produktion af drikkevand. HOFOR har indsendt ansøgning om tilladelse til etablering af to borer i Avedøreområdet og forventer, at borerne kan etableres 2020.

Ledningsnettet

Kvaliteten af drikkevandet i ledningsnettet er generelt god. I 2019 blev der udtaget 37 kontroller ved forbrugers taphane og 45 supplerende kontroller på ledningsnettet. Kvalitetskravene var overholdt i samtlige prøver bortset fra en mindre overskridelse af de mikrobiologiske parametre, som ikke kunne genfindes i den tilhørende ledningsnetprøve. Desuden har der været tre mindre overskridelser af jern/turbiditet ved forbrugers taphane og mindre overskridelser af jern/turbiditet på to ledningsnetprøver. Overskridelserne på ledningsnetprøverne kunne ikke genfindes ved opfølgende prøvetagning, mens myndigheden blev orienteret om overskridelsen på forbrugers taphane i henhold til gældende lovgivning.

Anlægsinvesteringer

1.000 kr.

Regnskab 2019

Nyt ledningsnet	201
Renovering af ledningsnet	17.423
Tekniske anlæg	206
Udskiftning af forbrugsmålere	526
IT, SRO & GIS	3.565
Diverse	228

I alt 22.148

Budget 2020

Nyt ledningsnet	150
Renovering af ledningsnet	9.605
Tekniske anlæg	3.700
Udskiftning af forbrugsmålere	1.320
IT, SRO & GIS	2.400

I alt 17.175

Resultatopgørelse og balance

1.000 kr.

2018 2019

Nettoomsætning	32.080	28.140
Andre driftsindtægter	356	239
Vareforbrug	-13.711	-12.513
Andre eksterne omkostninger	-12.065	-12.051
Bruttoresultat	6.660	3.815
Afskrivninger	-7.307	-7.886
Resultat af primær drift	-647	-4.071
Finansielle indtægter	105	62
Finansielle omkostninger	-691	-578
Resultat før skat	-1.233	-4.587

Anlægsaktiver	247.517	261.703
Egenkapital	243.512	239.934
Gæld	35.496	42.110
Balancesum	291.817	293.517

Vandpris pr. m³ (ekskl. afgifter og moms)

	2018	2019	2020
Vandpris	8,78	8,09	12,23

Vandmængder	2019
Lokal produktion (m ³)	212.100
Fra HOFOR Vand København (m ³)	3.205.900

I alt (m³) 3.418.000

Afregnet mængde (m ³)	3.108.784
Indbyggere 31.12.2019	53.534
Forbrug pr. indbygger (m ³)	58,07

Ledningsnettet, lækager	2019
Forsyningsledning	25
Stikledning	9

I alt 34

Som led i den systematiske ledningsrenovering er der i 2019 renoveret 650 m vandledning på Ketiltorps Allé, Fagerstedvej og Pagterodvej, og et ledningsprojekt på Kettegårds Allé er i gang.

Vandspare- og kampagneaktiviteter

I 2019 underviste undervisere fra Energi & Vand ca. 400 elever i Hvidovre Kommune i vand, vandforbrug og vandbesparelser. Teknisk personale i boligselskaber og kommunale ejendomme fik mulighed for at deltage i teknisk vandspareakademi hos HOFOR, hvor fokus især var på at undgå vandspild fra utætte og gamle installationer, påvirke beboere og brugere af ejendomme til at spare på vandet samt nedbringe energitabet fra uisolerede rør.

I forbindelse med skolernes motionsdag var HOFOR til stede og kunne servere koldt, frisk postevand til skolebørnene i kommunen, og det gav anledning til en snak med eleverne om vigtigheden af og muligheden for at spare på vandet.

HOFOR SPILDEVAND HVIDOVRE A/S

Ruser ved stranden i Hvidovre.

Den sydvestlige del af Hvidovre Kommune er separatkloakeret, hvor spildevandet ledes til BIOFOS' Renseanlæg Avedøre, mens regnvandet ledes til Fæstningskanalen. Den øvrige del af kommunen er fælleskloakeret, hvor spildevand og regnvand samlet ledes til Renseanlæg Damhusåen. Regnvandssystemet er indrettet med et mindre antal – åbne og lukkede – regnvandsbassiner.

Geografisk set er Hvidovre relativt flad, hvilket medfører et større antal pumpestationer. Spildevandssystemet har 23 pumpestationer, og regnvandssystemet har 20 pumpestationer.

Der er gennem en del år blevet arbejdet på at sikre Hvidovre mod oversvømmelser og overløb til recipienterne ved kraftig regn. Placeringen ved kysten med et stort opland bag sig gør Hvidovre særligt udsat. Gennem betragtelige udbygninger af kloaksystemet over mange år er det lykkedes at skabe mulighed for badning ved Kalveboderne.

Ledningsnettet

Renoveringen af kloakledningerne sker efter en systematisk renoveringsplan. I 2019 blev der foretaget tv-inspektion af 17.595 m spildevandsledninger og 2.119 stik, og der blev renoveret 3.218 m hovedledning og 164 stik samt afproppet 81 stikledninger. I 2019 blev tre regnvandsbassiner på Strøbyholm, Byvej og Avedøre Stationskanal rensat op. Der blev desuden udført lovmæssigt vedligehold og rensning af sandfang og olieudskillere og gennemført årlig service på alle pumpe-

pestationer. I forbindelse med etableringen af København-Ringsted banen blev der nedlagt et regnvandsbassin. Som erstatning for dette bassin blev der i 2018-2019 etableret et nyt rør bassin i Allingvej.

Klimatilpasning

Hvidovre Kommune har i 2019 arbejdet på en skybrudsplan for hele kommunen med bidrag fra HOFOR. Med henblik på bl.a. at understøtte dette arbejde har HOFOR igangsat udarbejdelsen af en masterplan for hele Hvidovre Kommune.

Hvidovre Kommune har afsluttet arbejdet med at konkretisere skybrudsplanen for Risbjerg-Svendebjerg kvarteret, og HOFOR har på den baggrund igangsat en nærmere analyse af et delområde for at afklare, hvordan kapaciteten af kloaksystemet bedst kan forbedres. Det skal bl.a. vurderes, om fortsat fælleskloakering er den mest hensigtsmæssige løsning, eller om der skal ses nærmere på andre løsninger som separatkloakering eller afkobling.

Damhusledningen

Etableringen af en ny stor afskærende ledning langs Damhusåen og en udbygning af pumpestationen ved Åmarken St. blev påbegyndt i 2013. Projektet har til formål at forbedre beskyttelsen af oplandene mellem Avedøre Havnevej, kommunegrænsen i nord og øst samt Gl. Køge Landevej i syd. Derudover reduceres mængden af spildevandsoverløb til Damhusåen.

Anlægsinvesteringer

1.000 kr.

Regnskab 2019

Damhusledningen	52.685
Nye ledninger	1.121
Renovering af ledningsnet	12.120
Tekniske anlæg	8.541
Bygværker & pumpestationer	1.841
IT, SRO & GIS	5.910
Diverse	2.200

I alt 84.417

Budget 2020

Damhusledningen	30.694
Nye ledninger	9.225
Renovering af ledningsnet	12.653
Bygværker & pumpestationer	1.011
Diverse	346

I alt 53.928

I projektet er en ny tunnel blevet anlagt langs Damhusåen, hvorefter kloaksystemet udbygges fra tunnelen og ind i oplandene over de næste 20-30 år. Dele af tunnelen er allerede taget i brug, og de resterende dele forventes at blive taget i brug i 2020. Udbygningen af Åmarken pumpestation blev afsluttet i 2019. Når tunnelen er anlagt, vil grundejerne i områderne tættest på åen opleve en stor forbedring af beskyttelsen mod kraftige regnhændelser. Samtidig vil åen blive beskyttet mod de mange overløb af fortyndet spildevand, der sker i dag. Vandkvaliteten i Damhusåen og Kalveboderne vil dermed få et meget stort løft.

Tværkommunale å-samarbejder

Hvidovre Kommune og HOFOR deltager i Harrestrup Å-samarbejdet sammen med ni andre kommuner og deres forsyninger med det formål at udvikle Harrestrup Å-systemet, så åen kan rumme en 100-års regnhændelse om 30 år. En kapacitetsplan blev i 2019 vedtaget i alle ti kommuner. Planen rummer ca. 40 delprojekter, der over 20 år skal etableres i eller omkring vandløbet. I 2019 er der igangsat planlægning og projektering af delprojekter i Albertslund, Ballerup, Herlev, Gladsaxe og København. Der kan læses mere om projektet på www.harrestrupaa.dk.

Resultatopgørelse og balance

1.000 kr.

2018

2019

Nettoomsætning	61.922	80.674
Andre driftsindtægter	0	0
Vareforbrug	-22.926	-22.209
Andre eksterne omkostninger	-13.655	-13.237
Bruttoresultat	25.341	45.228
Afskrivninger	-42.068	-44.688
Resultat af primær drift	-16.727	540
Finansielle indtægter	77	66
Finansielle omkostninger	-10.876	-11.764
Resultat før skat	-27.526	-11.158
Anlægsaktiver	1.601.998	1.641.355
Egenkapital	1.005.722	994.466
Gæld	620.173	675.574
Balancesum	1.628.812	1.672.590

Vandafledningsafgift pr. m³ (ekskl. afgifter og moms)

	2018	2019	2020
Trin 1 (kr.)	25,80	27,30	32,48
Trin 2 (kr.)	20,64	21,84	25,98
Trin 3 (kr.)	10,32	10,92	12,99

Note: Lovændring betyder, at vandafledningstaksten fra og med 2014 opdeles i tre trin med rabat på trin 2 og 3 afhængig af mængde til ejendomme med, hvorfra der drives erhverv

Spildevand afregnet med renseanlæg

2019

Afregnet mængde (m ³)	3.023.371
Indbyggere 31.12.2019	53.534
Forbrug pr. indbygger (m ³)	56,48

HOFOR VAND KØBENHAVN A/S

Cykelsti langs Fiskerhavnen.

HOFOR forsyner Københavns Kommunes ca. 600.000 borgere med drikkevand.

Vandindvinding

København forsynes fra syv regionale vandværker. Tilsammen indvindes der ca. 54 mio. m³ vand fra disse værker pr. år. Heraf distribueres ca. 33 mio. m³ i Københavns Kommune.

Derudover leverer HOFOR drikkevand til forsyningerne i 15 omegnskommuner inklusive ejerkommunerne i HOFOR – leverancen udgør ca. 21 mio. m³. Hertil kommer gensidige backup-aftaler med FORS Forsyning, Novafos og Hillerød Forsyning. Endvidere har HOFOR aftale om vandleverance til en privat virksomhed i Køge Kommune og gennem denne virksomhed backup-aftale med det lokale Lille Skensved Vandværk.

Indvindingen til de syv vandværker sker fra ca. 750 borerer fordelt på 52 kildepladser over store dele af Sjælland.

Det er HOFOR Vand København, som har indvindingstilladelserne på de regionale kildepladser, hvorfra der leveres vand til størstedelen af HOFORs forsyningsområde. 48 tilladelser er i hus – svarende til 70,15

mio. m³/år ud af en samlet ønsket tilladelsesmængde på 71,55 mio. m³/år. HOFOR mangler således indvindingstilladelse på en kildeplads med en mængde på 1,4 mio. m³/år. Der sigtes mod, at denne tilladelse opnås i 2020, men da der er tale om en ny kildeplads, forestår der en række anlægsarbejder, inden kildepladsen kan tages i brug.

HOFOR arbejder efter en strategi for kildepladsrenovering, hvor hele vandindvindingen søges omlagt fra hævertanlæg til dykpumpeanlæg, naturligvis under hensyn til de meddelte indvindingstilladelser. Hvert år planlægges renovering af to-tre kildepladser, og gamle borerer, der ikke længere skal bruges, sløjfes. Der pågår renovering af kildepladserne Nybølle Øst, Thorsbro, Ramsø, Tibberup, Ledreborg, Katrinebjerg, Hove, Torslunde og Attemose i samarbejde med myndigheder og interessenter. Renoveringsarbejderne strækker sig typisk over to-tre år afhængigt af myndighedernes sagsbehandlingstid og de fysiske forhold på kildepladserne.

Ledningsnettet

Kvaliteten af drikkevandet i ledningsnettet er generelt god. I 2019 blev der udtaget 281 kontroller på forbrugeres taphane og 658 supplerende kontroller på ledningsnettet. På forbrugernes taphaner var der otte

overskridelser af mikrobiologiske parametre, 25 overskridelser på jern/turbiditet, to overskridelser på indhold af nikkel, en overskridelse på indhold af natrium og en mindre overskridelse på flouranthen, som myndigheden blev orienteret om i henhold til gældende lovgivning.

På ledningsnettet var der tre overskridelser på mikrobiologiske parametre og syv overskridelser på jern/turbiditet. Ingen af disse overskridelser kunne genfindes ved opfølgende prøve.

Som led i den systematiske ledningsrenovering er der renoveret 5,7 km vandledninger på Vesterbro, Østerbro, Indre By, Christianshavn, Valby, Kgs. Enghave, Islands Brygge og Sundbyøster.

En transmissionsledning i tunnel under havnen fra Fiskerihavnsgade til Islands Brygge blev i 2019 taget ud af drift for at muliggøre nyt byggeri på Enghave Brygge. Til erstatning er etableret en ny transmissionsledning i den havnetunnel, som for år tilbage blev anlagt til fjernvarmeledninger mellem Bernstorffsgade og Islands Brygge. På Sjællandssiden er den nye transmissionsledning tilsluttet en eksisterende transmissionsledning i Bernstorffsgade. På Amagersiden er der fra tunnelen etableret en transmissionsledning igennem Bergthorasgade til Artillerivej, hvor ledningen er tilsluttet en eksisterende transmissionsledning. Det nye ledningsanlæg sættes i drift i 2020.

I 2019 blev der endvidere omlagt ca. 500 m forsyningsledning i Sundbyøster for at sikre tilstrækkelig vandleverance og forsyningsikkerhed for nyt byggeri.

Vandspare- og kampagneaktivitet

I 2019 underviste undervisere fra Energi & Vand via Det Mobile Science Center 350 elever i klimatilpasning, vand, vandforbrug og vandbesparelser. Desuden modtog 1.650 elever i 1. og 2. klasse undervisning om vandforbrug og vandbesparelser ved undervisningsforløbet Vandheltene, som HOFOR tilbyder. HOFOR stillede op i forbindelse med Københavns Kommunes afholdelse af Kulturhavn, hvor børn og deres forældre ved børnelandet kunne høre om vandets kredsløb, og hvorfor vi skal spare på vandet. Samtidig fik de besøgende gode råd til at spare på vandet. Både børn og voksne kunne deltage i vandsparequizzer og vinde flotte vandsparepræmier.

I 2019 deltog HOFOR endvidere ved flere by- og kulturevents med råd og vejledning til, hvordan københavnere kan spare på vandet.

Teknisk personale i boligselskaber og kommunale ejendomme fik mulighed for at deltage i teknisk vandspareakademi hos HOFOR, hvor fokus især var på at undgå vandspild fra utætte og gamle installationer, påvirke beboere og brugere af ejendomme til at spare på vandet og nedbringe energitabet fra uisolerede rør.

Madfestival ved søerne i København.

Anlægsinvesteringer

1.000 kr.

Regnskab 2019

Nyt ledningsnet	12.049
Renovering af ledningsnet	66.870
Omlægning af ledninger	25.282
Tekniske anlæg	189.743
Udskiftning af forbrugsmålere	3.541
IT, SRO & GIS	1.357
Diverse	9.119

I alt 307.960

Budget 2020

Nyt ledningsnet	9.214
Renovering af ledningsnet	57.641
Omlægning af ledninger	32.925
Tekniske anlæg	325.163
Udskiftning af forbrugsmålere	3.000
IT, SRO & GIS	2.550
Diverse	13.550

I alt 444.043

Resultatopgørelse og balance

1.000 kr.

2018 2019

Nettoomsætning	357.060	351.622
Andre driftsindtægter	4.030	5.134
Vareforbrug	-10.282	-8.612
Andre eksterne omkostninger	-188.328	-194.538
Bruttoresultat	162.480	153.606
Afskrivninger	-132.847	-133.871
Resultat af primær drift	29.633	19.735
Finansielle indtægter	870	632
Finansielle omkostninger	-22.444	-21.880
Resultat før skat	8.059	-1.513

Anlægsaktiver	3.099.315	3.303.241
Egenkapital	1.121.046	1.142.672
Gæld	2.343.595	2.369.459
Balancesum	3.480.641	3.528.131

Vandpris pr. m³ (ekskl. afgifter og moms)

	2018	2019	2020
Vandpris	8,41	7,35	8,22

Vandmængder	2019
Leveret til HOFOR kommuner ekskl. Kbh. (m ³)	9.175.728
Leveret til øvrige kommuner (m ³)	10.852.416
Leveret til København (m ³)	32.827.100

I alt (m³) 52.855.244

Afregnet mængde (m ³)	31.110.837
Indbyggere 31.12.2019	633.021
Forbrug pr. indbygger (m ³)	49,15

Ledningsnettet, lækager	2019
Forsyningsledning	72
Hovedledning	0
Stikledning	95

I alt 167

HOFOR SPILDEVAND KØBENHAVN A/S

Udspring ved Nordhavnen.

HOFOR Spildevand København står for håndteringen af regnvand samt spildevand for ca. 600.000 københavnere.

Afløbssystemet i København er overvejende fælleskloakeret, kun en lille del er separeret i et spildevandssystem og et regnvandssystem. Fællessystemet er indrettet med et større antal lukkede forsinkelsesbassiner for at sikre badevandskvalitet i havnen.

Spildevand og regnvand afledes gennem 30.000 stikledninger og godt 1.130 km hovedkloakker. Geografisk set er København relativt flad, hvilket nødvendiggør et meget stort antal pumpestationer. Spildevandssystemet har over 70 pumpestationer, og regnvandssystemet har 11 pumpestationer.

Spildevandet renses på BIOFOS' rensesanlæg Damhusåen og Lynetten.

Ledningsnettet

Renoveringen af kloakledninger sker efter en systematisk renoveringsplan. I 2019 blev der foretaget tv-inspektion af 32.863 m spildevandsledninger og 2.923 stik, og der blev renoveret 2.490 m hovedledning samt 235 stik og foretaget 60 afpropringer.

Byudviklingen i København medfører en række større ledningsarbejder. I Nordhavn er der i 2019 anlagt forsyningsledningsledninger i Sundkrogsgade og Trælsthollen. Desuden omlægges en stor udløbsledning i Containervej, og en fremtidig pumpestation i Kranparken er forberedt. Dette arbejde koordineres med By & Havn og HOFORs øvrige forsyningsarter. Der er omlagt ledninger som forberedelse til anlæg

Udsigt fra Kalvebod Fælled

af metroen til Nordhavn, og en større ledningsomlægning blev gennemført i Kalkbrænderihavngade af hensyn til den videre byudvikling i området. Endelig blev der anlagt en ny ledning Østerbrogade, som skal føre regnvand til skybrudstunnelen på Østerbro.

Danmarks største anlæg til rensning af vejvand blev endvidere sat i drift i Ørestad i 2019.

Som led i udflytningen af Københavns Engros Grønttorv bliver området omdannet til bydelen Ny Valby, med omkring 2.000 boliger m.m. For at give plads til byggeriet er Gåsebækrenden blevet omlagt på en strækning på ca. 120 meter.

I 2019 blev den nye spildevandspumpestation på Kløvermarksvej indviet. Pumpestationen, som er Danmarks største, erstatter den gamle hovedpumpestation fra 1901. I tilknytning til pumpestationen er der opført et nyt driftscenter til de medarbejdere, som vedligeholder kloaksystemet.

I 2019 blev der også udført lovmæssigt vedligehold og rensning af sandfang og olieudskillere og er gennemført årlig service på alle pumpestationer.

Klimatilpasning

HOFOR samarbejder med Københavns Kommune om skybrudssikring af byen. Den samlede pakke til klima- og skybrudssikring på ca. 300 medfinansieringsprojekter er vedtaget i Københavns Borgerrepræsentation. For så vidt angår HOFORs projekter er 12 afsluttet og 16 igangsat. Derudover indgår HOFOR i samarbejder med grundejerforeninger og boligselskaber om grønne veje og afkobling. Der er afsluttet 18 projekter, og 52 er i gang.

I Københavns Kommunes skybrudsplan fra 2012 er en række indsatser og målsætninger beskrevet, som efterfølgende er blevet konkretiseret i syv vandoplande. Der arbejdes med konkretiseringen i masterplaner, som skal sikre en robust og rettidig rammesætning af skybrudsprojekterne. Hovedformålet med masterplanerne er at vurdere skybrudsprojekter inden for samme område. Skybrudsprojekter er vandteknisk forbundne over større områder, og derfor er det nødvendigt at finde en samlet løsning for projekter, som er i samme område.

Målet med skybrudsplanen er over de næste 20-30 år at sikre byen, hvor veje, pladser og grønne områder tænkes indrettet til håndtering af store vandmængder under skybrud, uden at det skal gå ud over byens normale funktion i tørvejr. Derudover skal der anlægges tunneler

Anlægsinvesteringer

1.000 kr.

Regnskab 2019

Nye ledninger	162.509
Renovering af ledningsnet	27.814
Omlægning af ledninger	60.275
Kanaler	30.884
Tekniske anlæg	28.831
Bygværker & pumpestationer	14.774
IT, SRO & GIS	499
Diverse	7.823

I alt 333.408

Budget 2020

Nye ledninger	195.020
Renovering af ledningsnet	24.984
Omlægning af ledninger	49.069
Kanaler	31.814
Tekniske anlæg	33.182
Bygværker & pumpestationer	17.523
IT, SRO & GIS	3.550
Diverse	7.300

I alt 362.442

til afledning af skybrudsvand fra lavtliggende områder ud til Københavns Havn eller Øresund. HOFOR er gået i gang med planlægningen og projekteringen af disse tunneler. To mindre tunneler på Østerbro er færdige. Der er udarbejdet miljøkonsekvensvurdering for Kalvebod Brygge Skybrudstunnel, og Svanemøllen Skybrudstunnel er i gang med miljøkonsekvensvurderingen. Etableringen af Kalvebod Brygge Skybrudstunnel opstartes i 2020 og forventes færdig i 2025.

Tværkommunale å-samarbejder

Københavns Kommune og HOFOR deltager i Harrestrup Å-samarbejdet sammen med ni andre kommuner og deres forsyninger med det formål at udvikle Harrestrup Å-systemet, så åen kan rumme en 100-års regnhændelse om 30 år. En kapacitetsplan blev i 2019 vedtaget i alle ti kommuner. Planen rummer ca. 40 delprojekter, der over 20 år skal etableres i eller omkring vandløbet. I 2019 er der igangsat planlægning og projektering af delprojekter i Albertslund, Ballerup, Herlev, Gladsaxe og København. Der kan læses mere om projektet på www.harrestrupaa.dk.

Resultatopgørelse og balance

1.000 kr.

2018

2019

Nettoomsætning	526.686	523.770
Andre driftsindtægter	1.306	2.042
Vareforbrug	-249.960	-224.151
Andre eksterne omkostninger	-84.336	-104.785
Bruttoresultat	193.696	196.876
Afskrivninger	-143.428	-160.683
Resultat af primær drift	50.268	36.193
Finansielle indtægter	476	630
Finansielle omkostninger	-32.709	-35.296
Resultat før skat	18.035	1.527
Anlægsaktiver	6.183.447	6.296.951
Egenkapital	2.187.001	2.209.616
Gæld	3.855.522	4.118.900
Balancesum	6.357.023	6.579.516

Vandafledningsafgift pr. m³ (ekskl. afgifter og moms)

	2018	2019	2020
Trin 1 (kr.)	16,14	17,05	16,18
Trin 2 (kr.)	12,91	13,64	12,94
Trin 3 (kr.)	6,46	6,82	6,47

Note: Lovændring betyder, at vandafledningstaksten fra og med 2014 opdeles i tre trin med rabat på trin 2 og 3 afhængig af mængde til ejendomme med, hvorfra der drives erhverv

Spildevand afregnet med renseanlæg

2019

Afregnet mængde (m ³)	30.874.792
Indbyggere 31.12.2019	633.021
Forbrug pr. indbygger (m ³)	48,77

HOFOR VAND RØDOVRE A/S

Penneo dokumentnøgle: MVSH3-ICXNL-FQKIU-AK0E6-Y7EYM-HHKP3

Løbetur ved Damhussøen.

HOFOR forsyner Rødovre Kommunes ca. 40.000 borgere med drikkevand.

Vandproduktion

I 2019 blev der produceret omkring 520.000 m³ vand på Rødovre og Espevang vandværker, svarende til ca. 25 pct. af forbruget i Rødovre kommune. Resten aftages fra de regionale værker ved Lejre, Marbjerg, Thorsbro og Islevbro.

En ny indvindingsboring til Espevang Vandværk afventer tilslutning til vandværket i 2020. På Espevang Vandværk har der i flere år været udfordringer med at overholde drikkevandskravene for ammonium og nitrit. Flere tiltag er prøvet gennem årene, og i 2018-19 har HOFOR afprøvet en ny metode med kobberdosering til at forbedre nitrifika-

tions-processen i filtrene. Det har givet stabile, lave ammoniums-koncentrationer og øget filtrenes kapacitet væsentligt.

Ledningsnettet

Kvaliteten af drikkevandet i ledningsnettet er generelt god. I 2019 blev der udtaget 25 kontroller på forbrugeres taphaner og 34 supplerende kontroller på ledningsnettet. Kvalitetskravene var overholdt i samtlige prøver bortset fra fem overskridelser af jern/turbiditet og en enkelt overskridelse af ammonium ved forbrugeres taphane, hvoraf ingen kunne genfindes i de supplerende prøver på ledningsnettet, men myndigheden blev orienteret i henhold til gældende lovgivning.

Som led i den systematiske ledningsreovering blev der i 2019 renoveret 814 m vandledning i Knudsbølsvej og Kærbyvej.

Anlægsinvesteringer

1.000 kr.

Regnskab 2019

Nyt ledningsnet	2.158
Renovering af ledningsnet	7.315
Tekniske anlæg	1.917
Udskiftning af forbrugsmålere	546
IT, SRO & GIS	1.907
Diverse	148

I alt 13.992

Budget 2020

Nyt ledningsnet	150
Renovering af ledningsnet	6.700
Tekniske anlæg	3.458
Udskiftning af forbrugsmålere	250

I alt 10.558

Resultatopgørelse og balance

1.000 kr. 2018 2019

Nettoomsætning	18.716	19.044
Andre driftsindtægter	0	25
Vareforbrug	-7.843	-7.123
Andre eksterne omkostninger	-8.502	-9.260
Bruttoresultat	2.371	2.686
Afskrivninger	-5.059	-5.522
Resultat af primær drift	-2.688	-2.836
Finansielle indtægter	180	114
Finansielle omkostninger	-750	-834
Resultat før skat	-3.258	-3.556

Anlægsaktiver	135.350	143.791
Egenkapital	122.339	119.522
Gæld	35.263	50.834
Balancesum	161.009	172.435

Vandpris pr. m³ (ekskl. afgifter og moms)

	2018	2019	2020
Vandpris	9,77	9,87	13,61

Vandmængder	2019
Lokal produktion (m ³)	561.200
Fra HOFOR Vand København (m ³)	1.550.775

I alt (m³) 2.111.975

Afregnet mængde (m ³)	1.778.853
Indbyggere 31.12.2019	40.684
Forbrug pr. indbygger (m ³)	43,72

Ledningsnettet, lækager	2019
Forsyningsledning	10
Hovedledning	0
Stikledning	11

I alt 21

Der blev i 2017 foretaget en analyse af ledningsnettet i Rødovre med henblik på at opdele (sektionere) ledningsnettet yderligere. Sektioneringen udføres i 2019 og 2020 med i alt otte sektioner. Ved sektionering opkobles SRO-data fra sektionernes målerbrønde til HOFORs lækageovervågningssystem "HOMIS". Sektioneringen giver bedre mulighed for at overvåge lækager i systemet, så vandtab mindskes.

Vandspareaktiviteter

I 2019 underviste undervisere fra Energi & Vand via Det Mobile Science Center 350 elever i klimatilpasning, vand, vandforbrug og vandbesparelser. Teknisk personale i boligselskaber og kommunale ejendomme fik mulighed for at deltage i teknisk vandspareakademi hos HOFOR, hvor fokus især var på at undgå vandspild fra utætte og gamle installationer og nedbringe energitabet fra uisolerede rør.

HOFOR SPILDEVAND RØDOVRE A/S

HOFOR-dæksel i Irmabyen.

Rødovre Kommune er opdelt i to kloakoplande. De nordlige og sydvestlige dele er separatkloakerede, og spildevandet ledes til BIOFOS' renselanlæg Avedøre. Regnvandssystemet afleder primært til Harrestrup Å og er indrettet med traditionelle ledninger, åbne grøfter samt et mindre antal åbne og lukkede regnvandsbassiner. Den øvrige del af kommunen er fælleskloakeret, og både spildevand og regnvand ledes her til Renselanlæg Damhusåen.

Geografisk set har Rødovre Kommune en svag hældning mod syd, hvilket medfører, at antallet af pumpestationer er begrænset. Spildevandssystemet har seks pumpestationer, og regnvandssystemet har en pumpestation.

Ledningsnettet

Renoveringen af kloakledningerne sker efter en systematisk renoveringsplan. I 2019 blev der foretaget tv-inspektion af 7.468 m spildevandsledning og 602 stik, og der blev renoveret 649 m hovedledning ved strømpeføring og 44 stik samt foretaget 28 afprovinger.

I 2019 blev der udført lovmæssigt vedligehold og rensning af sandfang og olieudskillere og gennemført årlig service på alle pumpestationer. Endvidere blev der udført drift og vedligehold af gitre samt græsslåning og beskæring ved Viemosegrøften og Hvissingegrøften.

Som følge af etablering af Letbanen skal der foretages ledningsomlægninger i meget begrænset omfang. Dette vil ske i begyndelsen af 2020.

Byudvikling

HOFOR har sammen med Rødovre Kommune øget fokus på synergier i forbindelse med byudviklingsprojekter. Der har været flere konstruktive dialogmøder mellem kommune, HOFOR og investorer i den tidlige opstartsfasen, så byudvikling og forsyningsplanlægning går hånd i hånd.

Klimatilpasning

Rødovre Kommune har vedtaget en handlingsplan for klimatilpasning 2014-2018, og kommunen har udvalgt otte risikoområder. For fem af områderne er der ansøgt om medfinansieringsprojekter – både med privat og kommunalt ejerskab. Alle projekter er blevet godkendt af Forsyningssekretariatet. Risikoområderne og afhjælpningsforslag indarbejdes og vurderes i de tre masterplaner, der planlægges udarbejdet i kommunen, og hvor masterplanen for Rødovre Nord er under udarbejdelse.

Ligeledes er der som udløber af handlingsplanen igangsat et medfinansieringsprojekt med Rødovre Boligselskab. Projektet skal tilbageholde regnvand i de grønne fællesarealer, så spildevandssystemet belastes mindre under regnhændelser.

Anlægsinvesteringer

1.000 kr.

Regnskab 2019

Nye ledninger	7.451
Renovering af ledningsnet	4.717
Omlægning af ledninger	6.320
Kanaler	8.327
Diverse	1.418

I alt 28.233

Budget 2020

Nye ledninger	21.152
Renovering af ledningsnet	4.877
Omlægning af ledninger	3.075
Tekniske anlæg	3.050
IT, SRO & GIS	1.400
Diverse	692

I alt 34.246

Udvidelse af Hvissingegrøften

Hvissingegrøften udvides på en 550 meter lang strækning for at kunne håndtere større vandmængder i forbindelse med skybrud. Der etableres tre nye mure med vippepjæld/droslinger på strækningen, for at sikre at vandet bliver bremset under ekstremregn. Projektet afsluttes i foråret 2020.

Tværkommunale å-samarbejder

Rødovre Kommune og HOFOR deltager i Harrestrup Å-samarbejdet sammen med ni andre kommuner og deres forsyninger med det formål at udvikle Harrestrup Å-systemet, så åen kan rumme en 100-års regnhændelse om 30 år. En kapacitetsplan blev i 2019 vedtaget i alle ti kommuner. Planen rummer ca. 40 delprojekter, der over 20 år skal etableres i eller omkring vandløbet. I 2019 er der igangsat planlægning og projektering af delprojekter i Albertslund, Ballerup, Herlev, Gladsaxe og København. Der kan læses mere om projektet på www.harrestrupaa.dk.

Resultatopgørelse og balance

1.000 kr. 2018 2019

Nettoomsætning	25.184	34.440
Andre driftsindtægter	0	0
Vareforbrug	-12.594	-13.315
Andre eksterne omkostninger	-7.512	-8.519
Bruttoresultat	5.078	12.606
Afskrivninger	-14.809	-18.000
Resultat af primær drift	-9.731	-5.394
Finansielle indtægter	134	74
Finansielle omkostninger	-711	-1.042
Resultat før skat	-10.308	-6.362
Anlægsaktiver	394.965	405.624
Egenkapital	317.913	311.550
Gæld	57.198	70.700
Balancesum	405.537	412.950

Vandafledningsafgift pr. m³ (ekskl. afgifter og moms)

	2018	2019	2020
Trin 1 (kr.)	17,90	18,48	21,44
Trin 2 (kr.)	14,32	14,78	17,15
Trin 3 (kr.)	7,16	7,39	8,58

Note: Lovændring betyder, at vandafledningstaksten fra og med 2014 opdeles i tre trin med rabat på trin 2 og 3 afhængig af mængde til ejendomme med, hvorfra der drives erhverv

Spildevand afregnet med renseanlæg 2019

Afregnet mængde (m ³)	1.735.221
Indbyggere 31.12.2019	40.684
Forbrug pr. indbygger (m ³)	42,65

HOFOR VAND VALLENSBÆK A/S

En god udsigtspost i Vallensbæk.

HOFOR Vand Vallensbæk forsyner Vallensbæk Kommunes borgere nord for S-banen med drikkevand, mens Vallensbæk Strands Vandforsyning a.m.b.a. forsyner syd for S-banen.

HOFOR forsyner ca. 7.000 borgere i Vallensbæk. HOFORs drikkevand leveres fra den regionale indvinding på værkerne ved Thorsbro og Regnemark.

Ledningsnettet

Kvaliteten af drikkevandet i ledningsnettet er generelt god. I 2019 blev der udtaget ti kontroller på forbrugeres taphane og 12 supplerende kontroller på ledningsnettet. Kvalitetskravene var overholdt i samtlige

prøver bortset fra en, hvor turbiditet var overskredet ved forbrugers taphane, men uden at det kunne genfindes i den supplerende kontrol på ledningsnettet. Myndigheden blev orienteret om overskridelsen i henhold til gældende lovgivning.

Der blev ikke renoveret vandledninger i Vallensbæk i 2019.

Arbejdet med at opdele (sektionere) ledningsnettet fortsatte i 2019, og der er nu etableret tre sektioner i Vallensbæk, som er opkoblet på HOFORs lækageovervågningssystem "HOMIS". Sektioneringen giver bedre mulighed for at overvåge lækager i systemet, så vandtab mindskes.

Anlægsinvesteringer

1.000 kr.

Regnskab 2019

Nyt ledningsnet	115
Renovering af ledningsnet	389
Omlægning af ledninger	307
Udskiftning af forbrugsmålere	295
Diverse	37

I alt 1.143

Budget 2020

Nyt ledningsnet	150
Renovering af ledningsnet	3.764
Udskiftning af forbrugsmålere	102

I alt 4.015

Resultatopgørelse og balance

1.000 kr.

2018 2019

Nettoomsætning	5.373	6.224
Andre driftsindtægter	0	0
Vareforbrug	-1.998	-1.787
Andre eksterne omkostninger	-1.634	-1.649
Bruttoresultat	1.741	2.788
Afskrivninger	-1.444	-1.476
Resultat af primær drift	297	1.312
Finansielle indtægter	14	15
Finansielle omkostninger	-250	-277
Resultat før skat	61	1.050

Anlægsaktiver	47.531	47.289
Egenkapital	37.814	38.633
Gæld	14.322	13.191
Balancesum	52.599	52.518

Vandpris pr. m³ (ekskl. afgifter og moms)

	2018	2019	2020
Vandpris	13,44	13,07	13,79

Vandmængder	2019
Fra HOFOR Vand København (m ³)	480.460
Videresalg (m ³)	9.640
I alt (m ³)	490.100
Afregnet mængde (m ³)	451.472
Beregnet antal indbyggere* 31.12.2019	12.050
Forbrug pr. indbygger (m ³)	37,47

*En del af Vallensbæk Kommune forsynes af private vandværker

Ledningsnettet, lækager	2019
Forsyningsledning	0
Stikledning	2
I alt	2

Vandspareaktiviteter

I 2019 underviste undervisere fra Energi & Vand 175 elever i klimatilpasning, vand, vandforbrug og vandbesparelser. Teknisk personale i boligselskaber og kommunale ejendomme fik mulighed for at deltage i teknisk vandspareakademi hos HOFOR, hvor fokus især var på at undgå vandspild fra utætte og gamle installationer og nedbringe energitabet fra uisolerede rør.

I forbindelse med afholdelse af Mosens Dag deltog HOFOR endvidere med rådgivning til kunderne om vandbesparelser.

HOFOR SPILDEVAND VALLENSBÆK A/S

Ridetur i det grønne.

I Vallensbæk håndteres regnvand og spildevand i separate systemer. Kommunen er meget flad og lavt beliggende, og afløbsforholdene er helt afhængige af vandstanden i Køge Bugt.

Spildevandet fra hele kommunen ledes til pumpestationen ved Lundbækvej, hvorfra det pumpes gennem ledninger i Brøndby og Hvidovre til rensning på BIOFOS' Renseanlæg Avedøre.

Regnvandet opsamles i et separat system og afledes til St. Vejleå, Bækrenden, Ringebæk Sø samt direkte til Køge Bugt.

Ledningsnettet

Renoveringen af kloakledningerne sker efter en systematisk renoveringsplan. I 2019 blev der foretaget tv-inspektion af 7.114 m spildevandsledninger og 622 spildevandsstikledninger, og der blev repareret 923 m hovedledning og 70 stikledninger samt afproppet 84 stikledninger.

Som følge af etablering af Letbanen gennem Vallensbæk Kommune er en mindre del af ledningsnettet i Ring 3 blevet omlagt. Dette arbejde blev afsluttet i 2019. Der udestår en afklaring af, hvorvidt et grøfteudløb til St. Vejleå skal flyttes.

I 2019 blev der udført lovmæssigt vedligehold og rensning af sandfang og olieudskillere samt gennemført årlig service på alle pumpestationer.

Klimatilpasning

HOFOR har i 2019 gennemført en indledende vurdering af mulighederne for at forbedre kapaciteten af regnvandssystemet syd for Køge Bugt Motorvejen. Projektet omfatter et nyt forsinkelsesbassin på et grønt areal øst for Vallensbæk Havnevej. Der er behov for ny afløbsstruktur for at lede regnvand fra Nøddebo Parken og området ved Vallensbæk Station til det planlagte bassin.

Anlægsinvesteringer

1.000 kr.

Regnskab 2019

Nye ledninger	277
Renovering af ledningsnet	3.866
Omlægning af ledninger	3.253
IT, SRO & GIS	872
Diverse	225

I alt 8.493

Budget 2020

Nye ledninger	600
Renovering af ledningsnet	4.026
Tekniske anlæg	3.000
Diverse	557

I alt 8.183

Resultatopgørelse og balance

1.000 kr. 2018 2019

Nettoomsætning	21.843	22.222
Andre driftsindtægter	0	0
Vareforbrug	-4.626	-4.966
Andre eksterne omkostninger	-3.163	-3.000
Bruttoresultat	14.054	14.256
Afskrivninger	-13.040	-13.278
Resultat af primær drift	1.014	978
Finansielle indtægter	57	75
Finansielle omkostninger	-160	-206
Resultat før skat	911	847
Anlægsaktiver	401.886	397.130
Egenkapital	418.181	418.848
Gæld	13.500	15.216
Balancesum	433.914	436.301

Vandafledningsafgift pr. m³ (ekskl. afgifter og moms)

	2018	2019	2020
Trin 1 (kr.)	34,91	35,29	35,42
Trin 2 (kr.)	27,93	28,23	28,34
Trin 3 (kr.)	13,96	14,12	14,17

Note: Lovændring betyder, at vandafledningstaksten fra og med 2014 opdeles i tre trin med rabat på trin 2 og 3 afhængig af mængde til ejendomme med, hvorfra der drives erhverv

Spildevand afregnet med renseanlæg 2019

Afregnet mængde (m ³)	623.679
Indbyggere 31.12.2019	16.646
Forbrug pr. indbygger (m ³)	37,47

I samme område ønsker Vallensbæk Kommune at etablere et rekreativt grønt-blåt areal. HOFORs bassin vil derfor skulle udformes med et højt rekreativt indhold og i respekt for Vallensbæk Kommunes projekt.

Tværkommunale å-samarbejder

Sammen med forsyningerne fra Glostrup, Høje-Taastrup og Ishøj kommuner deltager HOFOR i Kloaksammenslutningen Vallensbæk Mose. Kloaksammenslutningen har gennemført det store klimatilpasningsprojekt omkring St. Vejleå, hvor der blev etableret en række bassiner m.v. i oplandet til erstatning for det volumen, der blev mistet i Vallensbæk Sø ved Banedanmarks anlæg af Ringstedbanen. Projektet er nu i en driftsfase, og HOFOR har ansvaret for at varetage driften af de fælles anlæg.

LEDELSESPÅTEGNING

Bestyrelsen og direktionen har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar til 31. december 2019 for HOFOR Forsyning Holding P/S.

Årsrapporten aflægges i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2019 samt af resultatet af koncernens og selskabets aktiviteter og koncernens pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2019.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for udviklingen i koncernens og selskabets aktiviteter og økonomiske forhold, årets resultat og selskabets finansielle stilling.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

København, den 24. marts 2020

Direktion:

Lars Therkildsen

Jan Kauffmann

Bestyrelse:

Leo Bruno Larsen
formand

Marcus Aaron Victor Vesterager Lind
næstformand

Karina Vestergård Madsen

Anita Marianne Mac

Lars Berg Dueholm

Astrid Skotte
medarbejdervalgt

Dorthe Merete von Bülow
medarbejdervalgt

Helle Parsberg
medarbejdervalgt

DEN UAFHÆNGIGE REVISORS REVISIONSPÅTEGNING

Til kapitalejerne i HOFOR Forsyning Holding P/S

Konklusion

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for HOFOR Forsyning Holding P/S for regnskabsåret 01.01.2019 - 31.12.2019, der omfatter resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis, for såvel koncernen som selskabet samt pengestrømsopgørelse for koncernen. Koncernregnskabet og årsregnskabet udarbejdes efter årsregnskabsloven.

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31.12.2019 samt af resultatet af koncernens og selskabets aktiviteter og koncernens pengestrømme for regnskabsåret 01.01.2019 - 31.12.2019 i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet". Vi er uafhængige af koncernen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Fremhævelse af forhold i regnskabet

Vi henviser til note 36, hvoraf det fremgår, at særligt finansieringsbehov vedrørende renteomkostninger, der ikke kan indregnes i taksterne for HOFOR Spildevand København A/S og HOFOR Vand København A/S, forventes dækket af periodiske kontante kapitaltilførsler. Vores konklusion er ikke modificeret vedrørende dette forhold.

Ledelsens ansvar for koncernregnskabet og årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et koncernregnskab og et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af koncernregnskabet og årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften, at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant, samt at udarbejde koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere selskabet, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om koncernregnskabet og årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformation kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af koncernregnskabet og årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- ▶ Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i koncernregnskabet og årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- ▶ Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af koncernens og selskabets interne kontrol.

- ▶ Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- ▶ Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i koncernregnskabet og årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at koncernen og selskabet ikke længere kan fortsætte driften.
- ▶ Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af koncernregnskabet og årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om koncernregnskabet og årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.
- ▶ Opnår vi tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for virksomhederne eller forretningsaktiviteterne i koncernen til brug for at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet. Vi er ansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre koncernrevisionen. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om bl.a. det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om koncernregnskabet og årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med koncernregnskabet eller årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

København, den 24. marts 2020

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

CVR-nr. 33 96 35 56

Erik Lynge Skovgaard Jensen
statsautoriseret revisor
MNE-nr. mne10089

Peter Kyhnauv-Andersen
statsautoriseret revisor
MNE-nr. mne42833

RESULTATOPGØRELSE

Note	tkr.	Koncern		Modervirksomhed	
		2019	2018	2019	2018
1	Nettoomsætning	5.329.241	6.670.996	24.716	24.345
2	Andre driftsindtægter	69.518	58.244	0	0
	Omkostninger til råvarer og hjælpematerialer	-2.753.161	-2.919.357	0	0
	Andre eksterne omkostninger	-408.158	-437.370	-24.370	-23.550
	Bruttoresultat	2.237.440	3.372.512	346	795
3	Personaleomkostninger	-676.718	-612.096	-655	-641
4	Af- og nedskrivninger af immaterielle og materielle anlægsaktiver	-1.270.089	-1.832.938	0	0
	Driftsresultat	290.633	927.478	-309	154
5	Resultat af kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder	8.985	8.088	85.228	729.610
6	Finansielle indtægter	12.752	16.504	17.666	14.990
7	Finansielle omkostninger	-179.905	-197.711	-18.665	-16.460
	Resultat før skat	132.465	754.360	83.920	728.294
8	Skat af årets resultat	-33.411	1.086	0	0
	Årets resultat	99.054	755.446	83.920	728.294
	Minoritetsinteressers andel af dattervirksomheders resultater	-15.135	-27.152	0	0
	HOFOR Forsyning Holding P/S' koncernens andel af årets resultat	83.920	728.294	83.920	728.294
9A	Resultatdisponering Koncern				
9B	Resultatdisponering Modervirksomhed				

AKTIVER

Note	tkr.	Koncern		Modervirksomhed	
		31/12 2019	31/12 2018	31/12 2019	31/12 2018
	Anlægsaktiver				
10	Immaterielle anlægsaktiver				
	Systemudvikling	32.822	41.895	0	0
	Takstrettigheder	279.375	412.109	0	0
	Kapacitetsrettigheder	189.356	212.983	0	0
	CO ₂ -kvoter	2	142	0	0
	Goodwill/brugsrettigheder	169.864	178.939	0	0
	Udviklingsprojekter	20.493	0	0	0
	Forudbetalinger for immaterielle anlægsaktiver	933	0	0	0
	Immaterielle anlægsaktiver under udførelse	20.931	27.518	0	0
		713.776	873.586	0	0
11	Materielle anlægsaktiver				
	Grunde og bygninger	1.656.674	1.443.982	0	0
	Produktionsanlæg og maskiner	22.868.575	22.789.477	0	0
	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	161.071	171.265	0	0
	Forudbetalte anlæg	251.631	279.590	0	0
	Materielle anlægsaktiver under udførelse	6.316.576	4.866.269	0	0
		31.254.527	29.550.583	0	0
	Finansielle anlægsaktiver				
12	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	0	0	9.937.487	10.707.529
13	Kapitalandele i associerede virksomheder	53.440	55.947	0	0
14	Tilgodehavender i tilknyttede virksomheder	0	0	1.465.996	859.156
15	Andre kapitalandele og værdipapirer	18.740	19.622	0	0
16	Andre tilgodehavender	24.935	25.369	0	0
17	Deposita	20.934	20.424	20.934	20.424
		118.049	121.362	11.424.417	11.587.109
	Anlægsaktiver i alt	32.086.352	30.545.532	11.424.417	11.587.109
	Omsætningsaktiver				
18	Varebeholdninger	174.800	129.317	0	0
		174.800	129.317	0	0
	Tilgodehavender				
	Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	924.678	998.252	0	0
	Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder	0	0	724.115	650.458
19	Igangværende arbejder for fremmed regning	2.467	16.109	0	0
20	Tilgodehavende selskabsskat	32.388	19.872	0	0
21	Underdækning	528.818	662.591	0	0
22	Andre tilgodehavender	92.174	90.136	0	137
23	Periodeafgrænsningsposter	91.362	90.730	8.400	15.773
		1.671.887	1.877.690	732.515	666.368
	Værdipapirer og kapitalandele	737.026	452.793	399.781	397.825
	Likvide beholdninger	307.026	885.159	133.650	503.292
	Omsætningsaktiver i alt	2.890.739	3.344.959	1.265.946	1.567.485
	AKTIVER I ALT	34.977.091	33.890.491	12.690.363	13.154.594

PASSIVER

Note	tkr.	Koncern		Modervirksomhed	
		31/12 2019	31/12 2018	31/12 2019	31/12 2018
24	Egenkapital				
	Virksomhedskapital	1.736.000	1.736.000	1.736.000	1.736.000
	Nettoopskrivning efter den indre værdis metode	0	0	4.644.666	4.988.631
	Andre reserver	2.699.904	2.817.498	0	0
	Overført resultat	6.707.373	6.601.143	4.762.612	4.430.010
	Egenkapital i alt	11.143.277	11.154.641	11.143.277	11.154.641
25	Minoritetsinteresser i alt	4.635.456	4.608.707	0	0
	Hensatte forpligtelser				
26	Andre hensatte forpligtelser	579.597	657.391	0	0
	Hensatte forpligtelser i alt	579.597	657.391	0	0
	Gældsforpligtelser				
27	Langfristede gældsforpligtelser				
	Gæld til realkreditinstitutter	1.006.652	1.010.468	0	0
	Kreditinstitutter i øvrigt	10.135.745	10.814.060	0	906.491
	Forudbetalinger fra kunder	3.157.134	2.497.267	0	0
	Overdækning	166.386	239.438	0	0
	Periodeafgrænsningsposter	218.395	350.436	0	0
	Gældsforpligtelser i øvrigt	48.241	26.383	0	0
		14.732.553	14.938.052	0	906.491
	Kortfristede gældsforpligtelser				
28	Kortfristet del af langfristet gæld	1.365.723	723.908	0	0
	Kreditinstitutter i øvrigt	798.246	0	798.246	0
29	Uafregnede forbrugsleverancer	549.860	498.081	0	0
	Leverandører af varer og tjenesteydelser	923.301	1.061.463	81	7.546
	Gæld til tilknyttede virksomheder	0	0	710.718	1.045.828
	Anden gæld	232.570	188.500	38.041	40.088
19	Forudfakturering igangværende arbejder	2.553	3.130	0	0
30	Periodeafgrænsningsposter	13.955	56.618	0	0
		3.886.208	2.531.700	1.547.086	1.093.462
	Gældsforpligtelser i alt	18.618.761	17.469.753	1.547.086	1.999.953
	PASSIVER I ALT	34.977.091	33.890.491	12.690.363	13.154.594
31	Kontraktlige forpligtelser og eventualposter m.v.				
32	Pantsætninger og sikkerhedsstillelser				
33	Afledte finansielle instrumenter				
34	Udskudt skat				
35	Nærtstående parter				
36	Væsentlige usikkerheder og usædvanlige forhold				
37	Honorar til generalforsamlingsvalgt revisor				
40	Anvendt regnskabspraksis				

PENGESTRØMSOPGØRELSE

Note	tkr.	Koncern	
		2019	2018
	Nettoomsætning	5.329.241	6.670.996
	Omkostninger	-3.838.037	-3.968.824
	Andre driftsindtægter, netto	69.518	58.244
	Regulering for ikke likvide driftsposter	-21.428	177.770
38	Pengestrøm fra primær drift før ændring i driftskapital	1.539.294	2.938.186
39	Ændring i driftskapital	120.841	-802.303
	Pengestrøm fra primær drift	1.660.135	2.135.884
	Finansielle indtægter	12.752	16.504
	Finansielle omkostninger	-179.905	-197.711
	Pengestrøm fra ordinær driftsaktivitet før skat	1.492.982	1.954.677
	Betalt selskabsskat	-12.310	-12.683
	Pengestrøm fra driftsaktivitet	1.480.672	1.941.994
	Køb af immaterielle anlægsaktiver	-121.655	-258.521
	Køb af materielle anlægsaktiver	-2.862.949	-3.189.161
	Køb af finansielle anlægsaktiver	-55	-41.612
	Salg af immaterielle anlægsaktiver	6.040	0
	Salg af materielle anlægsaktiver	54.554	192.065
	Salg af finansielle anlægsaktiver	489	11.796
	Deposita, netto	-510	-499
	Pengestrøm til investeringsaktivitet	-2.924.086	-3.285.932
	Optagelse af langfristet gæld	1.783.620	2.522.526
	Afdrag på langfristet gæld	-673.051	-1.172.097
	Afdrag på øvrige forpligtelser	-6.470	-8.787
	Nettoinvestering i værdipapirer	-284.233	5.606
	Kapitalindskud fra ejer	33.923	34.834
	Modtaget udbytte fra associerede selskaber	11.492	10.366
	Pengestrøm fra finansieringsaktivitet	865.281	1.392.448
	Årets pengestrøm	-578.133	48.509
	Likvider, primo	885.159	836.650
	Likvider, ultimo	307.026	885.159

EGENKAPITALOPGØRELSE

tkr.	Koncern			
	Aktiekapital	Andre reserve	Overført resultat	I alt
Egenkapital 1. januar 2019	1.736.000	2.817.498	6.601.143	11.154.641
Minoritetsinteressers andel af værdi af kapitalindskud i datter virksomheder	0	0	-11.613	-11.613
Årets kapitalindskud	0	0	33.923	33.923
Regulering af sikringsinstrumenter til dagsværdi	0	-150.761	0	-150.761
Skat af egenkapitalbevægelser	0	33.167	0	33.167
Overført fra resultatdisponering	0	0	83.920	83.920
Egenkapital 31. december 2019	1.736.000	2.699.904	6.707.373	11.143.277

Af øvrige reserver kan 2.818.368 tkr. henføres til dattervirksomheden HOFOR Fjernvarme P/S og består af regnskabsmæssige overskud fra tidligere perioder, som fremadrettet anvendes til dækning af omkostninger, som allerede er indregnet i varmeprisen. Reserven kan under nuværende regulering af varmesektoren ikke udloddes til ejerne.

tkr.	Modervirksomhed			
	Aktiekapital	Nettoopskrivning efter den indre værdis metode	Overført resultat	I alt
Egenkapital 1. januar 2019	1.736.000	4.988.631	4.430.010	11.154.641
Minoritetsinteressers andel af værdi af kapitalindskud i datter virksomheder	0	0	-11.613	-11.613
Årets kapitalindskud	0	0	33.923	33.923
Regulering af sikringsinstrumenter til dagsværdi	0	0	-150.761	-150.761
Skat af egenkapitalbevægelser	0	0	33.167	33.167
Overført fra resultatdisponering	0	-343.965	427.885	83.920
Egenkapital 31. december 2019	1.736.000	4.644.666	4.762.612	11.143.277

NOTER

tkr.

■ Note 1 Nettoomsætning	Koncern		Modervirksomhed	
	2019	2018	2019	2018
Varme	3.269.285	4.386.508	0	0
Spildevand	801.218	754.836	0	0
El	411.282	699.491	0	0
Vand	441.265	438.422	0	0
Rensning	129.997	122.759	0	0
Bygas	115.633	121.203	0	0
Fjernkøling	65.051	60.395	0	0
Øvrig omsætning	95.510	87.381	24.716	24.345
	5.329.241	6.670.996	24.716	24.345

Øvrig omsætning består primært af salg af el og varme fra BIOFOS-koncernen samt kommunale vejbidrag i spildevandskoncernen.

■ Note 2 Andre driftsindtægter

Andre driftsindtægter består primært af tilslutningsafgifter, restancegebyrer og andre afledte indtægter fra forbrugsafregning.

■ Note 3 Personaleomkostninger	Koncern		Modervirksomhed	
	2019	2018	2019	2018
Gager og lønninger	735.587	675.720	655	641
- Heraf aktiveret på investeringsprojekter	-164.759	-155.332	0	0
Pensioner	97.159	87.797	0	0
Andre omkostninger til social sikring	8.731	3.911	0	0
	676.718	612.096	655	641

Gennemsnitlig antal medarbejdere	1.373	1.331	0	0
----------------------------------	-------	-------	---	---

Heraf udgør vederlag til direktion og bestyrelse:

Direktion	5.542	5.454	0	0
Bestyrelse	2.761	2.677	655	641
	8.303	8.131	655	641

Herudover har koncernen afholdt omkostninger på i alt 25 tkr. (2018: 18 tkr.) relateret til bestyrelsens virke.

tkr.

■ **Note 4 Af- og nedskrivninger**

	Koncern	
	2019	2018
Immaterielle anlægsaktiver	177.679	210.045
Materielle anlægsaktiver	1.092.410	1.622.893
	1.270.089	1.832.938

■ **Note 5 Resultat af kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder**

	Koncern		Modervirksomhed	
	2019	2018	2019	2018
Andel af overskud i tilknyttede virksomheder	0	0	190.771	834.213
Andel af underskud i tilknyttede virksomheder	0	0	-27.643	-51.308
Andel af overskud i associerede virksomheder	8.985	8.088	0	0
Forskydning i intern avance på investeringsprojekter i koncernen mv.	0	0	-77.900	-53.295
	8.985	8.088	85.228	729.610

■ **Note 6 Finansielle indtægter**

	Koncern		Modervirksomhed	
	2019	2018	2019	2018
Renteindtægter, tilknyttede virksomheder	0	0	17.593	14.965
Valutakursreguleringer	3.235	9.723	0	0
Indtægter af andre kapitalandele, der er anlægsaktiver	3.691	2.764	0	0
Andre finansielle indtægter	5.826	4.017	73	25
	12.752	16.504	17.666	14.990

■ **Note 7 Finansielle omkostninger**

	Koncern		Modervirksomhed	
	2019	2018	2019	2018
Renter, tilknyttede virksomheder	0	0	7.843	7.259
Valutakursreguleringer	1.285	4.828	0	0
Værdiregulering af andre kapitalandele, der er anlægsaktiver	882	781	0	0
Kursregulering værdipapirer	12.318	24.258	951	1.635
Andre finansielle omkostninger	165.420	167.844	9.871	7.566
	179.905	197.711	18.665	16.460

tkr.

■ **Note 8 Skat af årets resultat**

Koncern

	2019	2018
Skat af årets resultat	-33.167	-15.730
Regulering af aktuel skat vedrørende tidligere år	-244	16.816
Årets regulering af udskudt skat	-10.063	-2.478
Årets værdiregulering af udskudt skat	9.346	-65.484
Regulering af udskudt skat vedrørende tidligere år	717	67.962
	-33.411	1.086

■ **Note 9A Resultatdisponering, Koncern**

Koncern

	2019	2018
Overført resultat	83.920	-2.090.074
Overført til andre reserver	0	2.818.368
	83.920	728.294

■ **Note 9B Resultatdisponering, Modervirksomhed**

Modervirksomhed

	2019	2018
Overført resultat	427.885	43.396
Overført til nettoopskrivning efter den indre værdi's metode	-343.965	684.898
	83.920	728.294

■ **Note 10 Immaterielle anlægsaktiver**

Koncern

	System-udvikling	Takst-rettigheder	Kapacitets-rettigheder	CO ₂ -kvoter	Goodwill/brugsret.	Udviklingsprojekter	Forudbetaling*	Anlæg under udførelse	I alt
Kostpris 1. januar	142.123	957.948	424.116	245.458	268.007	0	0	27.518	2.065.170
Tilgang	3.135	10.377	0	63.725	4.503	0	933	38.490	121.163
Overført fra anlæg under udførelse	8.330	0	0	0	0	30.739	0	-38.577	492
Afgang	-22.332	-91.746	0	0	-6.000	0	0	-6.500	-126.578
Kostpris 31. december	131.256	876.579	424.116	309.183	266.510	30.739	933	20.931	2.060.247
Af- og nedskrivninger 1. januar	100.228	545.839	211.133	245.316	89.068	0	0	0	1.191.584
Årets afskrivninger	20.538	51.365	23.627	63.865	8.038	10.246	0	0	177.679
Tilbageførsel af afskrivninger på afhændede aktiver	-22.332	0	0	0	-460	0	0	0	-22.792
Af- og nedskrivninger 31. december	98.434	597.204	234.760	309.181	96.646	10.246	0	0	1.346.471
Regnskabsmæssig værdi 31. december	32.822	279.375	189.356	2	169.864	20.493	933	20.931	713.776

* Forudbetalinger for immaterielle anlægsaktiver

tkr.

■ **Note 11 Materielle anlægsaktiver**

Koncern

	Grunde	Tekniske anlæg og maskiner	Driftsmateriel og inventar	Forudbetalt anlæg	Anlæg under udførelse	I alt
Kostpris 1. januar	2.012.341	32.078.864	439.948	419.385	4.866.269	39.816.807
Korrektion til primo	0	16.616	0	0	0	16.616
Tilgang	221	-39.301	-561	0	2.903.084	2.863.443
Overført fra anlæg under udførelse	246.977	1.170.914	16.837	0	-1.435.220	-492
Afgang	-4.785	-43.735	-7.839	0	-17.557	-73.916
Kostpris 31. december	2.254.754	33.183.358	448.385	419.385	6.316.576	42.622.459
Opskrivninger 1. januar	1.584	719.041	533	0	0	721.158
Tilgang	0	0	0	0	0	0
Afgang	0	-16.616	0	0	0	-16.616
Opskrivninger 31. december	1.584	702.425	533	0	0	704.542
Af- og nedskrivninger 1. januar	569.944	10.008.428	269.215	139.795	0	10.987.383
Årets afskrivninger	29.720	1.008.718	26.013	27.959	0	1.092.410
Årets nedskrivninger	0	0	0	0	0	0
Tilbageførsel af afskrivninger på afhændede aktiver	0	62	-7.381	0	0	-7.319
Af- og nedskrivninger 31. december	599.664	11.017.208	287.847	167.754	0	12.072.474
Regnskabsmæssig værdi 31. december	1.656.674	22.868.576	161.071	251.631	6.316.576	31.254.527

tkr.

■ **Note 12 Kapitalandele i tilknyttede virksomheder**

Modervirksomhed

	2019	2018
Kostpris 1. januar	5.718.897	5.684.064
Tilgang	33.923	34.833
Afgang	-460.000	0
Kostpris 31. december	5.292.820	5.718.897
Værdireguleringer 1. januar	4.988.632	4.303.734
Årets resultat efter skat i dattervirksomheder	85.228	729.610
Minoritetsaktionærers andel af værdi af kapitalindsud i datter virksomheder	-11.613	-11.925
Udbytte modtaget fra datterselskab	-300.000	0
Andel af regulering vedr. resultat- og kapitalandel mv.	-117.580	-32.787
Værdireguleringer 31. december	4.644.667	4.988.632
Regnskabsmæssig værdi 31. december	9.937.487	10.707.529

Navn	Hjemsted	Ejerandel	Årets resultat efter skat	Egenkapital
HOFOR Fjernvarme P/S	København	100%	-530	2.860.773
HOFOR Bygas P/S	København	100%	22.508	806.445
HOFOR Holding A/S	København	100%	-7427	6.401.544
HOFOR Energiproduktion A/S	København	100%	44.579	386.314
HOFOR Fjernkøling A/S	København	100%	15.463	142.656
HOFOR DC A/S	København	100%	150	7.247
HOFOR Vind A/S	København	100%	60.713	138.102
Tjørneby Wind Park ApS	København	100%	14.102	47.359
Ravlundvej Wind Park ApS	København	100%	2.013	9.420
HOFOR Kikkenborg SOL IVS	København	100%	3	4
HOFOR Vand Holding A/S	København	73,59%	39	1.534.370
HOFOR Vand Albertslund A/S	Albertslund	73,59%	338	78.600
HOFOR Vand Brøndby A/S	Brøndby	73,59%	-678	229.379
HOFOR Vand Dragør A/S	Dragør	73,59%	387	60.421
HOFOR Vand Herlev A/S	Herlev	73,59%	103	78.376
HOFOR Vand Hvidovre A/S	Hvidovre	73,59%	-2.633	176.567
HOFOR Vand København A/S	København	73,59%	6.934	840.892
HOFOR Vand Rødovre A/S	Rødovre	73,59%	-2.073	87.956
HOFOR Vand Vallensbæk A/S	Vallensbæk	73,59%	603	28.430
HOFOR A/S	København	73,59%	23	22.754
HOFOR Spildevand Holding A/S	København	61,37%	-31	4.815.229
HOFOR Spildevand Albertslund A/S	Albertslund	61,37%	5.161	255.659
HOFOR Spildevand Brøndby A/S	Brøndby	61,37%	-1.445	367.809
HOFOR Spildevand Dragør A/S	Dragør	61,37%	241	136.518
HOFOR Spildevand Herlev A/S	Herlev	61,37%	-2.012	291.960
HOFOR Spildevand Hvidovre A/S	Hvidovre	61,37%	-6.908	610.281
HOFOR Spildevand København A/S	København	61,37%	549	1.355.990
HOFOR Spildevand Rødovre A/S	Rødovre	61,37%	-3.905	191.191
HOFOR Spildevand Vallensbæk A/S	Vallensbæk	61,37%	409	257.037
BIOFOS Holding A/S		41,48%	0	1.348.901
BIOFOS A/S		41,48%	-1	268
BIOFOS Lynettefælsskabet A/S		41,48%	15.686	838.501
BIOFOS Spildevandscener Avedøre A/S		41,48%	767	510.116
			163.128	24.917.069
Eliminering af interne aktiebesiddelser				-14.592.120
Eliminering af intern avance på investeringsprojekter mv.			-77.900	-387.462
			85.228	9.937.487

tkr.

■ **Note 13 Kapitalandele i associerede virksomheder**

Koncern

	2019	2018
Kostpris 1. januar	58.055	17.608
Tilgang	0	40.447
Afgang	0	0
Kostpris 31. december	58.055	58.055
Værdireguleringer 1. januar	-2.108	170
Årets resultat efter skat	8.985	8.088
Årets udlodede udbytte	-11.492	-10.366
Værdireguleringer 31. december	-4.615	-2.108
Regnskabsmæssig værdi 31. december	53.440	55.947

Navn	Hjemsted	Stemme- og ejerandel	Årets resultat efter skat	Egenkapital
Korsnakke Vindmøllelaug I/S	Lolland Kommune	38,14%	10.270	42.683
Krejbjerg Vindmøllelaug I/S	Skive Kommune	28,61%	3.706	32.070
Rødby Fjord III Vindmøllelaug I/S	Lolland Kommune	50,22%	4.843	33.612
Thorsminde Vindmøllelaug I/S	Silkeborg Kommune	42,29%	3.726	26.269

■ **Note 14 Tilgodehavender i tilknyttede virksomheder**

Modervirksomhed

	2019	2018
Kostpris 1. januar	859.156	504.263
Tilgang	606.840	404.893
Afgang	0	-50.000
Kostpris 31. december	1.465.996	859.156
Regnskabsmæssig værdi 31. december	1.465.996	859.156

■ **Note 15 Andre kapitalandele og værdipapirer**

Koncern

	2019	2018
Kostpris 1. januar	21.518	21.518
Tilgang	0	0
Afgang	0	0
Kostpris 31. december	21.518	21.518
Værdireguleringer 1. januar	-1.897	-1.116
Årets værdiregulering	-882	-781
Afgang	0	0
Værdireguleringer 31. december	-2.779	-1.897
Regnskabsmæssig værdi 31. december	18.740	19.622

tkr.

■ **Note 16 Andre tilgodehavender**

	Koncern	
	2019	2018
Kostpris 1. januar	25.369	36.001
Tilgang	55	1.164
Afgang	-489	-11.796
Kostpris 31. december	24.935	25.369
Regnskabsmæssig værdi pr. 31. december	24.935	25.369

Andre tilgodehavender under finansielle anlægsaktiver omfatter primært tilgodehavende tilslutningsbidrag i fjernskølingsaktiviteten, sikkerhedsstillelse over for SKAT samt sikkerhedsstillelse over for børsler i forbindelse med finansielle handler.

■ **Note 17 Deposita**

	Koncern		Modervirksomhed	
	2019	2018	2019	2018
Kostpris 1. januar	20.424	19.925	20.424	19.925
Tilgang	510	499	510	499
Afgang	0	0	0	0
Kostpris 31. december	20.934	20.424	20.934	20.424
Regnskabsmæssig værdi 31. december	20.934	20.424	20.934	20.424

■ **Note 18 Varebeholdninger**

	Koncern	
	2019	2018
Råvarer og hjælpematerialer	60.285	58.687
Kul	7.055	13.295
Træflis	61.030	0
Træpiller	25.584	43.516
Olie	20.846	13.819
	174.800	129.317

tkr.

■ Note 19 Igangværende arbejder for fremmed regning

	Koncern	
	2019	2018
Igangværender arbejder, salgspris	3.978	17.778
Igangværender arbejder, acountofaktureret	-4.064	-4.799
	-86	12.979
Indregnet således i balancen:		
Igangværende arbejder for fremmed regning under aktiver	2.467	16.109
Modtagne forudbetalinger under passiver	-2.553	-3.130
	-86	12.979

■ Note 20 Tilgodehavende selskabsskat

Højesteret afsagde den 8. november 2018 dom i det, der i offentligheden er blevet kaldt Danmarkshistoriens største skattesag. Dommen faldt ud til vandsektorens fordel og var ganske klar. Højesteret fandt, at den beregningsmetode, som SKAT havde anvendt til beregning af de skattemæssige indgangsværdier, ikke var velegnet i en sektor, der hviler i sig selv. Sagerne blev derfor hjemvist til fornyet behandling i SKAT med klar instruks om, at de regulatoriske POLKA-værdier skal lægges til grund for værdiansættelsen.

Koncernens vandsektorselskaber har efter afgørelsen genberegnet de skattepligtige indgangsværdier og skattepligtige indkomster fra og med indtræden af skattepligt, og beregningerne er indregnet i nærværende årsregnskab. Der kan dog forekomme mindre ændringer til beregningerne, når Skattestyrelsen har færdigbehandlet genoptagelserne, hvilket forventes at ske i løbet af 2020.

■ Note 21 Underdækning

	Koncern	
	2019	2018
Underdækning, der forfalder inden for 1 år	297.291	343.872
Underdækning, der forfalder mellem 1 og 5 år	231.527	318.242
Underdækning, der forfalder efter 5 år	0	477
	528.818	662.591

HOFOR Fjernvarme P/S fik den 28. maj 2018 godkendt opgørelse af indskudskapitalen og forrentning heraf efter reglerne i Varmeforsyningsloven. Det er besluttet, at HOFOR Fjernvarme P/S skal indregne forrentningen i sine varmepriser. Posten indeholder den del af forrentningen som endnu ikke er indregnet i prisregnskabet. Af beløbet forfalder 217.799 tkr. efter 1 år.

■ Note 22 Andre tilgodehavender

Andre tilgodehavender består primært af tilgodehavender vedrørende moms og afgifter, investeringsbidrag samt regulering til dagsværdi af afledte finansielle instrumenter.

■ Note 23 Periodeafgrænsningsposter (aktiv)

Periodeafgrænsningsposter består primært af forudbetalte pensioner og sundhedssikring, forudbetalte huslejer og forudbetalt jordleje.

tkr.

■ Note 24 Egenkapital

Virksomhedskapitalen udgør nominelt 1.736.000 tkr., som er fordelt i aktier á 1.000 eller multipla heraf. Der har ikke været ændringer i virksomhedskapitalen i de seneste 5 år.

■ Note 25 Minoritetsinteresser

	Koncern	
	2019	2018
Minoritetsinteresser 1. januar	4.608.707	4.569.630
Andel af årets resultat	15.135	27.152
Andel i egenkapitalbevægelser	11.613	11.925
Minoritetsinteresser 31. december	4.635.456	4.608.707

■ Note 26 Andre hensatte forpligtelser

	Koncern	
	2019	2018
Saldo 1. januar	657.391	518.149
Anvendt i året	-77.891	-39.532
Hensat i året	97	178.774
Saldo 31. december	579.597	657.391

Andre hensatte forpligtelser kan specificeres således:

Pensionsforpligtelser	8.655	9.031
Medfinansieringsprojekter	281.700	344.926
Forpligtelser vedrørende askedepot	6.801	7.761
Forpligtelser vedrørende okkerslam	16.000	16.000
Oprydningsforpligtelse Amagerværket	236.160	237.298
Earn Out forpligtelser vedrørende vindmøller	2.273	14.367
Genetableringsforpligtelse vedrørende vindmøller	28.008	28.008
	579.597	657.391

tkr.

■ **Note 27 Langfristede gældsforpligtelser**

Koncern

	2019	2018
Gældsforpligtelser, der forfalder efter 5 år		
Gæld til realkreditinstitutter	751.857	772.607
Kreditinstitutter i øvrigt	8.705.179	8.234.522
Modtagne forudbetalinger fra kunder	2.523.539	2.102.674
Overdækning	0	203
Anden gæld	13.635	11.745
Periodeafgrænsningsposter	90.933	105.037
	12.085.143	11.226.788

Gældsforpligtelser, der forfalder mellem 1 og 5 år

Gæld til realkreditinstitutter	254.795	237.861
Kreditinstitutter i øvrigt	1.430.566	2.579.538
Modtagne forudbetalinger fra kunder	633.595	394.593
Overdækning	166.386	239.235
Anden gæld	34.606	14.638
Periodeafgrænsningsposter	127.462	245.399
	2.647.410	3.711.264

Langfristede gældsforpligtelser i alt

14.732.553 **14.938.052**

■ **Note 28 Kortfristet del af langfristet gæld**

Koncern

	2019	2018
Gældsforpligtelser, der forfalder indenfor 1 år		
Gæld til realkreditinstitutter	45.793	53.581
Kreditinstitutter i øvrigt	742.428	479.834
Modtagne forudbetalinger fra kunder	126.807	55.212
Overdækning	116.317	31.349
Anden gæld	160.747	44.192
Periodeafgrænsningsposter	173.631	59.740
	1.365.723	723.908

■ **Note 29 Uafregnede forbrugsleverancer**

Koncern

	2019	2018
Uafregnede forbrugsleverancer, fjernvarme	403.180	382.975
Uafregnede forbrugsleverancer, bygas	16.332	16.956
Uafregnede forbrugsleverancer, vand	40.768	33.647
Uafregnede forbrugsleverancer, spildevand	89.580	64.503
	549.860	498.081

tkr.

■ Note 30 Periodeafgrænsningsposter (passiv)

Posten omfatter primært modtaget huslejerabat, som indtægtsføres over en årrække samt modtagne forudbetalinger vedrørende projekter.

■ Note 31 Kontraktlige forpligtelser og eventualposter m.v.

Kontraktlige forpligtelser m.v.	2019	2018
Husleje- og jordlejeforpligtelser	327 mio.kr	326 mio.kr.
Forpligtelse til rådighedsløn for tjenestemænd udlånt fra Københavns Kommune	193 mio.kr	187 mio.kr.
Cashpool-aftale indgået med Danske Bank og Nykredit.	400 mio.kr	400 mio. kr
Serviceaftaler mv.	137 mio.kr	123 mio.kr

Koncernen har indgået jordlejeaftaler vedrørende enkelte vindmøller. Aftalerne løber i 25 til 30 år. Lejen udgør en andel af den årlige produktion og er medtaget i ovenstående beløb.

Koncernen har indgået serviceaftaler vedrørende vindmøllerne. Aftalerne løber i 10 til 15 år fra produktionsstart.

Øvrige eventualposter m.v.

HOFOR er forpligtet til at foretage reetablering, når vindmøller ikke længere anvendes. Det er HOFORs vurdering, at omkostninger til nedtagelse og reetablering opvejes af indtægter ved salg af vindmøllerne (skrotpris), hvorfor der ikke er hensat hertil i regnskabet, bortset fra 30 mio.kr. vedrørende reetablering af en vold på Prøvestenen samt reetablering af Middelgrunden.

Koncernens aktieselskaber er sambeskattede. De af koncernens selskaber, der ikke er ejet 100%, hæfter alene begrænset og subsidiært for danske selskabsskatter. De 100% ejede selskaber hæfter ubegrænset og solidarisk for danske selskabsskatter.

Koncernens datterselskaber hæfter solidarisk for fællesregistrering af moms, med undtagelse af:

- HOFOR Holding A/S
- HOFOR Spildevand Holding A/S
- HOFOR Vand Holding A/S
- BIOFOS Holding A/S samt underliggende datterselskaber

HOFOR Fjernvarme P/S har to igangværende sager hos Energistyrelsen relateret til kontrol af energibesparelser, herunder tilskud til it- og serverprojekter. Såfremt sagerne medfører, at HOFOR Fjernvarme P/S får underkendt projekterne og dermed ikke når målet for energibesparelser, vil selskabet umiddelbart skulle afholde yderligere udgifter til opnåelse af målet. Som udgangspunkt kan sådanne udgifter medregnes som omkostninger til energibesparelser og dermed indregnes i varmeprisen. Underkendte projekter vil derfor som udgangspunkt ikke få væsentlig betydning for selskabets økonomiske stilling. Sagerne er på nuværende tidspunkt ikke afgjort, og sagernes sandsynlige udfald og konsekvens kan ikke opgøres med sikkerhed.

Koncernen er part i enkelte løbende retssager og tvister i tilknytning til driften. Det er ledelsens opfattelse, at udfaldet af disse retssager ikke vil påvirke koncernens finansielle stilling ud over de tilgodehavender og forpligtelser, der er indregnet i balancen pr. 31. december 2019.

tkr.

■ Note 32 Pantsætninger og sikkerhedsstillelser

Gæld i realkreditinstitutter

Til sikkerhed for gæld i realkreditinstitutter, 1.902,6 mio.kr., er der givet pant i grund samt ejendom med tilhørende anlæg, maskiner og netaktiver, hvis regnskabsmæssige værdi pr. 31. december 2019 udgør 2.641,8 mio.kr.

Bevilling til el-produktion

HOFOR Energiproduktion A/S har pr 1. januar 2014 af Energistyrelsen modtaget bevilling til at drive elproduktion i henhold til § 10 i lov om elforsyning. Bevillingen er gældende i 20 år fra bevillingsdatoen under visse vilkår, herunder at virksomheden kan dokumentere, at denne har den fornødne tekniske og finansielle kapacitet. Til bedømmelse af HOFOR Energiproduktion A/S' finansielle kapacitet har Energistyrelsen lagt en moderselskabserklæring fra HOFOR Forsyning Holding P/S til grund. HOFOR Forsyning Holding P/S garanterer i denne overfor Energistyrelsen for alle forpligtelser, som HOFOR Energiproduktion A/S måtte have eller få i henhold til den udstedte bevilling til elproduktion. Forpligtelsen er pr. 31. december 2019 begrænset til 211 mio. kr. som årligt opskrives med 3%.

Straksbetalinger

Varmeselskaberne HOFOR Fjernvarme P/S og CTR I/S har købt rettighederne til samlet set 87% af kapaciteten på Amagerværkets blok 1 og 87% på den kommende blok 4. Selskaberne har betalt for denne kapacitetsret ved en straksbetaling frem for at betale løbende over varmeprisen. Denne finansieringsmodel er velkendt i varmebranchen, da fjernvarmeselskaberne kan finansiere sig billigere end kraftvarmeselskaberne, hvilket giver grundlag for en lavere fjernvarmepris.

Energitilsynet har ved flere lejligheder forholdt sig til finansieringsmodellen og har tilkendegivet, at modellen er i overensstemmelse med varmforsyningsloven under visse betingelser. En af disse betingelser er, at kraftværksejeren skal stille sikkerhed overfor varmekøberen for tilbagebetaling af straksbetalingen ved førtidigt ophør af kraftvarmeblokken i form af en moderselskabsgaranti, bankgaranti eller anden tilsvarende sikkerhed. HOFOR Forsyning Holding P/S har på den baggrund garanteret over for HOFOR Fjernvarme P/S og CTR I/S, at selskabet opfylder forpligtelsen til at tilbagebetale den del af straksbetalingen, som HOFOR Energiproduktion A/S ikke måtte have opnået endelig ret til ved førtidigt ophør af varmetaftalerne, der ligger til grund for straksbetalingen. Forpligtelsen er begrænset til henholdsvis 1,4 mia. kr. overfor HOFOR Fjernvarme P/S og 3,3 mia. kr. overfor CTR I/S og nedskrives lineært over aftalernes løbetid – for blok 1 frem til 2029 og for blok 4 først fra blokkens idriftsættelse og 30 år frem.

Renteswaps

Lån i HOFOR Energiproduktion A/S, HOFOR Vind A/S og HOFOR Fjernkøling A/S optages som udgangspunkt som variable realkreditlån med en tilknyttet swap. HOFOR Holding A/S har i den forbindelse indgået en ISDA Master Agreement med Danske Bank, og modselskabet har endvidere kautioneret som selvskyldnerkautionist for opfyldelse af enhver forpligtelse, som de tre selskaber har eller måtte få under de indgåede ISDA aftaler med banken. Forpligtelsen er ikke begrænset beløbsmæssigt.

Garanti vindmøller

HOFOR har stillet garanti overfor Energistyrelsen i relation til vindmøllerne på Middelgrunden. Garantibeløbet udgør 45 mio.kr. HOFOR har endvidere stillet ubegrænset garanti overfor Energistyrelsen i relation til en konkret forundersøgelse.

Selvskyldnerkautioner

HOFOR Energiproduktion A/S har stillet selvskyldnerkaution for andre kapitalandele. Selvskyldnerkautionen er begrænset til 1,3 mio. kr.

tkr.

■ Note 33 Afledte finansielle instrumenter

Som led i sikring af indregnede og ikke indregnede transaktioner anvender koncernen sikringsinstrumenter såsom valutaterminskontakter og renteswaps.

HOFOR Energiproduktion A/S har afdækket forventede valutarisici vedrørende varesalg og varekøb indenfor det førstkomende år med valutaterminskontrakter. Desuden er afdækket enkelte større mulige fremtidige transaktioner med betydelige risici efter det førstkomende år med valutaoptioner.

HOFOR Energiproduktion A/S, HOFOR Vind A/S og HOFOR Fjernkøling A/S har endvidere afdækket renterisici ved hjælp af renteswaps, hvorved variable rentebetalinger omlægges til faste rentebetalinger.

Prissikring

Instrument	Mængde, MWh	Grundlag	Løbetid	Modpart	Dagsværdi
Future - indtægt	153.595	SYCPH	0-1 år	SEB	1.347,5
	129.379	SYS	0-1 år	SEB	5.763,0
	17.520	SYARH	1-3 år	SEB	4,6
	43.800	SYCPH	1-3 år	SEB	179,1
	157.680	SYS	1-3 år	SEB	1.565,4
Future - udgift	-26.352	SYARH	0-1 år	SEB	-96,7
	-87.840	SYCPH	0-1 år	SEB	-442,4
	-63.624	SYS	0-1 år	SEB	-2.697,1
	-8.760	SYARH	1-3 år	SEB	-41,4
	-131.400	SYCPH	1-3 år	SEB	-472,9
	-43.800	SYS	1-3 år	SEB	-211,6

Rente- og valutasikring

Selskab	Derivater	Startdato	Udløbsdato	Ref.rente	Fast rente	Hovedstol	Dagsværdi
HOFOR Energiproduktion A/S	Renteswap	20.09.2016	31.12.2044	CIBOR 6	1,31%	800.000,0	-88.714,5
	Renteswap	25.02.2015	29.12.2034	CIBOR 6	1,00%	147.433,7	-7.782,1
HOFOR Vind A/S	Renteswap	13.02.2015	31.03.2035	Euribor 3	0,84%	6.182,3	-2.012,4
	Renteswap	01.02.2016	31.12.2035	Euribor 3	0,89%	8.774,2	-3.285,7
	Renteswap	17.06.2016	31.12.2036	Euribor 3	0,63%	4.400,0	-1.078,7
	Renteswap	21.12.2018	30.12.2037	Euribor 3	1,38%	300.000,0	-26.390,7
	Renteswap	10.05.2018	31.12.2037	Euribor 3	1,11%	4.520,0	-2.537,8
	Renteswap	17.06.2016	31.12.2037	Euribor 3	0,77%	14.100,0	-4.860,7
	Valutaswap	10.03.2018	31.03.2020	Euribor 3	0,75%	138.000,7	596,4
Ravlundvej Wind Park ApS	Renteswap	13.02.2015	31.03.2035	Euribor 3	0,84%	7.043,0	-2.292,5
	Valutaswap	10.03.2018	31.03.2020	Euribor 3	0,77%	48.192,4	176,6
Tjørneby Wind Park ApS	Renteswap	13.02.2015	31.03.2035	Euribor 3	0,84%	21.478,3	-6.991,3
	Valutaswap	10.03.2018	31.03.2020	Euribor 3	0,77%	146.967,5	538,7
HOFOR Fjernkøling A/S	Renteswap	25.02.2015	31.03.2026	CIBOR 6	0,94%	150.000,0	-4.158,2
	Renteswap	30.04.2019	31.03.2034	CIBOR 6	0,68%	50.000,0	-1.465,1
	Renteswap	09.05.2019	30.06.2034	CIBOR 6	1,06%	1.704,8	-2.529,7

tkr.

■ Note 34 Udskudt skat

Koncern

	2019	2018
Udskudt skat 1. januar	0	0
Årets regulering af udskudt skat	-10.063	-2.478
Årets regulering af udskudt skat vedr. tidligere år	717	67.962
Årets værdiregulering af udskudt skatteaktiv	9.346	-65.484
Udskudt skat 31. december	0	0

Udskudt skat fordeler sig således:

Immaterielle anlægsaktiver	-13.651	-20.658
Materielle anlægsaktiver	-62.722	-55.463
Tilgodehavender	-727	297
Over-/underdækninger	42.956	52.940
Hensatte forpligtelser	69.504	58.067
Tilslutningsbidrag	45.612	44.680
Andre midlertidige forskelle	-1.716	-1.715
Skattemæssige underskud	112.188	113.584
Nedskrivning af skatteaktiv	-191.444	-191.732
	0	0

■ Note 35 Nærtstående parter

HOFOR Forsyning Holding P/S' nærtstående parter omfatter følgende:

Bestemmende indflydelse

Københavns Kommune. Grundlaget er enejeerskab af HOFOR Forsyning Holding P/S

Øvrige nærtstående parter, som virksomheden har haft transaktioner med

HOFOR Holding A/S, HOFOR A/S, HOFOR Fjernkøling A/S, HOFOR Bygas P/S og HOFOR Fjernvarme P/S.

Transaktioner med nærtstående parter

I årsregnskabet oplyses alene om transaktioner med nærtstående parter, der ikke er gennemført på normale markedsvilkår. Alle transaktioner med nærtstående parter i regnskabsåret er gennemført på normale markedsvilkår.

tkr.

■ Note 36 Væsentlige usikkerheder og usædvanlige forhold

Kapitalberedskab

HOFOR Vand København A/S og HOFOR Spildevand København A/S refinansierede i 2015 det obligationslån i KommuneKredit, som selskaberne havde optaget i 2008 til indfrielse af tidligere gældsbreve til Københavns Kommune. Der var tale om lån på 4,8 mia. kr., som blev refinansieret i KommuneKredit med et stående lån med forfald i 2025. HOFOR Holding A/S overtog i 2015 lånene. Til gengæld har HOFOR Vand København A/S og HOFOR Spildevand København A/S optaget et internt lån hos HOFOR Holding A/S på samme betingelser, som HOFOR Holding A/S' lån i KommuneKredit. Renterne på lånet kan med den nuværende lovgivning ikke indregnes i taksterne. Derved opstår der løbende et særligt finansieringsbehov. Københavns Kommune har givet tilsagn om at ville indskyde kapital i HOFOR Vand København A/S og HOFOR Spildevand København A/S for at sikre, at selskaberne er i stand til at betale renter på lånet. Indskuddet kan maksimalt udgøre renteudgifterne ved det lånekonverterede gældsbrief.

AMV3 overskudsdeling

I henhold til tillæg til HOFOR Energiproduktion A/S' aftale med Centralkommunernes Transmissionselskab I/S (CTR) om levering af varme fra Amagerværkets blok 3 (AMV3) skal et eventuelt overskud i årets resultat for AMV3 tilbageføres til CTR til brug for nedsættelse af varmeprisen. Der er imellem HOFOR Energiproduktion A/S og CTR lavet et tillæg til denne aftale hvor overskudsdeling vedrørende AMV3 beregnes samlet for 2019 og 2020. Overskuddet for 2019 er foreløbigt opgjort til 25,5 mio.kr. På balancedagen er forpligtelsen vedrørende nedsættelse af varmeprisen som følge af overskudsdelingen med CTR til 0 kr. Den samlede opgørelse af overskud for 2019 og 2020 er baseret på estimater, og denne samt opgørelsen af forpligtelsen, er dermed forbundet med væsentlig usikkerhed.

■ Note 37 Honorar til generalforsamlingsvalgt revisor

tkr.	Koncern		Modervirksomhed	
	2019	2018	2019	2018
Samlet honorar	5.264	5.521	135	133
<i>Kan specificeres således</i>				
Honorar vedrørende lovpligtig revision	1.730	1.701	135	133
Erklæringsopgaver med sikkerhed	1.105	574	0	0
Skatterådgivning	1.285	959	0	0
Andre ydelser	1.143	1.535	0	0
	5.264	4.769	135	133

tkr.

■ **Note 38 Pengestrøm fra primært drift før ændringer i driftskapital**

Koncern

	2019	2018
Driftsresultat	290.633	927.478
<i>Regulering af ikke-likvide driftsposter m.v.</i>		
Afskrivninger	1.270.089	1.832.938
Øvrige	-21.428	177.770
	1.539.294	2.938.186

■ **Note 39 Ændring af driftskapital**

Koncern

	2019	2018
Ændring i varebeholdninger	-45.483	-8.544
Ændring i tilgodehavender	205.481	-418.990
Ændring i leverandører og anden gæld mv.	-39.157	-374.770
	120.841	-802.303

Anvendt regnskabspraksis

Årsrapporten for HOFOR Forsyning Holding P/S for 2019 er aflagt i overensstemmelse med årsregnskabslovens bestemmelser for klasse C-virksomheder (stor).

Årsregnskabet aflagt efter samme regnskabspraksis som sidste år.

Årsrapporten for 2019 er aflagt i tkr.

Omregning af fremmed valuta

Transaktioner i fremmed valuta omregnes ved første indregning til transaktionsdagens kurs. Valutakursdifferencer, der opstår mellem transaktionsdagens kurs og kursen på betalingsdagen, indregnes i resultatopgørelsen under finansielle indtægter og omkostninger. Hvis valutapositionen anses for sikring af fremtidige pengestrømme, indregnes værdireguleringerne direkte på egenkapitalen.

Tilgodehavender, gæld og andre monetære poster i fremmed valuta omregnes til balancedagens valutakurs. Forskellen mellem balancedagens kurs og kursen på tidspunktet for tilgodehavendets eller gældsforpligtelsens opståen eller indregning i seneste årsrapport indregnes i resultatopgørelsen under finansielle indtægter og omkostninger. Anlægsaktiver, der er indkøbt i fremmed valuta, indregnes til kursen på transaktionsdagen.

Koncernregnskabet

Koncernregnskabet omfatter modervirksomheden HOFOR Forsyning Holding P/S samt dattervirksomheder, hvori HOFOR Forsyning Holding P/S direkte eller indirekte besidder mere end 50 pct. af stemmerettighederne eller på anden måde har bestemmende indflydelse. Virksomheder, hvori koncernen besidder mellem 20 pct. og 50 pct. af stemmerettighederne og udøver betydelig, men ikke bestemmende indflydelse, betragtes som associerede virksomheder.

Koncernregnskabet udarbejdes som et sammendrag af modervirksomheden og de tilknyttede virksomheders regnskaber opgjort efter koncernens regnskabspraksis. Regnskabsposter med ensartet indhold sammenlægges og efterfølgende foretages eliminering af koncerninterne indtægter og omkostninger, aktiebesiddelser, interne mellemværender og udbytter samt realiserede og urealiserede fortjenester og tab ved transaktioner mellem de konsoliderede virksomheder.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder udlignes med de tilknyttede virksomheders regnskabsmæssige indre værdi på overtagelsestidspunktet.

Nyerhvervede eller nystiftede virksomheder indregnes i koncernregnskabet fra anskaffelsestidspunktet. Solgte eller afviklede virksomheder

indregnes i den konsoliderede resultatopgørelse frem til afståelsestidspunktet. Sammenligningstal korrigeres ikke for nyerhvervede, solgte eller afviklede virksomheder.

Opgørelse af goodwill

Fortjeneste eller tab ved afhændelse af dattervirksomheder og associerede virksomheder opgøres som forskellen mellem afhændelsessummen og den regnskabsmæssige værdi af nettoaktiver på salgstidspunktet inkl. ikke-afskrevet goodwill og forventede omkostninger til salg eller afvikling.

Ved køb af nye virksomheder anvendes overtagelsesmetoden, hvorefter de nytilkøbte virksomheders identificerede aktiver og forpligtelser måles til dagsværdi på erhvervelsestidspunktet. Der indregnes en hensat forpligtelse til dækning af omkostninger ved besluttede og offentliggjorte omstruktureringer i den erhvervede virksomhed i forbindelse med købet. Der tages hensyn til skatteeffekten af de foretagne omvurderinger.

Positive forskelsbeløb (goodwill) mellem kostpris og dagsværdi af overtagne identificerede aktiver og forpligtelser, inkl. hensatte forpligtelser til omstrukturering, indregnes under immaterielle anlægsaktiver og afskrives systematisk over resultatopgørelsen efter en individuel vurdering af den økonomiske levetid. Goodwill fra erhvervede virksomheder kan reguleres indtil udgangen af året efter anskaffelsen.

Minoritetsinteresser

I koncernregnskabet indregnes dattervirksomhedernes regnskabsposter 100 pct. Minoritetsinteressernes andel af årets resultat og af egenkapitalen i dattervirksomheder, der ikke ejes 100 pct., indgår som en del af koncernens resultat henholdsvis egenkapital, men præsenteres separat.

Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter indregnes første gang i balancen til kostpris og måles efterfølgende til dagsværdi. Positive og negative dagsværdier af afledte finansielle instrumenter indgår i andre tilgodehavender, henholdsvis anden gæld.

Ændring i dagsværdien af afledte finansielle instrumenter, der er klassificeret som og opfylder kriterierne for sikring af dagsværdien af et indregnet aktiv eller en indregnet forpligtelse, indregnes i resultatopgørelsen sammen med ændringer i dagsværdien af det sikrede aktiv eller den sikrede forpligtelse.

Ændringer i dagsværdien af afledte finansielle instrumenter, der er klassificeret som og opfylder betingelserne for sikring af fremtidige pengestrømme, indregnes i andre tilgodehavender eller anden gæld

og i egenkapitalen. Resulterer den fremtidige transaktion i indregning af aktiver eller forpligtelser, overføres beløb, som tidligere er indregnet under egenkapitalen, til kostprisen for henholdsvis aktivet eller forpligtelsen. Resulterer den fremtidige transaktion i indtægter eller omkostninger, overføres beløb, som er indregnet i egenkapitalen, til resultatopgørelsen i den periode, hvor det sikrede påvirker resultatopgørelsen.

For afledte finansielle instrumenter, som ikke opfylder betingelserne for behandling som sikringsinstrumenter, indregnes ændringer i dagsværdi løbende i resultatopgørelsen.

Under-/overdækning

Koncernens vand- og spildevandselskaber er underlagt en indtægtsramme i henhold til Bekendtgørelse om økonomiske rammer for vand-selskaber. Indtægtsrammen medfører en regnskabsmæssig over-/underdækning, som er udtryk for forskellen mellem den for året udmeldte indtægtsramme og de faktiske indtægter omfattet heraf. Såfremt de samlede indtægter er større end den udmeldte indtægtsramme indregnes en forpligtelse (mellemlægning med kunder - overdækning), tilsvarende indregnes et tilgodehavende (mellemlægning med kunder - underdækning) hvis de samlede indtægter er lavere end den udmeldte indtægtsramme, og hvis underdækningen forventes opkrævet.

Den beregnede indtægtsramme består af det historiske økonomiske grundlag, ikke påvirkelige omkostninger, periodevise omkostninger, historiske over-/underdækninger og tillæg

Resultatopgørelsen

Nettoomsætning

Indtægterne, som omfatter salg af vand, bidrag for vandafledning, rensningsydelser, produktion og salg af varme, el, fjernkøling og bygas indregnes i resultatopgørelsen, hvis levering har fundet sted inden årets udgang, og hvis indtægten kan opgøres pålideligt og forventes modtaget. Nettoomsætningen indregnes ekskl. moms og afgifter samt med fradrag af rabatter i forbindelse med salget.

Årets over-/underdækning i varme-, vand- og spildevandsaktiviteterne indregnes i omsætningen.

Igangværende arbejder for fremmed regning indregnes i takt med, at arbejdet udføres. Dermed svarer nettoomsætningen til salgsværdien af årets udførte arbejder (produktionsmetoden). Nettoomsætningen indregnes, når de samlede indtægter og omkostninger på det igangværende arbejde og færdiggørelsesgraden på balancedagen kan opgøres pålideligt, og det er sandsynligt, at de økonomiske fordele, herunder betalinger vil tilgå selskabet.

HOFOR Energiproduktion A/S modtager løbende betalinger fra kunderne til dækning af drift, vedligeholdelse, modningsomkostninger samt reinvesteringer på værket. Reinvesteringerne og modningsomkostnin-

ger, der sædvanligvis udgør væsentlige beløb, aktiveres og afskrives iht. selskabets anvendte regnskabspraksis herfor. Konsekvensen af ovenstående er som udgangspunkt, at hele betalingen relateret til reinvesteringer og modningsomkostninger skal indtægtsføres i takt med modtagelse heraf. Selskabets daglige ledelse har vurderet, at dette indregningsprincip vil medføre en betydelig manglende matchning mellem indtægter og omkostninger og ikke vil medføre retvisende regnskaber, hvorfor ledelsen har valgt at periodisere betalingerne med henvisning til årsregnskabslovens krav om at sikre det retvisende billede, jf. årsregnskabsloven § 11 stk. 3. Fravigelsen har alene betydning for resultatopgørelsen, hvor resultatet er negativt påvirket med 11.235 tkr. i indeværende regnskabsår.

I HOFOR Fjernkøling A/S indtægtsføres tilslutningsafgifter/investeringsbidrag, der er opnået endelig ret til, over en skønnet gennemsnitlig kontraktperiode på 15 år. Ledelsen vurderer, at der erhverves endelig ret til investeringsbidrag betalt af fjernkølingskunderne ved færdigmelding af stik til skel. Fuld indtægtsførelse på dette tidspunkt medfører dog manglende matching mellem indtægter og omkostninger (primært afskrivninger) i anlæggenes levetid, hvorfor ledelsen har valgt at periodisere investeringsbidragene med henvisning til årsregnskabslovens krav om at sikre det retvisende billede, jf. årsregnskabslovens § 11 stk. 3. Fravigelsen har alene betydning for resultatopgørelsen, hvor resultatet er positivt påvirket heraf med 6.916 tkr. i indeværende regnskabsår.

Andre driftsindtægter

Andre driftsindtægter indeholder regnskabsposter af sekundær karakter i forhold til virksomhedernes hovedaktivitet, herunder fortjeneste ved salg af immaterielle og materielle anlægsaktiver.

Omkostninger til råvarer og hjælpematerialer

Omkostninger til råvarer og hjælpematerialer indeholder det forbrug af råvarer og hjælpematerialer, der er anvendt for at opnå årets omsætning. Posten omfatter blandt andet køb af varme, brændsler og energiomkostninger i forbindelse med produktion.

Andre eksterne omkostninger

Andre eksterne omkostninger omfatter omkostninger til administration, lokaler, vedligeholdelse af produktionsanlæg (netaktiver) og tab på debitorer m.v. Endvidere indregnes tab ved salg af immaterielle og materielle anlægsaktiver.

Personaleomkostninger

Personaleomkostninger indeholder lønninger, vederlag, pensioner og omkostninger til social sikring til koncernens ansatte, herunder direktion og bestyrelse.

Af- og nedskrivninger

Af- og nedskrivninger indeholder årets af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle anlægsaktiver.

Resultat af kapitalandele i tilknyttede virksomheder og associerede virksomheder

I modervirksomhedens resultatopgørelse indregnes den forholdsmæssige andel af de enkelte tilknyttede virksomheders resultat efter skat efter fuld eliminering af intern avance/tab.

I både koncernens og modervirksomhedens resultatopgørelser indregnes den forholdsmæssige andel af de associerede virksomheders resultat efter skat efter eliminering af forholdsmæssig andel af intern avance/tab.

Finansielle indtægter og omkostninger

Finansielle indtægter og omkostninger indregnes i resultatopgørelsen med de beløb, der vedrører regnskabsåret. Finansielle poster omfatter bl.a. renteindtægter og -omkostninger, realiserede og urealiserede kursgevinster og -tab vedrørende værdipapirer, gæld og transaktioner i fremmed valuta, amortisering af finansielle aktiver og forpligtelser samt tillæg og godtgørelser under á conto skatteordningen m.v. Værdireguleringer af andre kapitalandele, der er anlægsaktiver, indregnes endvidere under finansielle poster.

Skat af årets resultat

Modervirksomheden er ikke selvstændig skattepligtig, men koncernens aktieselskaber er omfattet af de danske regler om tvungen sambeskatning for HOFOR-koncernen, hvor HOFOR Holding A/S er administrationselskab. Den aktuelle danske selskabsskat fordeles ved afregning af sambeskatningsbidrag mellem de sambeskattede virksomheder i forhold til disses skattepligtige indkomster. I tilknytning hertil modtager virksomheder med skattemæssigt underskud sambeskatningsbidrag fra virksomheder, der har kunnet anvende dette underskud til nedsættelse af eget skattemæssigt overskud.

Årets skat, der består af årets aktuelle selskabsskat, ændring i udskudt skat samt reguleringer vedrørende tidligere år, indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til resultat, og direkte i egenkapitalen med den del, der kan henføres til bevægelser direkte i egenkapitalen.

Balance

Immaterielle anlægsaktiver

Systemudvikling (it-systemer)

It-systemer måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

It-systemer afskrives over den vurderede økonomiske brugstid. Afskrivningsperioden udgør sædvanligvis 3 til 10 år.

Udviklingsprojekter

Udviklingsomkostninger omfatter omkostninger, gager og afskrivninger, der direkte og indirekte kan henføres til udviklingsaktiviteter.

Udviklingsomkostninger, der er indregnet i balancen, måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

Efter færdiggørelsen af udviklingsarbejdet afskrives udviklingsomkostninger lineært over den vurderede økonomiske brugstid. Afskrivningsperioden udgør sædvanligvis 3 år.

Takstrettigheder

Pensionsforpligtelser

Miljøstyrelsen har i relation til vand- og spildevandsvirksomheder udtalt, at afskrivningen af de historiske tjenestemandspensioner kan indregnes i de fremtidige takster over for selskabets kunder.

Miljøstyrelsen har ikke fastsat en afskrivningsperiode men har meddelt, at afskrivningen bør ske under hensyntagen til en fornuftig udvikling i taksterne men samtidigt således, at afskrivningen ikke strækker sig over en relativ lang periode.

Vand- og spildevandsvirksomhederne har valgt at indregne takstrettigheder over 7-25 år.

Denne periode skønnes at svare til den periode, som takstrettighederne forventes at kunne indregnes over.

Denne legale ret er klassificeret som et immaterielt anlægsaktiv som følge af, at retten har en fremtidig nytteværdi for koncernen. Retten modsvarer pensionsforpligtelsen, som koncernen har over for tjenestemænd, som har været tilknyttet forsyningsaktiviteterne i ejerkommunerne.

Medfinansieringsprojekter

I henhold til Bekendtgørelse om spildevandsforsyningselskabers medfinansiering af kommunale og private projekter vedrørende tag- og overfladevand kan selskabet medfinansiere projekter og i taksterne indregne omkostninger, som efter en konkret vurdering er nødvendige af hensyn til klimaprojekters håndtering af tag- og overfladevand herunder omkostninger til investering, drift og vedligeholdelse samt omkostninger til retablering. Projektejer er således ikke spildevandselskabet, men spildevandsselskabet opnår ved at forpligte sig til at finansiere projektet en tilsvarende opkrævningsret hos forbrugerne.

Når der modtages meddelelse fra Forsyningssekretariatet om godkendelse af et klimaprojekt i prisloftet indregnes en finansiel forpligtelse (Andre hensættelser) svarende til den investeringssum som spildevandsselskabet har forpligtet sig til at finansiere. Der indregnes samtidig et tilsvarende aktiv (Takstrettighed). Når projekterne afsluttes, opgøres den endelige forpligtelse for spildevandsselskabet og posten flyttes derfor fra hensatte forpligtelser til gældsforpligtelser. Afdrag til projektejer modregnes i forpligtelsen, og opkrævninger hos forbrugerne til dækning af investeringen modregnes i takstrettighederne.

De årlige driftsomkostninger og finansielle omkostninger vedrørende klimaprojektet som spildevandsselskabet også finansierer, indregnes i nettoomsætningen og i relevante omkostningsposter i takt med at de afholdes/opkræves. Hvis projekter ikke forventes gennemført, reguleres regnskabsposten Takstrettighed og Andre hensættelser.

Kapacitetsrettigheder

Kapacitetsrettigheder omfatter ret til at aftage varme fra varmeproducenter i en given periode. Ved aftalens indgåelse sker der en forudbetaling for hele aftaleperioden. Kapacitetsrettighederne afskrives lineært, svarende til den periode kontrakten gælder.

CO₂-kvoter

CO₂-kvoter, i form af udslipsrettigheder, måles til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger.

Udslipsrettigheder amortiseres i takt med den faktiske udledning af CO₂. I det omfang den faktiske udledning overstiger de tildelte og erhvervede CO₂-rettigheder, indregnes dagsværdien af de yderligere CO₂-rettigheder, som selskabet er forpligtet til at afregne, som en forpligtelse. Afskrivningsgrundlaget for udslipsrettigheder opgøres under hensyntagen til rettighedernes scrapværdi, hvis værdi afhænger af, om rettigheden forventes anvendt eller solgt. Scrapværdien for CO₂-rettigheder, der forventes anvendt, er kr. 0.

Goodwill herunder brugsrettigheder

Ved køb af dattervirksomheder opgøres på anskaffelsestidspunktet forskellen mellem kostprisen og den regnskabsmæssige indre værdi i den købte virksomhed, efter at de enkelte aktiver og forpligtelser er reguleret til dagsværdi (overtagelsesmetoden). Herunder fradrages eventuelle besluttede omstrukturingshensættelser vedrørende den overtagne virksomhed. Resterende positive forskelsbeløb indregnes i balancen under immaterielle anlægsaktiver som goodwill, der afskrives lineært over forventet brugstid. Resterende negative forskelsbeløb indregnes i balancen under periodeafgrænsningsposter som negativ goodwill.

Koncernens goodwill relaterer sig til merværdi i købsprisen af vindmølleprojekter i HOFOR Vind A/S. Idet vindmøllernes forventede levetid er på 25 år samt, at HOFOR har erhvervet brugsrettighed til den fysiske lokation for vindmøllerne i 25 år i forbindelse med etablering af vindmøllerne, afskrives goodwill over 25 år.

Fortjeneste eller tab ved salg af immaterielle anlægsaktiver opgøres som forskellen mellem salgsprisen reduceret med salgsmkostninger og den regnskabsmæssige værdi på salgstidspunktet og indregnes i resultatopgørelsen under andre driftsindtægter henholdsvis andre eksterne omkostninger.

Materielle anlægsaktiver

Materielle anlægsaktiver vedrørende serviceaktiviteten samt fjernkøling, vind- og kraftvarmeværksaktiviteten

Materielle anlægsaktiver måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til brug.

Der foretages lineære afskrivninger over den forventede brugstid, baseret på en vurdering af aktivernes forventede brugstid.

Afskrivningsgrundlaget opgøres under hensyntagen til aktivets restværdi efter afsluttet brugstid og reduceres med eventuelle nedskrivninger. Afskrivningsperioden og restværdien fastsættes på anskaffelsestidspunktet og revurderes årligt. Overstiger restværdien aktivets regnskabsmæssige værdi, ophører afskrivning.

Ved ændring i afskrivningsperioden eller restværdien indregnes virkningen for afskrivninger fremadrettet som en ændring i regnskabsmæssigt skøn.

Materielle anlægsaktiver vedrørende vand- og spildevandsaktiviteterne

Anskaffelseskost for aktiver erhvervet 31. december 2009 eller tidligere

Materielle anlægsaktiver anskaffet før 1. januar 2010 er målt til standardpriser med fradrag af akkumulerede afskrivninger baseret på standardlevetider. Standardpriser og standardlevetider er udmeldt af Forsyningssekretariatet i forbindelse med opgørelsen af den reguleringsmæssige åbningsbalance.

Standardværdierne anført ovenfor vurderes at være udtryk for, at materielle anlægsaktiver er målt til dagsværdien af anlæggene, idet standardværdierne giver selskabet ret til at opkræve et beløb svarende til standardværdierne hos forbrugerne over en årrække.

Anskaffelseskost for aktiver erhvervet 1. januar 2010 eller senere

Materielle anlægsaktiver anskaffet 1. januar 2010 eller senere måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Kostpris omfatter anskaffelsesprisen og omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug.

Der foretages lineære afskrivninger over den forventede brugstid, baseret på en vurdering af aktivernes forventede brugstider.

Afskrivningsgrundlaget opgøres under hensyntagen til aktivets restværdi efter afsluttet brugstid og reduceres med eventuelle nedskrivninger. Afskrivningsperioden og restværdien fastsættes på

anskaffelsestidspunktet og revurderes årligt. Overstiger restværdien aktivets regnskabsmæssige værdi, ophører afskrivning.

Ved ændring i afskrivningsperioden eller restværdien indregnes virkningen for afskrivninger fremadrettet som en ændring i regnskabsmæssigt skøn.

Materielle anlægsaktiver vedrørende varmeaktiviteten **Anskaffelsesværdi for aktiver erhvervet 31. december 2001 eller tidligere**

Grunde og bygninger

Bygningsdele, som ikke indgår i målingen af tekniske anlæg (produktions- og distributionsaktiver), måles til den offentlige ejendomsvurdering pr. 1. januar 2002.

Produktions- og distributionsaktiver (netaktiver)

Produktions- og distributionsaktiver (netaktiver) anskaffet før 1. januar 2002 er værdiansat med udgangspunkt i en standardpris pr. aktiv (genanskaffelsespris). Afskrivningsgrundlaget for aktiverne er genanskaffelsesprisen pr. 1. januar 2002.

Anskaffelsesværdi for aktiver erhvervet 1. januar 2002 eller senere

Bygninger, tekniske anlæg og maskiner samt netaktiver anskaffet efter 1. januar 2002 måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger, der er knyttet direkte til anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til brug.

Der foretages lineære afskrivninger over den forventede brugstid, baseret på en vurdering af aktivernes forventede brugstider.

Afskrivningsgrundlaget opgøres under hensyntagen til aktivets restværdi efter afsluttet brugstid og reduceres med eventuelle nedskrivninger. Afskrivningsperioden og restværdien fastsættes på anskaffelsestidspunktet og revurderes årligt. Overstiger restværdien aktivets regnskabsmæssige værdi, ophører afskrivning.

Ved ændring i afskrivningsperioden eller restværdien indregnes virkningen for afskrivninger fremadrettet som en ændring i regnskabsmæssigt skøn.

Materielle anlægsaktiver vedrørende bygasaktiviteten **Anskaffelsesværdi for aktiver erhvervet 31. december 2001 eller tidligere**

Grunde

Grunde måles til den offentlige ejendomsvurdering pr. 1. januar 2002.

Produktions- og distributionsaktiver (netaktiver)

Produktions- og distributionsaktiver måles med udgangspunkt i en

standardpris pr. aktiv pr. 1. januar 2002. Tilsvarende er der fastsat en forventet brugstid for et nyt aktiv. For hvert aktiv skønnes restlevetiden og ved at fratække denne fra den forventede brugstid på et nyt aktiv, kan der beregnes et investeringstidspunkt. Afskrivningsgrundlaget for et aktiv er genanskaffelsesprisen (standardprisen) på opgørelsestidspunktet. Målingen af aktivet på opgørelsestidspunktet beregnes ved at trække lige store årlige afskrivninger fra afskrivningsgrundlaget for den tid, aktivet beregningsmæssigt har været i brug. Herved opgøres den værdi, hvormed aktivet indregnes i årsrapporten.

Anskaffelsesværdi for aktiver erhvervet 1. januar 2002 eller senere

Grunde, tekniske anlæg og maskiner samt netaktiver anskaffet efter 1. januar 2002 måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen og omkostninger, der er knyttet direkte til anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til brug.

Der foretages lineære afskrivninger over den forventede brugstid, baseret på en vurdering af aktivernes forventede brugstider.

Afskrivningsgrundlaget opgøres under hensyntagen til aktivets restværdi efter afsluttet brugstid og reduceres med eventuelle nedskrivninger. Afskrivningsperioden og restværdien fastsættes på anskaffelsestidspunktet og revurderes årligt. Overstiger restværdien aktivets regnskabsmæssige værdi, ophører afskrivning.

Ved ændring i afskrivningsperioden eller restværdien indregnes virkningen for afskrivninger fremadrettet som en ændring i regnskabsmæssigt skøn.

Forudbetalte anlæg

Forudbetalte anlæg omfatter andel af produktionsanlæg, som der er modtaget forudbetaling for fra koncernens kunder i henhold til indgået leveringsaftale. Vattenfall A/S indgik i januar 2009 tillægsaftale B til aftale om levering af varme fra Amagerværkets Blok 1 (AMV1) med CTR. Tillægsaftalen omfatter forudbetaling vedrørende anlægsomkostninger til etablering af AMV1. Aftalen er overdraget til HOFOR Energiproduktion A/S i forbindelse med selskabets overtagelse af Amagerværket pr. 1. januar 2014.

Forudbetalte anlæg opstod som en reklassifikation fra produktionsanlæg af den del af anskaffelsessummen for AMV1, som CTR allerede har afregnet.

Forudbetalte anlæg behandles regnskabsmæssigt som materielle anlægsaktiver vedrørende varmeaktiviteten, og afskrives lineært over 20 år. Forudbetalingen opstod som modpost til nævnte forudbetaling fra CTR. Forudbetalingen (inklusive betalte byggerenter) indtægtsføres lineært over kontraktperioden på 20 år.

Afskrivninger

De forventede brugstider for materielle anlægsaktiver er:

- ▶ Bygninger 30-75 år
- ▶ Produktionsanlæg og maskiner (netaktiver) 2-75 år
- ▶ Andre anlæg, driftsmateriel og inventar 3-30 år
- ▶ Forudbetalte anlæg 20 år

Anskaffelser i regnskabsåret afskrives forholdsmæssigt efter det tidspunkt, hvor anskaffelsen er blevet taget i brug. Der afskrives ikke på grunde og materielle anlægsaktiver under udførelse.

Fortjeneste og tab ved salg af materielle anlægsaktiver opgøres som forskellen mellem salgsprisen med fradrag af salgsomkostninger og den regnskabsmæssige værdi på salgstidspunktet. Fortjeneste eller tab indregnes i resultatopgørelsen under andre driftsindtægter henholdsvis andre eksterne omkostninger.

Finansielle anlægsaktiver

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder og associerede virksomheder

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder og associerede virksomheder måles til den forholdsmæssige andel af virksomhedernes indre værdi opgjort efter modervirksomhedens regnskabspraksis med fradrag eller tillæg af urealiserede koncerninterne avancer og tab og med tillæg eller fradrag af resterende værdi af positiv eller negativ goodwill opgjort efter overtagelsesmetoden.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder og associerede virksomheder med regnskabsmæssig negativ indre værdi måles til 0 kr., og et eventuelt tilgodehavende hos disse virksomheder nedskrives, i det omfang tilgodehavendet er uerholdeligt. I det omfang modervirksomheden har en retlig eller faktisk forpligtelse til at dække en underbalance, der overstiger tilgodehavendet, indregnes det resterende beløb under hensatte forpligtelser

Nettoopskrivning af kapitalandele i tilknyttede virksomheder og associerede virksomheder bindes som reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode under egenkapitalen, i det omfang den regnskabsmæssige værdi overstiger kostprisen.

Ved køb af virksomheder anvendes overtagelsesmetoden, jf. beskrivelse ovenfor under opgørelse af goodwill.

Andre tilgodehavender, værdipapirer og kapitalandele

Andre tilgodehavender, værdipapirer og kapitalandele måles til kostpris. Værdireguleringer indregnes i resultatopgørelsen under finansielle poster.

Regnskabsposten indeholder desuden forrentningsretten (forrentningsgrundlaget) i HOFOR Fjernvarme P/S.

Værdiforringelse af anlægsaktiver

Den regnskabsmæssige værdi af immaterielle og materielle anlægsaktiver samt kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder vurderes årligt for indikationer på værdiforringelse, ud over det som udtrykkes ved afskrivning.

Foreligger der indikationer af værdiforringelse, foretages nedskrivningstest af hvert enkelt aktiv henholdsvis grupper af aktiver. I givet fald tages hensyn til særlig forsyningslovgivning m.v. Der foretages nedskrivning til genindvindingsværdien, hvis denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi.

Som genindvindingsværdi anvendes den højeste værdi af nettosalgspris og kapitalværdi. Kapitalværdien opgøres som nutidsværdien af de forventede nettopengestrømme fra anvendelsen af aktivet eller aktivgruppen og forventede nettopengestrømme ved salg af aktivet eller aktivgruppen efter endt brugstid. I HOFOR Energiproduktion ses Amagerværkets tre blokke som en samlet aktivgruppe, og i HOFOR vind ses vindmølleparker i de to prisgrupper DK1 og DK2 som to separate aktivgrupper.

Det er alene indikationer på værdiforringelser, der relaterer sig begivenheder indtrådt efter aktivernes anskaffelse, som udløser nedskrivningstest.

Omsætningsaktiver

Varebeholdninger

Varebeholdninger måles til kostpris efter FIFO-metoden. Er nettorealisationsværdien lavere end kostprisen, nedskrives til denne lavere værdi.

Kostprisen for råvarer og hjælpematerialer omfatter anskaffelsespris med tillæg af hjemtagelsesomkostninger.

Nettorealisationsværdien for varebeholdninger opgøres som salgssum med fradrag af færdiggørelsesomkostninger og omkostninger, der afholdes for at effektuere salget. Nettorealisationsværdien for varebeholdninger fastsættes under hensyntagen til omsættelighed, ukurans og udvikling i forventet salgspris.

Tilgodehavender

Tilgodehavender måles til amortiseret kostpris.

Der foretages nedskrivning til imødegåelse af tab, hvor der vurderes at være indtruffet en objektiv indikation på, at et tilgodehavende eller en portefølje af tilgodehavender er værdiforringet. Hvis der foreligger en objektiv indikation på, at et individuelt tilgodehavende er værdiforringet, foretages nedskrivning på individuelt niveau.

Tilgodehavende forrentning

Posten omfatter tilgodehavende forrentning af indskudskapitalen i forlængelse af Sekretariatet for Energitilsynet tilladelse til, at HOFOR

Fjernvarme P/S i sine varmepriser kan indregne forrentning af indskudskapital for årene 2006 til 2018. Tilgodehavendet forventes indregnet i varmepriserne over en årrække.

Underdækning/overdækning

Underdækning/overdækning i relation til varmeaktiviteten

Varmeaktiviteten er underlagt det særlige "hvile-i-sig-selv" princip i henhold til varmforsyningsloven. Princippet medfører, at årets over- eller underdækning, opgjort som årets resultat efter varmforsyningsloven i forhold til opkrævede priser, skal tilbageføres eller kan opkræves hos forbrugerne ved indregning i efterfølgende års priser. Årets over- eller underdækning indregnes derfor som en regulering i omsætningen. Den akkumulerede over- eller underdækning efter varmforsyningslovens regler er udtryk for et mellemværende med forbrugeren og indregnes i balancen under gæld eller tilgodehavender.

Underdækning/overdækning i relation til vand- og spildevandsaktiviteterne

Reguleringsmæssig underdækning

Såfremt de hos forbrugerne opkrævede beløb er mindre end omkostningerne ved vand- og spildevandforsyningsaktiviteterne, indregnes forskellen i balancen som et tilgodehavende i det omfang underdækningen forventes opkrævet.

Reguleringsmæssig overdækning

Overstiger de hos forbrugerne opkrævede beløb indtægtsrammen for vand- og spildevandforsyningsaktiviteterne, indregnes forskellen i balancen som en gældsforpligtelse.

Igangværende arbejder for fremmed regning

Igangværende arbejder for fremmed regning måles til salgsværdien af det udførte arbejde. Salgsværdien måles på baggrund af færdiggørelsesgraden på balancedagen og de samlede forventede indtægter på det enkelte igangværende arbejde.

Når salgsværdien på en entreprise ikke kan opgøres pålideligt, måles salgsværdien til de medgåede omkostninger eller nettorealiseringsværdien, såfremt denne er lavere.

Det enkelte igangværende arbejde indregnes i balancen under tilgodehavender eller gældsforpligtelser, afhængig af om nettoværdien af salgsværdien med fradrag af acontofaktureringer og forudbetalinger er positiv eller negativ.

Omkostninger i forbindelse med salgsarbejde og opnåelse af kontrakter indregnes i resultatopgørelsen i takt med at de afholdes.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter, indregnet under aktiver, omfatter afholdte omkostninger vedrørende efterfølgende regnskabsår.

Egenkapital

Reserve for udviklingsomkostninger

Reserve for udviklingsomkostninger omfatter indregnede udviklingsomkostninger. Reserven kan ikke benyttes til udbytte eller dækning af underskud. Reserven reduceres eller opløses, hvis de indregnede udviklingsomkostninger afskrives eller udgår af virksomhedens drift. Dette sker ved overførsel direkte til egenkapitalens frie reserver.

Reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode

Reserve for nettoopskrivning efter indre værdis metode i moderselskabets årsregnskab omfatter nettoopskrivning af kapitalandele i datter- og associerede virksomheder i forhold til kostprisen.

Hensatte forpligtelser

Hensatte forpligtelser omfatter forventede omkostninger til pensionsforpligtelser, oprydningsforpligtelser, earn out forpligtelser vedrørende vindmøller samt medfinansieringsforpligtelser m.v. Hensatte forpligtelser indregnes, når virksomheden som følge af en tidligere begivenhed har en retlig eller faktisk forpligtelse, og når det er sandsynligt, at indfrielse af forpligtelsen vil medføre et forbrug af virksomhedens økonomiske ressourcer.

Selskabsskat og udskudt skat

Modervirksomheden er, som partnerselskab, ikke et selvstændigt skattesubjekt.

Aktuelle skatteforpligtelser og tilgodehavende aktuel skat indregnes i balancen som beregnet skat af årets skattepligtige indkomst, reguleret for skat af tidligere års skattepligtige indkomster samt for betalte aconto skatter.

Skyldige og tilgodehavende sambeskatningsbidrag indregnes i balancen som "Tilgodehavende selskabsskat" eller "Skyldig selskabsskat".

Udskudt skat måles efter den balanceorienterede gælds metode af alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssig og skattemæssig værdi af aktiver og forpligtelser. Der indregnes dog ikke udskudt skat af midlertidige forskelle vedrørende ikke-skattemæssigt afskrivningsberettiget goodwill og kontorejendomme samt andre poster, hvor midlertidige forskelle er opstået på anskaffelsestidspunktet uden at have effekt på resultat eller skattepligtig indkomst. I de tilfælde, hvor opgørelse af skatteværdien kan foretages efter alternative beskatningsregler, måles udskudt skat på grundlag af den planlagte anvendelse af aktivet henholdsvis afvikling af forpligtelsen.

Udskudte skatteaktiver, herunder skatteværdien af fremførselsberettigede skattemæssige underskud, indregnes med den værdi, hvortil de forventes at blive anvendt, enten ved udligning i skat af fremtidig indtjening eller ved modregning i udskudte skatteforpligtelser inden for samme juridiske skatteenhed og jurisdiktion.

Der foretages regulering af udskudt skat vedrørende foretagne eliminerings af urealiserede koncerninterne avancer og tab.

Udskudt skat måles på grundlag af de skatteregler og skattesatser i de respektive lande, der med balancedagens lovgivning vil være gældende, når den udskudte skat forventes udløst som aktuel skat.

Ændring i udskudt skat som følge af ændringer i skattesatser indregnes i resultatopgørelsen.

Gældsforpligtelser

Finansielle gældsforpligtelser indregnes ved lånoptagelse til det modtagne provenu efter fradrag af afholdte transaktionsomkostninger. I efterfølgende perioder indregnes de finansielle forpligtelser til amortiseret kostpris, der svarer til den kapitaliserede værdi ved anvendelse af den effektive rente, så forskellen mellem provenuet og den nominelle værdi indregnes i resultatopgørelsen over låneperioden.

Øvrige gældsforpligtelser, som omfatter gæld til leverandører, tilknyttede virksomheder samt anden gæld, måles til amortiseret kostpris, hvilket sædvanligvis svarer til nominal værdi.

Forudbetalinger fra kunder

Forudbetalinger fra koncernens kunder (varmedistributører) vedrører modtaget forudbetaling i henhold til indgået leveringsaftale. Der henvises til omtalen af forudbetalte anlæg og forudbetalinger under materielle anlægsaktiver.

Forudbetalinger fra koncernens kunder vedr. AMV1 vedrører modtaget forudbetaling i henhold til indgået leveringsaftale. Forudbetalingen (inklusive betalte byggerenter) indtægtsføres lineært over kontraktperioden på 20 år.

Forudbetalinger fra selskabets kunder (AMV4) indtægtsføres i takt med, at der erhverves endelig ret til de modtagne betalinger. Dette sker lineært fra AMV4's ibrugtagningstidspunkt og indtil den korteste periode af enten AMV4's levetid eller den indgåede aftale om de foretagne betalinger.

Uafregnede forbrugsleverancer

Årets forventede omsætning fra energisalg m.v. er beregnet på grundlag af mængden af leveret energi m.v. i forsyningsområdet, historiske forbrugsdata, nettab og de for året fastsatte tariffer. Årets forventede omsætning fra energisalg m.v. sammenholdes med den fakturerede mængde, og forskellen er årets ikke fakturerede mængde. Dette beløb reguleres i omsætningen og medtages som enten et tilgodehavende eller som en forpligtelse.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter, der er indregnet under forpligtelser, omfatter modtagne betalinger vedrørende indtægter i de efterfølgende år.

Posten omfatter modtagne betalinger til finansiering af reinvesteringer og modningsomkostninger i HOFOR Energiproduktion A/S. Betalingerne periodiseres over 5 år fra tidspunktet for opstart af afskrivning på de anlæg som betalingerne har finansieret. Perioden er fastsat på basis af regulatoriske forhold på området.

Posten omfatter endvidere tilslutningsafgifter/investeringsbidrag fra aftaler, hvor HOFOR Fjernkøling A/S har aftalt en leveringsperiode med kunderne og har eneret på levering. Bidragene periodiseres over 15 år. Perioden er fastsat ud fra en gennemsnitsbetragtning.

Periodeafgrænsningsposter er præsenteret under henholdsvis kort- og langfristet gæld afhængig af, hvornår der foretages indtægtsførsel.

Pengestrømsopgørelse

Pengestrømsopgørelsen viser koncernens pengestrømme fordelt på drifts-, investerings- og finansieringsaktiviteter for året, årets forskydning i likvider og koncernens likvider ved årets begyndelse og slutning.

Likviditetsvirkningen af køb og salg af virksomheder vises separat under pengestrømme fra investeringsaktivitet. I pengestrømsopgørelsen indregnes pengestrømme vedrørende købte virksomheder fra anskaffelsestidspunktet, og pengestrømme vedrørende solgte virksomheder indregnes frem til salgstidspunktet.

Pengestrøm fra driftsaktivitet

Pengestrømme fra driftsaktivitet opgøres som årets resultat reguleret for ikke-kontante driftsposter, ændring i driftskapital og betalt selskabsskat.

Pengestrøm fra investeringsaktivitet

Pengestrømme fra investeringsaktivitet omfatter betaling i forbindelse med køb og salg af virksomheder og aktiviteter samt køb og salg af immaterielle, materielle og finansielle anlægsaktiver.

Pengestrøm fra finansieringsaktivitet

Pengestrømme fra finansieringsaktivitet omfatter ændringer i størrelse eller sammensætning af virksomhedens aktiekapital, omkostninger forbundet hermed, optagelse af lån, afdrag på rentebærende gæld og betaling af udbytte til virksomhedsdeltagere.

Likvider

Likvider omfatter likvide beholdninger og kortfristede værdipapirer, som uden hindring kan omsættes til likvide beholdninger, og hvorpå der kun er ubetydelige risici for værdiændringer.

Segmentoplysninger

Koncernens nettoomsætning er opdelt på nedenstående hovedaktiviteter:

- ▶ El-aktiviteter (HOFOR Energiproduktion A/S og HOFOR Vind A/S med dattervirksomheder)

- ▶ Fjernvarme-aktiviteter (HOFOR Fjernvarme P/S samt HOFOR Ener-
giproduktion A/S)
- ▶ Fjernkølings-aktiviteter (HOFOR Fjernkøling A/S og HOFOR DC A/S)
- ▶ Gas-aktiviteter (HOFOR Bygas P/S)
- ▶ Vand-aktiviteter (Dattervirksomhederne ejet af HOFOR Vand Hol-
ding A/S bortset fra HOFOR A/S)
- ▶ Spildevands-aktiviteter (Dattervirksomhederne ejet af HOFOR
Spildevand Holding A/S bortset fra BIOFOS Holding A/S)
- ▶ Rensnings-aktiviteter (Dattervirksomheder ejet af BIOFOS Holding
A/S)
- ▶ Øvrige aktiviteter (HOFOR A/S, HOFOR Forsyning Holding P/S,
HOFOR Holding A/S, HOFOR Vand Holding A/S samt HOFOR Spilde-
vand Holding A/S).

Segmentoplysningerne følger koncernens regnskabspraksis, risici og interne økonomistyring. Segmentindtægter omfatter de poster, der direkte kan henføres til det enkelte segment. Intern samhandel finder sted på markedsvilkår.

Nøgletal

Nøgletal er udarbejdet i overensstemmelse med Finansforeningens anbefalinger.

De nøgletal, der er anført i hoved- og nøgletalsoversigten, er beregnet således:

$$\text{Overskudsgrad:} \quad \frac{\text{Resultat af primær drift} \times 100}{\text{Nettoomsætning}}$$

$$\text{Bruttomargin:} \quad \frac{\text{Bruttoresultat} \times 100}{\text{Nettoomsætning}}$$

$$\text{Aktiver/Egenkapital:} \quad \frac{\text{Samlede aktiver}}{\text{Egenkapital i alt}}$$

$$\text{Resultat til analyseformål:} \quad \text{Ordinært resultat efter skat}$$

$$\text{Egenkapitalforrentning:} \quad \frac{\text{Resultat til analyseformål} \times 100}{\text{Gennemsnitlig egenkapital}}$$

HOFOR A/S

Ørestads Boulevard 35

2300 København S

telefon 3395 3395

www.hofor.dk

Penneo

Underskrifterne i dette dokument er juridisk bindende. Dokumentet er underskrevet via Penneo™ sikker digital underskrift. Underskrivernes identiteter er blevet registreret, og informationerne er listet herunder.

“Med min underskrift bekræfter jeg indholdet og alle datoer i dette dokument.”

Lars Berg Dueholm

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: PID:9208-2002-2-240478570437

IP: 212.237.xxx.xxx

2020-04-03 15:29:13Z

NEM ID

Leo Bruno Larsen

Bestyrelsesformand

Serienummer: PID:9208-2002-2-424660027890

IP: 188.179.xxx.xxx

2020-04-03 16:12:08Z

NEM ID

Jan Kauffmann

Direktør

Serienummer: PID:9208-2002-2-715663211245

IP: 93.167.xxx.xxx

2020-04-03 18:12:53Z

NEM ID

Lars Therkildsen

Direktør

Serienummer: PID:9208-2002-2-760555963588

IP: 195.41.xxx.xxx

2020-04-04 10:02:13Z

NEM ID

Anita Marianne Mac

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: PID:9208-2002-2-517266961419

IP: 176.20.xxx.xxx

2020-04-04 19:07:38Z

NEM ID

Marcus Aaron Victor Vesterager Lind

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: PID:9208-2002-2-005450625253

IP: 193.169.xxx.xxx

2020-04-05 16:52:39Z

NEM ID

Karina Vestergård Madsen

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: PID:9208-2002-2-852868038473

IP: 93.163.xxx.xxx

2020-04-06 10:11:13Z

NEM ID

Dorthe Merete von Bülow

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: PID:9208-2002-2-290407754441

IP: 195.41.xxx.xxx

2020-04-14 07:26:37Z

NEM ID

Penneo dokumentnøgle: MVSH3-ICXNL-FQKIU-AK0E6-YZEYM-HHKP3

Dette dokument er underskrevet digitalt via **Penneo.com**. Signeringsbeviserne i dokumentet er sikret og valideret ved anvendelse af den matematiske hashværdi af det originale dokument. Dokumentet er låst for ændringer og tidsstempelt med et certifikat fra en betroet tredjepart. Alle kryptografiske signeringsbeviser er indlejret i denne PDF, i tilfælde af de skal anvendes til validering i fremtiden.

Sådan kan du sikre, at dokumentet er originalt

Dette dokument er beskyttet med et Adobe CDS certifikat. Når du åbner dokumentet

i Adobe Reader, kan du se, at dokumentet er certificeret af **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette er din garanti for, at indholdet af dokumentet er uændret.

Du har mulighed for at efterprøve de kryptografiske signeringsbeviser indlejret i dokumentet ved at anvende Penneos validator på følgende websted: <https://penneo.com/validate>

Penneo

Underskrifterne i dette dokument er juridisk bindende. Dokumentet er underskrevet via Penneo™ sikker digital underskrift. Underskrivernes identiteter er blevet registeret, og informationerne er listet herunder.

“Med min underskrift bekræfter jeg indholdet og alle datoer i dette dokument.”

Astrid Skotte

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: PID:9208-2002-2-478507324884

IP: 62.199.xxx.xxx

2020-04-15 09:42:43Z

NEM ID

Helle Parsberg

Bestyrelsesmedlem

Serienummer: PID:9208-2002-2-122678370214

IP: 195.41.xxx.xxx

2020-04-15 10:18:49Z

NEM ID

Peter Kyhnauv-Andersen

Revisor

Serienummer: PID:9208-2002-2-856100799764

IP: 5.186.xxx.xxx

2020-04-15 10:32:09Z

NEM ID

Erik Lyng Skovgaard Jensen

Revisor

Serienummer: PID:9208-2002-2-406565352331

IP: 188.183.xxx.xxx

2020-04-15 12:02:43Z

NEM ID

Penneo dokumentnøgle: MVSH3-ICXNL-FQKIU-AK0E6-YZEYM-HHKP3

Dette dokument er underskrevet digitalt via **Penneo.com**. Signeringsbeviserne i dokumentet er sikret og valideret ved anvendelse af den matematiske hashværdi af det originale dokument. Dokumentet er låst for ændringer og tidsstemplet med et certifikat fra en betroet tredjepart. Alle kryptografiske signeringsbeviser er indlejret i denne PDF, i tilfælde af de skal anvendes til validering i fremtiden.

Sådan kan du sikre, at dokumentet er originalt

Dette dokument er beskyttet med et Adobe CDS certifikat. Når du åbner dokumentet

i Adobe Reader, kan du se, at dokumentet er certificeret af **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette er din garanti for, at indholdet af dokumentet er uændret.

Du har mulighed for at efterprøve de kryptografiske signeringsbeviser indlejret i dokumentet ved at anvende Penneos validator på følgende websted: <https://penneo.com/validate>